The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921-7121; 368-3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U. S. A.
SATURDAY, APRIL 1, 1967

LATVIJA
AMERIKĀ

26. N-RS. SESTDIENA, 1967. G. 1. APRILIS 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi"
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368-3239 (redakcijai) un 921-7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531-4533
Nujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Tālrunis 994-7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE.
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill. 60647, U. S. A., tālrunis 486—8975

2,4,6,8 X

Zelts, diplomātija un protesti

PĀRDOMAS SAKARĀ AR „TILTU CELŠANU" NO RIETUMIEM UZ AUSTRUMIEM

Laikraksts „Austrālijas Latvietis" 17. marta numurā sniedza šo autora „emd" rakstu. Tā kā autors pakavējies ne vien pie jautājumiem, kas saistās ar Anglijas ministru prezidenta Vilsona lēmumu atsavināt Latvijas Anglijas valsts bankā noguldīto zeltu, bet raksturo arī Latvijas valsts un tās pārstāvju tiesisko stāvokli Austrālijā, sniedzam to arī mūsu lasītājiem nesaīsinātā veidā, jo rakstā skarti fakti, kas var interesēt katru latvieti.

„Tā ir liela nekrietnība, un mums te katrā ziņā kaut kas jādara," teica jauns un sašutis latviešu students Sidnejā pagājušā nedēļā, uzzinot par padomju premjēra Kosigina tirdzniecības darījumiem Londonā. Tie ir darījumi, kas Latvijai nolaupa 10 miljonu dolaru un bez tam paslikti na Latvijas tiesisko stāvokli starptautiskajā skatījumā.

Pirms runājam par to, ko mums vajadzētu un ko mēs varētu šai lietā darīt, paanalizēsim vispirms Londonas pagrieziena radīto zaudējumu materiālo un morālo raksturu.

Nebūsim daudz kļūdījušies, ka pēdējais tālu pārsniedz pirmo un ka faktiskie zaudējumi, kaut sāpīgi, būtiski neietekmē ne latviešu trimdinieku, ne latviešu tautas pašreizējo stāvokli.

Tā daļa Latvijas valsts zelta un valūtas fonda, kas, karam sākoties, bija deponēta Londonā, pāriet britu valdības īpašumā pēc britu valdības vienpusīga lēmuma un, droši vien, pēc attiecīga likuma pieņemšanas parlamentā. Ne latviešu tauta, ne naudas deponētājas — neatkarīgās Latvijas republikas pašlaik nefunkcionējošās iestādes — šādu rīcību nav sankcionējušas un, tātad, patur tiesības savu nogulējumu kādreiz pieprasīt atpakaļ. Latvijas fondi Londonā, pēc kara apveltīti ar maģisko „Latvijas zelta" apzīmējumu (kas gan nav īsti pareizs, jo līdzekļu lielākā daļa atrodas ASV), latviešiem nav bijuši pieejami jau vairāk nekā 25 gadus, un to praktiskā vērtība latviešu tautas dzīvē visu laiku līdzinājusies nullei. Nav šaubu, ka tai dienā, kad radīsies vajadzība jauna atjaunotās Latvijas zelta fonda radīšanai, latviešu trimdinieki brīvajā pasaulē būs spējīgi un gribīgi saziedot nevis 10 miljonu, bet daudz lielākas summas savas dzimtenes jaunuzbūves mērķiem.

No praktiskā viedokļa radniecīgs ir jautājums par Latvijas sūtniecības un latviešu diplomātu faktisko stāvokli Londonā. Ja zināms, ka diplomātiskais protokols jau gluži normāli uzliek zināmus ierobežojumus diplomātiskā personāla aktīvitātei, tad varam viegli iedomāties, cik lieli šie ierobežojumi kopš 1942. gada bijuši Baltijas valstu diplomātiem Londonā, kuŗiem gan vēl bija atstāts personīgais diplomātu statuss, bet maz kas vairāk. Arī šis statuss Latvijas sūtniecībā tagad palicis vairs tikai vienai vienīgai personai — lietvedim T. Ozoliņam, bet tāda nav tam personālam, kuŗu sūtniecības darbā kopš 1942. gada, pamatojoties uz ārkārtējām pilnvarām, bija saistījis nelaikis sūtnis K. Zariņš. Pašas sūtniecības darbs pēdējos gados ritēja savādā mijkrēslī: angļu oficiālajā uztverē sūtniecība neeksistēja, bija tikai lietvedis T. Ozoliņš ar personīgu diplomāta statusu. Pats par sevi saprotams, ka šādos apstākļos ne sūtniecības darbs, ne arī šī darba panākumi varēja būt sevišķi apskaužami. Ja nu tagad arī piepildītos laikraksta „Daily Mail" pareģojums par diplomāta statusa atņemšanu Latvijas lietvedim, tad — no praktiskā viedokļa skatoties — šāds solis Anglijas latviešu dzīvi tieši ietekmētu maz.

Saprotams, pievērsoties apskatītā jautājuma morālajai plāksnei, visas lietas iegūst pavisam citu aspektu. Anglijas valdības izlemto Latvijas zelta atsavināšanu būs grūti iztulkot citādi, kā par piesavināšanos, un šai ziņā ar mums vienis prātis ir pat vairums britu konservatīvās preses. Anglijas ārējās tirdzniecības bilanci šie pāris miljoni nespēs jūtami ietekmēt, bet 1967. gads ies britu vēsturē kā datums, kad bagātā milzu imperijas mantiniece izstiepa rokas pēc trīs mazu un iekarotu valstiņu tai uzticētajiem līdzekļiem.

Vēl jaunāka var būt ietekme, kādu Lielbritanijas valdības lēmums var atstāt starptautiskajā plāksnē. Ne tikai Anglijā vien politiķi un tirgotāji nodarbojās ar „tiltu celšanu" uz austrumiem „par katru cenu". Tāda tendence krasi jūtama arī zemē, kur darbojas pēdējā pilntiesīgā Latvijas sūtniecība — ASV, kur senātā pašreiz risinās cīņa par ASV un Pad. savienības jaunā konsulārā līguma ratificēšanu (šī cīņa nu jau beigusies ar „tiltu cēlēju" uzvaru! — Red.). Šis līgums paredz vispirms jauna padomju konsulāta ierīkošanu Čikagā un amerikāņu konsulāta ierīkošanu Ļeņingradā. Līgums tomēr nav mērķis pats par sevi, bet tikai pirmais solis tālākas labvēlības ceļā pret Pad. savienību, ko vairākās runās ieteicis arī prezidents Džonsons. Ja nu krievi, Londonas panākumu iedrošināti un Ķīnas notikumu spiesti, arī no savas puses panāk amerikāņiem dažus soļus pretī, tad ļoti iespējams, ka amerikāņi arī formāli piekrīt pašreizējā status quo ieslēdšanai Eiropā resp. akceptē seno Rūzvelta laikmeta plānu par pasaules sadalījumu amerikāņu un padomju ietekmes sfairās.

Viegli iedomāties, ka tirdzniecībā par tik vērtīgu preci Baltijas valstu liktenis amerikāņu acīs kļūst tikai par sīku faktoru, bet ASV līdzšinējā liegšanās atzīt Baltijas valstu inkorporāciju — par sarunu un tirgošanās objektu, šai cenā ieskaitot arī Baltijas valstu īpašumus un nogulējumus ASV. Tā nav vienīgā iespēja, taču viena no iespējām, kas mums ar vēsu prātu jāapsver jau tagad, lai nākamā ļāba vēsts mūs nepārsteigtu tikpat nesagatavotus, kā tas bija pēc pēdējiem notikumiem Londonā.

Nebūtu nekāda pamata domāt, ka šim — atzīsim, pagaidām stipri pesimistiskajām — izredzēm piepildoties un ASV atzīstot Baltijas valstu inkorporāciju, arī Austrālija nemainītu savu stāju Latvijas jautājumā, pieskaņojot to Amerikas viedoklim. Ja palasīsim dienas presi uzmanīgi, tad jau tagad varēsim sataustīt faktu, ka — par spīti Austrālijas valdības veselīgajai pretkomūnistiskajai nostājai — jau labu laiku risinās sarunas par kopīgu austrāliešu un padomju raķešu novērošanas staciņas iekārtošanu Rietumaustrālijā uz līdzīgiem principiem, kādi eksistē austrāliešu un amerikāņu sadarbībā telpas pētniecības jautājumos.

Atcerēsimies arī to, ka Austrālijas valdības līdzšinējā nostāja Latvijas un pārējo Baltijas valstu lietā gan ir bijusi labvēlīga, bet tomēr tikai uzmanīgi labvēliga, ne par soli neatkāpjoties no stāvokļa, kāds abu valstu starpā valdīja 1940. gada 17. jūnijā. Šai datumā Austrālijā bija vismaz 5 Latvijas goda konsuli. Četri no tiem tagad ir miruši, bet arī sūtņa K. Zariņa dzīves laikā Austrālijas valdība nebija ieinteresēta jaunu konsulu nozīmēšanā, pamatojoties uz K. Zariņam izdotajām ārkārtējām pilnvarām. Vēl vairāk: Austrālijas valdība gan piekrita Londonas sūtniecības sekretāra O. Rozīša iecelošanai Austrālijā 1952. gadā, lai darbotos par sekretāru pie toreizējā vecākā Latvijas goda konsula Sidnejā

(Nobeigums 5. lpp.)

DV Albertas nodaļas iekārtotā latviešu stenda centra skats etnisko grupu izstādē Reddīrā (skat. rakstu 4. lpp.) ar galvenajām eksponātu sarūpētājām: no kreisās — N. Celmaine, A. Dāldere, vanadžu kopas priekšniece E. Jansone un A. Kocipa.

Tito uzbrūk amerikāņiem

Komūnistiskās Dienvidslavijas galva maršals Tito, kas kopā ar Indiju un Apvienoto arabu republiku cenšas uzņemties pasaules neitrālo valstu vadītāju lomu, kādā nesenā runā asi uzbrukušas ASV politikai Vietnamā, salīdzinādams turienes kaŗu ar genocīdu, jo 86% no visiem zaudējumiem ciešot civiliedzīvotāji, un šai faktā vainojami vienīgi amerikāņi...

Ilgi nedzirdētā asā runā pret Vašingtonu Tito dažos vārdos izteirzāja Vietnamas kaŗa vēsturi. Dienvidvietnamas tauta mēģinājusi gāzt nepopulāru režīmu Saigonā, bet valdība tad pieaicinājusi amerikāņus neapmierinātās tautas apspiešanai. „Ja šodien (Vietnamā) var uzvarēt ar brutālu militāru varu, tad rīt tādu pašu brutālas varas lietošanu var sagaidīt arī kādā dīā pasaules daļā!" Ar šiem vārdiem Tito, protams, atkal domāja amerikāņus.

ASV politiskie lietpratēji vēl nav sākuši Tito runas analizi, bet viens izskaidrojums varētu būt— tuvāku saišu meklēšana ar Pad. savienību. Otrs izskaidrojums varētu būt saspīlējums pašā Dienvidslavijā, kādēļ Tito lieto veco metodi — novērst uzmanību no tiešās problēmas, radot kādu citu mākslīgē ceļā. Šai sakarā īsumā jāpieskaŗas dažām Tito runas atsevišķām vietām, kuŗas attiecas uz Dienvidslavijas iekšējo dzīvi. Vispirms Tito izpļaukāja intelektuāļus, viņus brīdinot, ka neatļaus jaukties darba ļaužu darīšanās. Cik var nopratt, šis brīdinājums nāk sakarā ar kādas kroātu intelektuāļu grupas prasību pasludināt kroātu valodu par vienlīdzīgu ar valsts oficiālo serbu valodu. Abas valodas ir ļoti līdzīgas, katrā ziņā daudz tuvākas nekā trešā Dienvidslavijā plašāk izplatītā slovēņu valoda. Tito šo valodas jautājumu apzīmēja par separātismu, par dunci mugurā Dienvidslavijas brālībai un vienotībai. Kroātu prasība, starp citu, visā Dienvidslavijā radīja plašu interesi, kas Tito uztverē nozīmē veco pirmskaŗa režīma palieku pacelšanos, vēl pēdējā elpas vilcienā mēģinot iznīcināt Dienvidslavijas iedzīvotāju vienotību, valsts sociālismu. Daudz šādu pirmskaŗa lenaidnieku tagad pārskoloti, turpretim daudzus citus var pārskolot vienīgi kaps. Šajā otrā „pārskološanas fazē" Tito katrā ziņā pieskaitāms lielo skolotāju saimei.

Sakarā ar Tito uzbrukumu ASV (jāatceras, ka savā laikā arī Dienvidslavijas prezidentam bija sava Vjetnamas miera kampaņa, kuŗa, tāpat kā citas, netika cauri Hanojas agresijas mūrjem) un atzīšanos iekšējās domstarpībās, Dienvidslavijas vārds atkal atgriezies starptautiskā presē — ar piezīmi, ka Tito sociālisms sācis spēcīgi klibot, pieaugot dārdzība un arvien grūtāks kļūst vispārējais pārtikas jautājums.

MIRUSI DZEJNIECE KAROLA DĀLE

Savā dzīvoklī Bruklinā 29. marta rītā atrasta mirusi nepilnus 62 gadus vecā dzejniece Karola Dāle. Cik izdevies noskaidrot, viņa pavadījusi iepriekšējo vakaru kopā ar rakstnieku Otto Bergmansonu, kas dzīvo tai pašā mājā. Abi noklausījušies skaņu plašu mūziku, tad atvadījušies nakts mieram. Kad nākošajā rītā dzejniece ilgi nav cēlusies dienas gaitām, O. Bergmansons gājis viņu raudzīt un atradis mirušu.

Pēkšņi aizgājušo dzejnieci pēdējā gaitā izvadīja piektdien, 31. martā, no Mayfair Funeral Chapel (404 East 79th St.) Manhatanā

JAUNA KANADAS SIMTGADES NAUDAS ZĪME

Etnisko grupu tiesību atzīšanā daudz lielāku izpratni par lielās pasaules izstādes rīcības komiteju Montrealā aplecinājuši Kanadas simtgades neskaitāmo sarīkojumu un svinību organizētāji, kas, saziņā ar attiecīgajām naudas iestādēm, izgatavojuši pa īpašai banknotei katrai etniskajai grupai, kuŗai ir savas nacionālās kreditapvienības, lai ar šo žestu ne vien atzītu šo apvienību veikumus, bet arī aplecinātu, ka tās sekmē arī pašas Kanadas labklājību. Uzņēmumā redzama latviešiem veltītā 100 dolaru zīme ar Toronto latviešu kreditsabiedrības pārvaldnieka — Adolfa Svennes attēlu labajā pusē. Šo naudas zīmi izstrādāt bija uzdots māksliniekam Jānim Deksnim. Šīm īpaši izlaistajām naudas zīmēm ir gan pilna pirktspēja, bet vispārējā apgrozībā tās nelaidīs, kādēļ pasūtināmas vienīgi kreditsabiedrībās. Protams, šis pagodinājums etniskajām grupām nav arī gluži bez blakus apsvērumiem, ko norāda fakts, ka nav izvēlēta 1 dolara, bet gan 100 dolaru zīme etnisko grupu un to kreditsabiedrību godināšanai: jauno naudas zīmi taču vēlēsies savlem krājumiem iegūt galvenokārt kollekcionāri, kuŗiem tad nu nāksies it „bargi" maksāt par šo retumu.

Andris Vildogs

Pēc zaudētās cīņas

II

Nav šaubu, ka tagad, kad ASV senāts ratificējis konsulāro nolīgumu ar Pad. savienību, sāksies rosīga un pamatīga „saprašanās tiltu" celšana starp pasaules abām lielākajām varām, kuŗām tik pilnīgi pretēja un pat nesavienojama ideoloģija. Droši varam pareģot, ka pastiprināsies tirdzniecība starp ASV un Pad. savienību, kas ievērojami atkal stiprinās komūnistu saimniecību; „kultūrālā apmaiņa" piedzīvos patiesu ziedu laiku, dodot Maskavai iespēju arvien labāk izveidot savu spiegu tīklu Amerikā. Prezidentam Džonsonam, varam pieņemt, padomā vēl daudz, par ko kaut kas jau dzirdēts, bet vēl vairāk „tiltu", kuŗus šobrīd varam tikai minēt. Vērtējot prezidenta Džonsona līdzšinējo politiku, liekas arī skaidrs, ka viņš dažā labā jautājumā piekāpsies Maskavas priekšā un izpildīs Kremļa vēlmes, lai padomju varasvīri ar savu strupo "jet" nesagrautu „saprašanās tiltus", kamēr tie vēl tikai pamatbūvē.

To apzinoties un vērojot stāvokļa attīstību, nevijus sāk mākt bažas un šaubas. Viens no mums svarīgākajiem jautājumiem ir: Cik liela vērtība un praktiska nozīme ir īsti samērā biežajām ASV valdības deklarācijām, ka Vašingtona neatzīst Latvijas un pārējo Baltijas valstu iekļaušanu Pad. savienībā, kādēļ atbalsta baltiešu tautu brīvības atgūšanas centienus? Vai šādas deklarācijas vērtība arvien vairāk nenoslīd vienīgi papīra cenā?

Pad. savienība visus pēckaŗa gadus klaji apliecinājusi, ka lieto divas mērauklas attiecsmē uz tautu pašnoteikšanās tiesībām, vietā un nevietā, bet toties jo skaļi visas pasaules priekšā nosodot Rietumu koloniālismu un imperiālismu, uz ko brīvās pasaules lielvalstis atbild ar bieži vien nevajadzīgu un nepamatotu cenšanos „nomazgāties" t.s. sabiedriskās domas priekšā, bet nesiedrošinās ne vārda iebilst, ka visizteiktākā imperiālisma un koloniālisma vara ir paša Pad. savienība. Šī atklātības un drosmes trūkuma dēļ ASV ārpolitika kļuvusi tik nenoteikta, ka brīžiem atliek nesaprašanā tikai galvu papurināt. Nenoteiktību politikā veicina arī ASV valdības cenšanās par katru cenu sadzīvot ar Pad. savienību nepamatotā ilūzijā, ka komūnisms atmetis agresīvos nodomus, kādēļ ar iztapšanu un „saprašanās tiltiem" iespējams panākt patiesu draudzību ar Maskavu un nodrošināt pasaules mieru, aizmirstot vai nevēloties apzināties, ka šis miers ir stipri mānīgs, ka praktiski vēl nav beidzies otrs pasaules kaŗš, jo pārāk daudz jautājumu nav guvuši atrisinājumu un arvien kaut kur norisinās asiņainas cīņas starp brīvām tautām un apspiest gribētājiem. Mānīgs miers Rietumiem, diemžēl, liekas daudz nozīmīgāks par faktu, ka miljoniem cilvēku smok verdzībā un alkst brīvības un pašnoteikšanās tiesību, par ko visu tik skaisti runās un papīra deklarācijās iestājas brīvā pasaule, kas, šķiet, pašreiz dara iespējamo, lai ar savu laipošanas un izdabāšanas politiku brīvību reiz zaudētu.

Raudzīsimies bez ilūzijām, bet ar valējām acīm pašreizējā politiskajā situācijā, kaut arī nākas redzēt nepatīkamo. Ir skaidrs, ka ASV valdība pašreiz dara un turpinās darīt visu iespējamo, lai nekaitinātu Pad. savienību, jo tas kavētu „saprašanās tiltu" celšanu un sapņainās iedomas par patiesu sadarbošanos ar Maskavu pēc miermīlības principiem. Tas nozīmē, ka Baltijas valstu jautājums kā nepatīkams kavēklis būs un paliks paslēpts kaut kur pagaldē. Protams, ASV turpinās oficiāli neatzīt Baltijas valstu iekļaušanu Pad. savienībā, bet pēdējā bez šī de jure var samierināties, jo Maskavai pietiek ar de facto, kaut no amerikāņu puses arī neatzītu, Baltijas valstu tālākai nesaudzīgai izmantošanai un genocida turpināšanai. Tāpat varam sagaidīt, ka ASV turpinās Baltijas valstu neatkarības gadadienās un citos gadījumos aplicināt savas simpatijas, iestāšanos par brīvību un pašnoteikšanās tiesībām, sakarā ar to arī gatavību atbalstīt baltiešu centienus, bet — attiecīgais segums, vārdu un solījumu pārvēršana darbos izpaliks.

Tāds, lai cik nepatikams, ir reālais stāvoklis. Tas tomēr nedrīkst būt iemesls mūsu cīņas pārtraukšanai. Tieši otrādi, šim faktam mūs jāspārno un jāmudina uz cīņas kāpināšanu, jo samierināšanās ar „nenovēršamo" un padošanās ir tieši tas, ko no baltiešiem sagaida „lielās politikas" taisītāji, arī rietumnieku valstsvīri. Tādēļ mums arvien par jaunu jāpacej savas balsis un prasības, lai nebūtu iespējams mūs piemirst un nenokārtoto Baltijas valstu jautājumu kā „neilgušu" nolikt pie aktīm.

ASV pašreizējā politika attiecīgā kongresa rezolūcija, mums jau tagad jāsāk aktīvi darboties, lai šī nedēļa atkal kļūtu par cīņas ieroci. Mums jāgriežas pie kongresa locekļiem un jāprasa gādāt, lai prezidents ievērotu kongresa pieņemto Apspiesto tautu nedēļas rezolūciju un to atkal proklamētu tādā garā, kā rezolūcija nosaka. Nedrikst vairs turpināties, ka Baltā nama saimnieks, proklamējot Apspiesto tautu nedēļu, arvien vairāk attālinās no rezolūcijas idejas un teksta. Ja nekā nedarīsim, ja gaidīsim „izdevīgus brīžus" un to, lai visu mūsu vietā paveic citi, varam būt droši, ka prezidenta šāgada Apspiesto tautu nedēļas proklamācija būs vēl nožēlojamāka nekā pērn.

Tam tā nav jābūt, un mums nedrīkstētu nākties pārāk grūti panākt, lai Apspiesto tautu nedēļas rezolūcija atkal atgūst savu patieso jēgu un nozimi. Ja ar rezolūciju Nr. 416 Baltijas

(Nobeigums 8. lpp.)

sakarā īsumā jāpieskaŗas dažām Tito runas atsevišķām vietām, kuŗas attiecas uz Dienvidslavijas iekšējo dzīvi. Vispirms Tito izpļaukāja intelektuāļus, viņus brīdinot, ka neatļaus jaukties darba ļaužu darīšanās. Cik var nopratt, šis brīdinājums nāk sakarā ar kādas kroātu intelektuāļu grupas prasību pasludināt kroātu valodu par vienlīdzīgu ar valsts oficiālo serbu valodu. Abas valodas ir ļoti līdzīgas, katrā ziņā daudz tuvākas nekā trešā Dienvidslavijā plašāk izplatītā slovēņu valoda. Tito šo valodas jautājumu apzīmēja par separātismu, par dunci mugurā Dienvidslavijas brālībai un vienotībai. Kroātu prasība, starp citu, visā Dienvidslavijā radīja plašu interesi, kas Tito uztverē nozīmē veco pirmskaŗa režīma palieku pacelšanos, vēl pēdējā elpas vilcienā mēģinot iznīcināt Dienvidslavijas iedzīvotāju vienotību, valsts sociālismu. Daudz šādu pirmskaŗa lenaidnieku tagad pārskoloti, turpretim daudzus citus var pārskolot vienīgi kaps. Šajā otrā „pārskološanas fazē" Tito katrā ziņā pieskaitāms lielo skolotāju saimei.

Lielisks plāns — bet vai īstenojams?

ORGANIZĀCIJA BALTIC APPEAL TO THE UNITED NATIONS IEROSINA PAR GODA VIESIEM UZ DZIESMU SVĒTKIEM KLĪVLENDĀ LŪGT APVIENOTO NĀCIJU SŪTŅUS

Lai Latvijas neatkarības pasludināšanas 50. gadskārtas gadā rīkojamos latviešu dziesmu svētkus Klīvlendā padarītu par ietekmīgu sarīkojumu arī mūsu nacionālpolitiskajos centienos un cīņā par brīvības atgūšanu mūsu dzimtenei un tautai, organizācijas Baltic Appeal to the United Nations (BATUN) valdes priekšsēdis N. Trepša piesūtījis dziesmu svētku rīcības komitejai ierosinājumu svētkos aicināt arī visus nekomūnistisko valstu sūtņus Apvienotajās nācijās, sedzot viņiem un dzīvesbiedrēm visus ceļa un uzturēšanās izdevumus. Tas ir lielisks plāns, kuŗa atsevišķos punktus N. Trepša arī tuvāk izklāsta, rodas vienīgi jautājums, vai tas arī ir īstenojams, t.i. mūsu materiālajai rocībai pa spēkam. Sākumā doma liekas pārāk fantastiska, bet — vai nav tā, ka esam līdz šim paraduši nodoties sīkām lietām, nekad neiedrošinoties stāties pie kaut kā lielāka, ja tas prasa zināmu risku? Katrā ziņā šis BATUN ierosinājums būtu rūpīgi apsverams, jo iespējams, ka ar enerģisku rīcību un patiesu gribu, pārliecinot mūsu sabiedrību par šī pasākuma milzīgo nozīmi mūsu nacionālpolitiskajā cīņā un iegūstot tās atsaucību, plāns tomēr reālizējams. Ierosinājums ir tik interesants, ka sniedzam mūsu lasītāju informācijai un eventuālai domu izmaiņai gandrīz nesaīsinātu BATUN valdes priekšsēža N. Trepšas 16. marta ierosinājuma vēstuli ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku Klīvlendā rīcības komitejas priekšsēdim Kārlim Avenam:

Mūsu pašu latviskuma stiprināšanai un dzīvināšanai, sabiedriskās rosības vienreizējai kāpināšanai un pašcieņas pacelšanai līdzšinējie dziesmu svētki trimdā devuši daudz. Sevišķi patikamā atmiņā ir pēdējie dziesmu svētki Klīvlendā, kur telpas visiem sarīkojumiem bija priekšzīmīgas, pilsētas pašvaldības atsaucība slavējama un kuplā rīcības komiteja savu plašo sarežģīto un atbildīgo uzdevumu veica priekšzīmīgi.

Pārdomas rada cits jautājums, proti — vai mēs izmantojam pietiekoši plaši mūsu tautas dvēseles bagātības iespaidīgāko demonstrāciju pasaules uzmanības pievēršanai? Tas, ka daži vietējie laikraksti ievieto plašas reportāžas un raksta cildinātājus rakstus, vai kā vietējās televizijas un radio stacijas par svētkiem ziņo, ir labi, bet — vai tik vien iespējams? Šis jautājums kļūst vēl nozīmīgāks attieksmē uz 1968. gada dziesmu svētkiem, jo tie notiek mūsu tautai tik nozīmīgā gadā.

Tādēļ derētu apsvērt dziesmu svētku rīcības komitejā un pieņemt reālizēšanai šādus priekšlikumus:

1) Aicināt uz 1968. gada dziesmu svētkiem Klīvlendā visus nekomūnistisko valstu sūtņus Apvienotajās nācijās ar dzīvesbiedrēm.

2) Ielūgumā paziņot, ka viņu ceļš līdmašīnā un uzturēšanās Klīvlendā tiks samaksāta.

3) Šīs akcijas samaksai līdzekļus iegūt ar nelielu piemaksu ieejas kartēm lielajos sarīkojumos: kopkoŗu koncertā un tautas deju lieluzvedumā (piemaksa varētu būt 10% no biļetes cenas vai 50 centu uz katru biļeti).

4) Par šo akciju laikus jāziņo Ohio pavalsts gubernātoram un Klīvlendas pilsētas galvam, lai arī viņi varētu ieplānot piemērotu viesu-diplomātu uzņemšanu.

5) Visai akcijai piešķirams tikai kultūrāla sarīkojuma raksturs, uz tādu diplomāti arī jāaicina. Tomēr dziesmu svētku laikā pirms viena no masu sarīkojumiem būtu jāparedz Latvijas neatkarības pasludināšanas 50. gadadienai veltīts svinīgs akts, kuŗā uzrunu teiktu arī pāris labvēlīgu diplomātu, par ko ar viņiem iepriekš jāvienojas.

6) Uz dziesmu svētkiem, līdzīgi Apvienoto nāciju diplomātiem, jāaicina arī Apspiesto tautu pārstāvji, kaut arī neuzņemoties visu izdevumu samaksu.

7) Laikus par visu paredzēto jāinformē arī ziņu aģentūras, prese un televīzija.

Sīkāk pie šiem atsevišķajiem punktiem būtu atzīmējams:

Dzimtenē mēs savus neatkarības svētkus svinētu plaši un aicinātu visas tautas priecāties kopā ar mums. Mūsu plašajiem un skaistajiem dziesmu svētkiem trimdā tagad jāaizstāj mūsu viesmīlīgo tautu un valsti. Tomēr arī še mēs varam aicināt savā pulkā citu tautu pārstāvjus. Laimīgā kārtā tie irį tuvu un aizsniedzami: visām brīvajām tautām ir pārstāvji Apvienotajās nācijās. Daļa no tiem dažādu, palaikam necilu apsvērumu dēļ atteiksies pieņemt mūsu ielūgumu. Taču būs pietiekami tādu, kas, laikus aicināti un ar piemērotu mākslinieciski brošūru informēti par mūsu dziesmu svētkiem un tautas deju lieluzvedumu, atsauksies un būs mūsu pulkā. Neviens nevar iepriekš paredzēt, cik valstu pārstāvji atsauksies. Ja 25, tā būtu sensācija! Ja būtu 10, arī tas dotu lielisku starptautiskas uzmanības akcentu. Jāievēro arī, ka par ielūgumu un arī par dziesmu svētku norisi ielūguma pieņemšanas gadījumā aicinātie ziņos savām valdībām. Tātad, atbalss būtu ļoti plaša.

Ielūdzot sūtņus ar dzīvesbiedrēm jāpaziņo, ka ceļš un visa uzturēšanās Klīvlendā tiks samaksāta. Tam pamatā ir praktisks apsvērums, jo ir patīkami izbraukt interesantā nedēļas nogalē bez jebkādiem izdevumiem. Tas arī liecinātu par aicinātāju interesi un viesmīlību. Ceļam būtu jāpasūtina īpaša lidmašīna resp. lidmašīnas, kuŗās vietas rezervēt varētu arī mūsu pašu tautieši ceļā uz dziesmu svētkiem. Apmešanās būtu jānokārto vienā viesnīcā, kas par šādu godu un eventuālu iespēju izkārt lielāku skaitu ārvalstu karogu būs gatava dot šim nolūkam telpas par pusvelti.

Ieteiktais līdzekļu iegūšanas veids ir vienkāršākais, visnesāpīgākais. Jāievēro arī, ka, šo akciju reālizējot, Klīvlendas un apkārtnes cittautiešu sabiedrībā būs daudz lielāka interese par mūsu dziesmu svētkiem, kas izteiksies noteiktā apmeklētāju pieplūdumā un ievērojamā ieņēmumu papildinājumā, kas varētu izrādīties pietiekams nepieciešamo šīs akcijas izdevumu segšanai.

Nav šaubu, ka Klīvlendas pilsētas galva un pavalsts gubernātors būs ieinteresēti neparastajos, ievērojamajos viesos. Viņi jālūdz piemēroti papildināt programmu ar banketiem, pieņemšanām, atslēgu pasniegšanu u.t.t. Viņi gādās par publicitāti, bet reizē atbalsos arī faktu, ka viss notiek sakarā ar latviešu dziesmu svētkiem. Viņu piedalīšanās, sevišķi pilsētas galvas atsaucība, varētu arī ievērojami reducēt diplomātu uzturēšanās izdevumus.

Lietderība prasa, lai, aicinot diplomātus uz mūsu dziesmu svētkiem, politiskais moments nebūtu minēts nemaz, neapgrūtinot izšķiršanos par ielūguma pieņemšanu. Jau tas vien, ka Apvienoto nāciju diplomāti aicināti un piedalās, ir pietiekami nozīmīgs politisks fakts bez kādas sevišķas forsēšanas. Arī reducētajā, iepriekš piesūtāmajā programmā nevajadzētu nekā minēt, kam būtu kaut kāda politiska iekrāsa. Diplomātiem uzturoties Klīvlendā, nekādas politiskas deklarācijas no viņiem nav jāprasa. Latvijas neatkarībai veltītajā brīdī runātāji no diplomātu vidus jāmeklē jau iepriekš to zemju pārstāvju vidū, kas simpatijas drīkst droši apliecināt. Viņi to darīs labprāt un būs pat pateicīgi par doto iespēju. Še jāpiebilst, ka no amerikāņu politiskajām aprindām šai gadījumā būtu aicināmi nevis lokālie politiķi vai tuvo vēlēšanu kandidāti, bet gan vispriminentākie abu partiju pārstāvji, kuŗus sūtītu katras partijas vadība. Tāpat katrā ziņā jādara viss iespējamais, lai ASV prezidents sūtītu savu pārstāvi ar personīgu vēstījumu. Arī še jāievēro, ka, sakarā ar Apvienoto nāciju diplomātu piedalīšanos, kā valdības, tā partiju interese katrā ziņā būs kāpināta, bet visam publiski teiktajam sagaidāma visplašākā iespējamā atsaucība pasaules presē.

Katrā ziņā uz dziesmu svētkiem aicināmi arī visu apspiesto tautu pārstāvji, neatkarīgi no tā, vai mēs ar viņiem jau kaut kur sadarbojamies vai ne, piemēram, Tibeta, Kubas bēgļi u.c. Še dažreiz attiecīgo personu izvēle grūta. Jāaicina tomēr tie, kam augstākais diplomātiskais vai valststiesiskais (kaut arī bijušais) stāvoklis. Viņi arī jāinformē par ielūgumiem AN diplomātiem, lai viņiem būtu pareizs priekšstats par ielūguma nozīmi. Katrā ziņā, šoreiz nevajadzētu šķirot tautas un valstis pēc tā, kad un cik ilgi katra bijusi neatkarīga, nedz arī pēc tā, kuŗi pārstāvji mums simpatiskāki un draudzīgāki, kuŗi ne.

Ziņu aģentūras un prese jāinformē par šādi iecerēto sarīkojumu. Fakts, ka kādā ASV pilsētā ārpus Vašingtonas un Ņujorkas pēkšņi sarodas pulks diplomātu, radīs ievērību. Ar tās palīdzību mums būs izdevība daudzināt arī Latviju un latviešu vārdu. Ziņu aģentūru un preses pārstāvjiem jāvelti ļoti liela vērība, kamēr tie būs mūsu ciemiņi, lai kāpinātu viņu personīgo ieinteresētību. Daži izcili ievadnieki, varbūt, pat būtu aicināmi kā goda viesi, līdzīgi diplomātiem. Nebūtu nevietā pat apsvērt piemērotus līdzekļus viņu intereses kāpināšanai.

Būtu jānodrošina visu runu un uzrunu dokumentāra saglabāšana. Par tām derētu rūpīgs pārskats tiem, kas dziesmu svētkos nav piedalījušies.

Ierosinājuma pārrunas pabeidzot, jāatzīmē, ka visam vienbalsīgi piekritusi BATUN latviešu grupas valde, kas arī piedāvā savus pakalpojumus, ja tos vēlētos, šī plāna apsvēršanā un īstenošanā.

Nobeigumā jāsaka, ka sagaidāms, ka daži tautieši ieskatīs dziesmu svētkus par pilnīgi „latvisku" lietu, par pašu saimē vien svinamiem svētkiem, kādēļ ar neuzticību raudzīsies uz šādu neparastu papildinājumu, kas liekas it kā sveša elementa pienesums, kas disonē tīra latviskuma pilnskaņai. Taču, reiz mēs esam trimdā, mums visur un vienmēr ir kāda neatvairāma sūtība: atgādināt sevi un savu tautu. Cīņā par mūsu tautas brīvību mūsu lielākais ienaidnieks ir anonimitāte, klusums ap mūsu tautas traģisko likteni. Būtu patiešām grēks šo izcilo mūsu tautiskā skaistuma un spēka demonstrējumu Klīvlendā uzstrūklot tikai sev vien, neizmantojot plašās iespējas panākt uzmanību, cieņu un atsaucību gandrīz vai visā pasaulē.

LATVIJA AMERIKĀ

26. N-RS. SESTDIENA, 1967. G. 1. APRĪLIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd., Toronto 4. Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sesniedzama redakcijā, tālr. 368—3339;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 769—8076;

Ārlietu redaktore — Ints Podnieks, 26 Underhill Dr., Don Mills, Ont.; tālr. 447—6933;

Sporta redaktors — **Valdis Tetaris,** 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Elnem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60. bet tekstā $3.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

Latviskā audzināšana

ASV TIKAI 45% BĒRNU APMEKLĒ LATVIEŠU SKOLAS

Šai mācību gadā ASV darbojas 60 latviešu skolu ar 2271 audzēkni un 382 skolotājiem, bet skolēnu skaits bērnu dārzā un pirmskolā šogad ir 356. Pēdējos četros gados skolēnu skaits gandrīz visu laiku bijis ap 2300, bet skolu skaits samazinājies no 70 uz 60. Arī skolotāju skaits gandrīz visu laiku nav mainījies, bet bērndārznieku audzis. Skolu un skolēnu skaits pieaudzis 1961. gadā, bet tas izskaidrojams ar to, ka līdz tam laikam visas skolas vēl nebija apzinātas, jo tās nebija iesniegušas ziņas par savu darbību ALAs kultūras birojam. Pēdējos gados skolu skaits mazinājies, dažām mazākām skolām likvidējoties, bet skolēnu skaitā gandrīz nav starpības. Vecākiem mainot dzīvesvietu, bērnu apmeklē skolu jaunajā vietā. Dažos gadījumos mazās skolas arī apvienojušās, lai veidotu labāku darbu.

Caurmērā tikai 45% no visiem latviešu bērniem apmeklē skolas. Ņujorkā, Bostonā, Čikagā un Filadelfijā to skaits gan ir ap 75%, rietumkrastā pat vēl augstāks. Zemais caurmēra procents izskaidrojams ar to, ka vietās, kur maz latviešu, skolu nav, kādēļ arī bērniem nav iespējams latviešu skolu apmeklēt.

Lai izņemtu pilnu papildskolas kursu ASV latviešu skolās, ALAs izglītības nozare aprēķinājusi, ka nepieciešamas vismaz 132 pulksteņa stundas vai pat vairāk. Skolās, kuŗās tikai ap 100 mācību stundu, jādomā par mācību stundu palielināšanu. Apmēram puse visu skolu spēj izņemt pilnu kursu, viena ceturtā daļa nedaudz samazinātu, bet otra ceturtdaļa to nespēj.

Ir izstrādātas jaunas skolu programmas, kuŗas saskaņos ar Kanadas latviešu skolām, un tā nākošā mācību gadā visas skolas Ziemeļamerikā varēs strādāt pēc vienādām programmām. Daudz atkarāsies no vecāku un draudžu vai organizāciju rosmes vietējos centros, lai sagādātu vajadzīgos materiālus skolas mācību līmeņa pacelšanai.

Bēdīgs ir stāvoklis ar latviešu jauniešu iesaistīšanu vidusskolas mācībās. Tikai maza daļa pēc papildskolas beigšanas turpina mācības vidusskolās ASV arī darbojas tikai 14 vidusskolu. Latviešu sabiedrība nav vēl izpratusi to nozīmi, un ALAs izglītības nozarei cītīgi jāstrādā, lai atrisinātu vidusskolu problēmas. Šo mācību paveikšanai pieiktu ar 120 stundām.

Šogad paredzēta jaunu skolotāju kursu organizēšana un nodarbināto skolotāju apzināšana. Latviešu skolu uzturēšana ASV latviešu sabiedrībai izmaksā 80.000 — 90.000 dolaru.

Apmēram pusei no visām skolām mācību laiks ir vairāk nekā 120 stundu gadā. No 60 skolām 44 atrodas draudžu uzturēšanā, 11 citu organizāciju ziņā, bet 5 darbojas patstāvīgi. Skolotāju atlīdzība ir 1 — 2 dol. par stundu, bet vēl daudzās vietās to nemaksā. Gandrīz pusei skolotāju ir universitātes izglītība, tāpat gandrīz puse ir vecumā no 40 — 60 gadiem.

Ņujorkā 5 skolās mācās 306 latviešu bērni. No tiem Salā 116, Jonkeros 65, Ņudžersijas Orandā 38, Bruklinā 38 un Džamaikā 29. Trīs vidusskolās ir 54 skolēni: Salā 23, Jonkeros 20 un Bruklinā 11. Visās skolās kopā darbojas 43 skolotāji, neskaitot mācītājus un praktikantus, no kuŗiem 40 saņem atlīdzību budžeta kārtībā, bet 3 maksā vecāki vai atbalsta citas draudzes. Skolu darbam pag. gadā izdoti 13.278 dol. budžeta kārtībā, neskaitot vecāku maksājumus. Katrs skolēns draudzei izmaksājis 36 dol.

Skolu apmeklētāju procents aprēķināts aptuveni. ASV ir 24.749 draudžu locekļi, no tiem neiesvētīti 4885. Pēc ASV iedzīvotāju skaitīšanas datiem, par latviešiem uzdevušies 51.000, to vidū jauniešu būtu ap 10.000, no tiem puse skolu vecumā. Šādā veidā rēķinot, skolas apmeklē 45% latviešu bērnu. Vēl grūtāk šo procentu aprēķināt lielākajās pilsētās, kuŗās bērnu skaitu var aplēst aptuveni.

Augšējie dati ņemti no ALAs izglītības nozares ziņojuma.

—be

Kās grib Latvijai palīdzēt, tas to populārizē. Vai Jūs esat saviem draugiem uzdāvinājuši prof. A. Rubuļa „Latvian Literature"?

JOHANS H. VIGMANS

Viens no miljoniem

3650 DIENU KRIEVIJĀ UN SIBIRIJĀ

Tulkojis Alfrēds Vinčels

(32. turpinājums)

Te ir kāds notiesāts krievu ģenerālis, kādreizējs Maskavas skolotājs, kas 1945. gadā kaut kur Brandenburgā brāļošanās laikā ar amerikāņiem kritis nežēlastībā. „Savas divīzijas priekšgalā es vāciešus triecu no Staļingradas cauri Ukrainai uz Berlīni . . . "No nevainīgās vodkas izmaiņas pret viskiju un amerikāņu cigaretēm izvērtās biežākas mazas svinības ar sabiedrotajiem, kuŗās bezbēdīgi svinēja kopīgo uzvaru pār Hitlera Vāciju. Pilnīgi negaidot, viņu kādu dienu kopā ar visu štābu aizsauca atpakaļ uz Kijevu, kur viņš nosēdēja divus mēnešus cietuma kamerā un tad kopā ar saviem vīriem tikai notiesāts uz 10 gadiem spaidu darbos: „spiegošanas dēļ par labu Amerikai".

„Vienmēr esmu bijis pārliecināts komūnists, esmu kā lauva cīnījies par padomju tēvzemi un saņēmis augstus ordeņus. Bet es pārāk sadraudzējos ar mūsu sabiedrotajiem. Nepamatots apvainojums man sagādāja šos desmit gadus. Man jāsaka, ka dažu labu lietu esmu mūsu padomju zemē agrāk, varbūt, nepareizi saskatījis un vērtējis."

Kā vienmēr, arī še sarunā iejaucas citi, kas sākumā bijuši ieinteresēti klausītāji. Viss atkal par jaunu grozās ap to, ka Vācijā bijušo krievu kara gūstekņu un piespiedu strādnieku masveidīgā notiesāšana un izsūtīšana tundrā, pie Ledusjūras, Kamčatkā un še Karagandā notikusi tikai tādēļ, ka šie cilvēki pārāk daudz Rietumos redzējuši un varētu kļūt par bīstamiem rietumnieku dzīves propagandistiem. „Padomju karavīrs nepadodas gūstā!" un „Padomju pilsonis nestrādā ienaidnieka kara saimniecībai!" — tā stereotipi skan spriedumu pamatojumi 10 līdz 25 gadu ilgiem sodiem.

Nākošajā dienā uzzinu no vairākiem bijušajiem tiesnešiem, kuŗi arī sēž „būrī", vairāk par šīm masveida notiesāšanām. Naļivalikovs, pirms notiesāšanas tiesnesis Ļeņingradā, pats uz Pad. savienības soda likumu 58. paragrafa pamata licis daudzus cilvēkus izsūtīt. Tikai Ļeņingradā vien 1945. gadā 35 speciāltiesas notiesājušas neskaitāmus apsūdzētos par noziegumiem pēc šī paragrafa: 1. punkts — dzimtenes nodevība; 4. punkts — starptautiskās buržuazijas atbalstīšana; 6. punkts — spiegošana; 10. punkts — propaganda padomju varas vājināšanai.

Tiesnesis V. pastāsta par līdzīgu tiesu darbību tai pašā gadā Odesā. Tiesnesis S. savukārt piebilst:

„Jā, un smagākos sodus dabūja tie, kas, pēc Vācijas sadalīšanas okupācijas joslās, kādu laiku atradās pie sabiedrotajiem. Bet daudzi patiešām arī bija inficējušies ar kapitālistiskām iedomām un uzskatiem."

Pēc piecām dienām kāds bijušais advokāts man palīdz pārliecināt barakas vecāko, ka mani tikai pārpratums novedis soda barakā. Drīkstu atgriezties savā brigādē. Jaunu jaku un bikses tomēr nesaņemu. To sagāde paliek atstāta manam „organizēšanas talantam". Un atkal reiz Benjamiņš ir mans glābējeņģelis: viņa iespējas liekas neizsmeļamas.

°°

Pirmā maiņa pēc darba pārtraukuma kļūst smaga. Nevaru arī tik viegli pārvarēt iespaidu, kuŗu tagad rada darba vieta: daļa galvenās ejas sabrukusi, krītošie ogļu gabali aprakuši vairākus iepriekšējās maiņas vīrus. Pēc pusstundas esam ogles tiktāl novākuši, ka varam piekļūt nelaimīgajiem. Pirmajam ielauzts krūšu kurvis; viņš jau beigts. Otrs nomirst mūsu rokās. Arī trešais smagi ievainots.

Man jāpiegādā koki nelaimes vietas nodrošināšanai. Mokoties ar smagajiem baļķiem, no vēl nenodrošinātās griestu daļas atdalās liels ogles gabals, nokrīt cieši man līdzās un atsitas pret manu kreiso kāju. Pakrītu.

Uz maniem izbaiļu saucieniem pēc palīdzības pieskrien pāris vīru un noskatās, kā mēģinu piecelties, atkal pakrītu un tad uz rokām un kājām rāpoju izejas virzienā. Kāja tūlīt lielā mērā pietūkst, arī sāpes kļūst arvien stiprākas.

Ceļā esmu, laikam, zaudējis samaņu. Kad mūsu maiņu nomaina, mani atrod kaut kur ejā un aizgādā uz nometni. Mani aizved uz ambulanci, bet Petrošenko šai vēlajā vakara stundā tur nav. Nav neviena. Noguļu visu nakti, kā esmu nolikts, — izslāpis, izsalcis un ļoti pamests. Nav vairs spēka pakustēties.

Tā mani nākošajā rītā atrod Petrošenko. Viņš izmeklē manu kāju:

„O, nav lauzta!"

Man tomēr piešķir vienu mēnesi gultas režīma un pāri kruķu. Ārsta rūpēs viņš vēl nosaka:

„Ja sāk atkal sāpēt, nāc vien atpakaļ."

Visai bezpalīdzīgs guļu barakā uz salmu maisa. Kāja briesmīgi sāp. Pēc piepūles, ko sagādā katrs gājiens uz ateju, esmu pilnīgi bez spēka. Neviens par mani nerūpējas. Barakas vecākais rītā man pamet maizes porciju, kāds kaimiņš atnes tā saukto kafiju. Silto ēdienu nesaņemu. Tas, kā liekas, aiziet citu ceļu.

°°

Krievu komandanta par nometnes vadītāju ieceltais ieslodzītais, kuŗu še apzīmē par načaļniku, ir virs vārdā Maradovs. Viņš valda stingri un nesaudzīgi, ļauj iztrakoties savām sadistiskajām varas tieksmēm un māk uz vispārības lēses labi dzīvot. Tā kā viņš krievu komandantam garantē augstu darba sniegumu un stingru nometnes kārtību, nekādas sūdzības nespēj viņa stāvokli un amatu satricināt. Savai drošībai viņš pat izveidojis īstu miesas sardzi, iespaidīgus sitēju tipus, kuŗus ar dažādām priekšrocībām sev stingri piesaistījis. Tie savus liktenbiedrus centīgi apstrādā ar pātagu un mietiem.

Nometnē klīst valodas, ka Moradovs bijis viens no bandas „Čornaja koška — Melnais kaķis" vadītājiem Karagandas apgabalā. „Melnais kaķis" ir viena no nepolitiskajām pagrīdes kustībām, kuŗa turpina agrāk plaši izplatīto laupītāju bandu tradīcijas. Vēl vairāk par zādzībām, laupīšanām un izvarošanām viņu katēgoriskā nostāja pret jebkādu darbu panākusi nesaudzīgu un niknu MVD vajāšanu. Reti apdzīvotajā apgabalā šādi asociāli elementi var viegli organizēties un ilgu laiku saglabāties. iekām lielās armijas un policijas akcijās kādu apvidu no viņiem uz laiku iztīra.

(Turpinājums sekos)

Viestura pav

DARBĪBU ATSĀKUSI KOŖA S

Viru koŗa Viesturs gadskārtējie koncerti jau kļuvuši par tradīciju, it sevišķi Toronto koncertu apmeklētāju saimei. Šogad Viesturs savu koncertu Toronto rīko š. aprīlī, nedēļu iepriekš Niagarā, bet nedēļu vēlāk Hamiltonā. Toronto koncerts šoreiz notiks Igauņu namā, jo līdzšinējā pieredze rāda, ka Latviešu nams koŗu koncertiem par šauru. Taču apzināmies Latviešu nama lielo nacionālo nozīmi Toronto un apkārtnes tautiešu sabiedriskajā dzīvē. viru koris Viesturs no koncerta atlikuma ziedos 100 dol. Latviešu nama paplašināšanai.

Par koŗa darbību un koncertu programmu Hamiltonas nodaļas diriģents Imants Sakss paskaidro:

„Visumā šī sezona Viesturam jāvērtē diezgan pozitīvi, jo, pēc pāris gadu klusēšanas, atkal atdzīvojusies S ras nodaļa. piekrīt di Rundānam, Katrinās. L drošī vien. kā vienu no tā viru koŗ tiem kopā ruli koŗa sla trādes dzied viru. Pazisto tāti, enerģi varam ticēt nodibināt u viesturiešu s Niagaras sa ņām labākā darbā. Nel gums redza ronto nodaļ ari latviešu jūtamām p skaitliski ne ļaļa. Pēdēj

Dziedone Milda Grimma-Strause, kuŗa pēdēj pieminēta mūsu laikrakstā sakarā ar labajie certos Losandželosā un citur. Viņa dziedās tumkrasta latviešu dziesmu svētkos, kuŗiem rit pilnā sparā.

(7. turpinājums)

— Neesi muļķis, neatsaki, — Māris Cī dīja. — Nauda visiem noderēs. Cik vairs kiem?

— Par mazu orķestri viņi nekā daudz Sešpadsmit vīru — tas ir mazākais. Ur ņemsim trisdesmit divus? Mazo klašu p pagastu ballītēm līdz ņemt nedrikst.

Māra Cimbuļa apaļajā, sārtajā sejā ie dīgs smīns.

— Bet viņu taures? Tās kāds aizliedz? Sadali tā: katrā orķestrī astoņi, kas pūš. kas tur taures pie mutēm. Dancotāji st manīs, ja vien bungotājs šmaugāk piesit biežāk uztrieks pa šķivjiem. Puiši, kas brauktlīdz par statistiem?

— Tu esi traks, — Arveds Pļavaskalns bet tūlīt apklusa; klases durvīs parādī stāvs mēlnajā, spīdīgajā, garļipainajā s

— Birni! — Gulbis vienā skatienā iet grupu un no tās tūlīt izdalīja meklēto.

— Jā? — Uldis pagāja soli uz priekšu

— Nāciet man līdz uz skolotāju istab

Zēnu barā bija iestājies klusums. Gul neparasti strupā, asā balsī. Pēdējā lai ar Uldi uzveduma lietās bieži iznāca kop šanas, bet tad Gulbja balss bija laipni reiz vajadzēja būt citai vainai, jo Gulbis bildes nenogaidījis. apcirtās un, svārku ļi

Viestura pavasaŗa koncerti

DARBIBU ATSĀKUSI KOŖA SV. KATRIŅU — NIAGARAS NODAĻA

Viru koŗa Viesturs gadskārtējie koncerti jau kļuvuši par tradiciju, it sevišķi Toronto koncertu apmeklētāju saimei. Šogad Viesturs savu koncertu Toronto rīko 8. aprīlī, nedēļu iepriekš Niagarā, bet nedēļu vēlāk Hamiltonā. Toronto koncerts šoreiz notiks Igauņu namā, jo līdzšinējā pieredze rāda, ka Latviešu nams koŗu koncertiem par šauru. Taču apzinādamies Latviešu nama lielo nacionālo nozīmi Toronto un apkārtnes tautiešu sabiedriskajā dzīvē, vīru koris Viesturs no koncerta atlikuma ziedos 100 dol. Latviešu nama paplašināšanai.

Par koŗa darbību un koncertu programmu Hamiltonas nodaļas diriģents Imants Sakss paskaidro:

„Visumā šī sezona Viesturam jāvērtē diezgan pozitīvi, jo, pēc pāris gadu klusēšanas, atkal atdzīvojusies Sv. Katrīnas - Niagaras nodaļa. Te lielākie nopelni piekrīt diriģentam Viktoram Rundānam, kas tagad dzīvo Sv. Katrīnās. Latviešu sabiedrība, droši vien, atcerēsies Rundānu kā vienu no pirmajiem apvienotā viru koŗa Viesturs diriģentiem kopā ar V. Lindi un J. Cīruli koŗa slavas laikā, kad uz estrādes dziedāja vairāk nekā 100 vīru. Pazistot Rundāna mūzikāli tāti, enerģiju un darba spējas, varam ticēt, ka viņam izdosies nodibināt un nostiprināt spēcīgu viesturiešu saimi Sv. Katrīnu un Niagaras sabiedrībā. Vēlēsim viņam labākās sekmes šai grūtajā darbā. Neliels dziedātāju pieaugums redzams visstiprākajā Toronto nodaļā, kuŗā pamanāmas arī latviešu jaunatnes sejas. Bez jūtamām pārmaiņām darbojas skaitliski nelielā Hamiltonas nodaļa. Pēdējās dziedātāji nu jau visi ir Viestura veterāni, kas piedzīvojuši un pārdzīvojuši koŗa baltās un nebaltās dienas. Šai brīdī jāatzīmē arī visu Viestura veterānu pašaizliedzīgā rosība, tautas dziesmas rindas „dziedot mūžu nodzīvoju" īstenojot. Šie skaistie vārdi, kuŗi tik daudz reižu nepamatoti valkāti sabiedriskos saukļos un runās, nav viegli izpildāmi, un par šim grūtībām ir daudz runāts un spriests. Viens tomēr ir skaidrs: īsts latviešu vīrs — koŗa dziedātājs neuzdod nekad un nekādos apstākļos. Un Viestura mūzikālais un organizātoriskais darbs dziedātājus nekad nav saudzējis, drīzāk gan otrādi.

Savās koncerta programmās esam centušies turēties pie zināmiem principiem. Parafrazējot Bībeles teikumu par došanu Dievam, kas Dievam pienākas, bet ķeizaram, kas ķeizaram pienākas, mūsu vadlīnija vienmēr bijusi latviešu mūzikas klasiskais mantojums, jaundarbi un tautas dziesmas. Attiekšmē uz jaundarbiem ceļu neesam griezuši pat visradikālākajiem novirzieniem, tai pašā laikā respektējot arī latviešu mūzikas sācēju un veidotāju pirmdzimtību un, pār visām lietām, latviešu tautas dziesmu neaprakstāmo skaistumu. Šoreiz pavasaŗa koncertā klasiķu daļā dzirdēsim lielo tautas dziesmu reformātoru Andreja Jurjāna un Emīla Melngaiļa oriģinālās dziesmas, otrā daļā pieskaroties Jāņa Mediņa, Ed. Šenfelda un V. Lindes retāk dzirdētiem skaņdarbiem. Tautas dziesmu daļā A. Ābeles, J. Poruka, V. Ozoliņa un H. Pavasara apdares, no dziesmām atsevišķi jāpiemin Jēkaba Poruka „Aijā žūžū", techniski visai sarežģīta, bet cilvēciski ļoti siltu iejūtu veidota latviešu bērnu šūpļa dziesma.

Kori diriģēs Jānis Baruss, kuŗa intensīvā mūzikālā personība jau kļuvusi sinonima ar Viestura vārdu. Nepiemirsīsim arī koŗa nodaļu priekšnieku nesavtīgo darbu, pieminot Žani Šmitu (Toronto), Oskaru Vīksni (Hamiltonā) un Andreju Šteinbachu (Sv. Katrīnās - Niagarā). Arī viņu dziesmu darba vadīšanas stundas jau sniedzas tūkstošos.

Beidzot, pateicoties par latviešu plašākās sabiedrības līdzšinējo uzmanību un atsaucību, dziedātāji un koŗa vadība cer uz to arī tuvākajā un tālākajā nākotnē, jo latviešu nacionālo koŗu darbs ir veltīts brīvās Latvijas labā. Materiālā zelta mums vairs nav, bet šo zeltu — latviešu dziesmu — mums neviens nevarēs atņemt, un mēs arī pratīsim to nosargāt."

V. S.

Dziedone Milda Grimma-Strause, kuŗa pēdējā laikā it bieži bijusi pieminēta mūsu laikrakstā sakarā ar labajiem panākumiem koncertos Losandželosā un citur. Viņa dziedās arī šāgada ASV rietumkrasta latviešu dziesmu svētkos, kuŗiem priekšdarbi jau norit pilnā sparā. Foto: P. Slavinskis

Sniedze Grante

MĒS SNAUŽAM

Kādas sirēnas,
nelaimi kaucot,
mūs piecels
no pārticības omulīgās snaudas,
no pašapmierinātas darbošanās
savās sētās?
No kādas debesu puses
un zemes malas
celsies mūsu vīri un sievas
brīdināt mūs
kā lietus lāsēm neizsīkt smiltīs? . . .
Ar atzinības rakstiem
un goda zīmēm
mēs aizklājam savas sirdsapziņas logus
un snaužam . . .

TORONTIEŠU MAZ IEVĒROTA IZSTĀDE

Dažs labs Toronto latvietis, pārskatot vietējā kanadiešu laikraksta „The Globe and Mail" izstāžu kalendāru, jutās, varbūt, pārsteigts, atrodot tajā atzīmi: „Valdis Teteris, no 19. februāŗa līdz 11. martam, Okvillē, Ontario." Ne jau pārsteigts par to, ka nu gada laikā V. Teterim šī jau bija otra patstāvīga izstāde, kaut viņš tāpat aktīvs bijis sporta laukumos un veltījis laiku arī mūsu laikraksta sporta daļas veidošanai, bet vairāk gan tādēļ, ka par šo izstādi nekas nebija minēts latviešu laikrakstos. Un — kādēļ izstāde rīkota tieši tādā mazā pilsētiņā, kāda ir Okville?

Lai gūtu atbildi uz šiem jautājumiem, griezos pie paša „vainīgā" — kādreizējā „ātro kāju" īpašnieka un pašreizējā gleznotāja Valža Tetera, kas paskaidroja:

„Jutos pagodināts, kad saņēmu Okvilles alcinājumu izstādīt savus darbus vietējai kanadiešu publikai, sevišķi vēl tādēļ, ka iepriekš tur izstādes bijušas tādiem pazīstamiem mākslinie kiem, kā Tomam Metjūzam un Džonam Stīvensam, kas jau iekaŗojuši labu vārdu un arī augstas cenas Toronto. Okville atrodas ap 30 jūdžu no Toronto, negribējās apgrūtināt tautiešus ar braukšanu un izstādes vietas meklēšanu svešā pilsētā, tādēļ arī ielūgumus uz atklāšanu izsūtīju tikai tuvākajiem draugiem un paziņām, kuŗiem vēlējos parādīt savus darbus. Biju patīkami pārsteigts, kad bez vietējiem tautiešiem apmeklētāji ieradās arī no Toronto, Vitbijas, Hamiltonas, Galtas, Sv. Katrīnām un citām vietām. Atklāšanas dienā, par spīti spēcīgam sniegputenim, ieradās vairāk nekā 70 apmeklētāju, kas, kopā ar līdz izstādes beigām pārdotajiem 7 darbiem no izstādītajām 40 gleznām, bija mans lielākais gandarījums."

Vaicāts par nodomiem tuvākajā nākotnē, Valdis Teteris pastāstīja, ka saņēmis uzaicinājumu izstādīties Toronto skatlogā „The Canadian Artist" laikā no 1. aprīļa līdz 1. maijam. Tā viņa darbi nu būs vienu mēnesi redzami Bay ielā — Charles un Bay ielu stūri, vienu bloku dienvidos no Bloor ielas.

V.

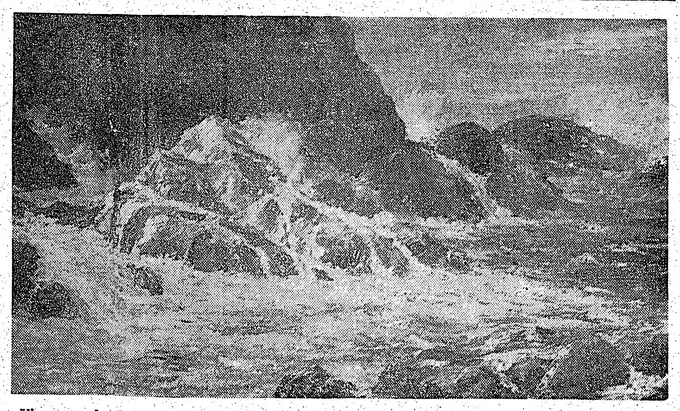

Viena no gleznām, kas bija skatāma Valža Teteŗa darbu izstādē Okvillē — „Bangainā jūra". Foto: J. Liģers

Eduards Ramats

Koncerts dzimtenei un latviešu kaŗavīram

Kopš senseniem laikiem latviešu tauta vienmēr ar dziesmām un mūziku izvadījusi un sagaidījusi savus kaŗavīrus, cildinot viņu varonību un sērojot par kaŗā krītušajiem bāleliņiem. Dziesma drošināja cīnītājus, uzturot mozu garu kā savu, tā svešu kaŗu pulciņā. To rāda senču kaŗavīru kuplais dziesmu pūrs; to apliecina arī mūsdienu kaŗa dziesmas ar zināmiem un nezināmiem autoriem.

Atzīmējot Latviešu leģiona atceri, Čikagas DV apvienība koncerta programmai bija izvēlējusies dziesmas un mūziku par dzimtenes mīlestību un kaŗavīru gaitām. Koncertā piedalījās pazīstamā tautas dziesmu teicēja Lilija Gleške, Laimdota Gleške pašas kokles pavadījumā un pianists Valdis Treimanis, kas sniedza klavieŗu solo un veica pavadījumus.

Koncertu ievadīja Lilija Gleške ar meitas Laimdotas aranžēto tautas dziesmu „Ziedi, ziedi balta roze" un oriģinālkompozīciju „Latvijai", kuŗai sekoja I. Spalviņa patriotiskā „Tu dzimtene, zeme mana". Krietnās vokālās dotības, satura apzinīgs tulkojums un iejušanās dziedājumā guva sirsnīgu atsaucību klausītājos. Klavieŗu partijā Laimdota Gleške atestēja sevi arī kā labu pavadītāju. Liljas Gleškes plašais, izlīdzinātais balss diapazons deva tikamu iespaidu arī V. Ozoliņa „Vasara" atskaņojumā. To pavadīja V. Treimanis.

Raksturīga programmas daļa bija Laimdotas Gleškes dziedātās tautas dziesmas kokles pavadījumā, kuŗu spēlēja pati dziedātāja. Šāds dziedāšanas veids mūs tuvina senču tradicijām. Par kokli, tās veidu un skaņojumu daudz rakstīts. Jāpiezīmē, ka Laimdota Gleške savu kokli saņēmusi no Rīgā pazīstamā kokļu darinātāja J. Korāta. Tautmelodiju apdares savam instrumentam iekārtojusi pati dziedātāja. Tās rakstītas zemai balsij, pieturoties dūra un molla toņkārtām.

Dziedājumos dominēja klusinātie toņi, kas labi harmonēja ar kokles maigo tembru. Draiskulīgākās tautmelodijas (Mūs' ciema meitiņa u. c.) gan prasās pēc gaišākas izskaņas pavadījumā. Laimdotas Gleškes dziedājumi bija izteiksmīgi, saturu izsmeļoši un jūtu apgaroti. Klausītāju atsaucība bija ļoti dzīva. Sekoja vairākas piedevas.

Iespaidīgi bija abu dziedātāju — Lilijas un Laimdotas Gleškes rūpīgi sagatavotie dueti. J. Norvija „Latvietim", tāpat V. Ozoliņa „Šūpļa dziesmā" skaisti izcēlās balsu tembru saliedējumi un teksta frazējumi. V. Treimaņa tautmelodiju aranžējumos, ar autoru pie klavierēm, izpaudās lietpratīgs satura tulkojums un smalkjūtīga pieeja atsevišķu pantu niansējumiem. Ovācijas bija lielas un mākslinieces neskopojās ar piedevām.

V. Treimanis kā solists un pavaditājs bija savu uzdevumu augstumos. Visspilgtāk viņš to apliecināja ar A. Žilinska „Dzimtenes ainavām" — „Pļāvēji norā" un jo sevišķi „Labrenču tirgū", kuŗā autors disonējošu akordu fonā tēlo tirgus kņadu, ievijot pa vidu gaišu, tautiskā gara skaņu koloritu. Harmoniskā apdare prasa augstu tehnisku gatavību, īpaši presto tempos. Visu to V. Treimanis veica ar apbrīnojamu prasmi, gūstot klausītāju vētrainus aplausus.

Koncerts bija labi apmeklēts.

Igauņu mākslas apvienība Toronto EKKT izstāda 12 mākslinieku gleznas no Kanadas un Zviedrijas

BERGDON GALERIJĀ
180 Davenport Rd., Tor.
TAL. 924—3865

Atvērta no 6. apr. — 22. apr. no pl. 10—5 p.p., ceturtdienās līdz pl. 9 vakarā.

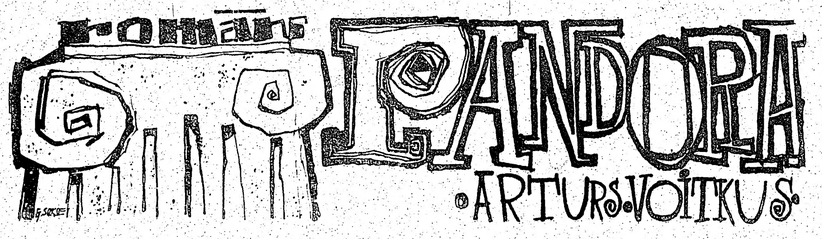

(7. turpinājums)

— Neesi muļķis, neatsaki, — Māris Cimbulis kūdīja. — Nauda visiem noderēs. Cik vairs līdz svētkiem?

— Par mazu orķestri viņi nekā daudz nemaksās. Sešpadsmit vīru — tas ir mazākais. Un kur mēs ņemsim trīsdesmit divus? Mazo klašu pūtējus uz pagastu ballītēm līdz ņemt nedrīkst.

Māŗa Cimbuļa apaļajā, sārtajā sejā ieviesās blēdīgs smīns.

— Bet viņu taures? Tās kāds aizliedz ņemt līdz? Sadali tā: katrā orķestrī astoņi, kas pūš, un astoņi, kas tur taures pie mutēm. Dancotāji starpību nemanīs, ja vien bungotājs šmaugāk piesitīs takti un biežāk uztrieks pa šķīvjiem. Puiši, kas ar mieru braukt līdz par statistiem?

— Tu esi traks, — Arveds Pļavaskalns iesmējās, bet tūlīt apklusa; klases durvīs parādījās Gulbja stāvs melnajā, spīdīgajā, gaŗlipainajā svārkā.

— Birni! — Gulbis vienā skatienā ietvēra zēnu grupu un no tās tūlīt izdalīja meklēto.

— Jā? — Uldis pagāja soli uz priekšu.

— Nāciet man līdz uz skolotāju istabu!

Zēnu barā bija iestājies klusums. Gulbis runāja neparasti strupā, asā balsī. Pēdējā laikā viņam ar Uldi uzvedumā lietās bieži iznāca kopīgas darīšanas, bet tad Gulbja balss bija laipni vēlīga. Šoreiz vajadzēja būt citai vainai, jo Gulbis, Ulža atbildes nenogaidījis, apcirtās un, svārku ļipām plandoties, neatskatīdamies devās pa gaiteni uz skolotāju istabu. Sastapis biedru jautātājus skatienus, Uldis neziņā paraustīja plecus un sekoja skolotājam.

Skolotāju istabā valdīja parastā starpbrīža kņada: daži skolotāji kravājās pa lielo sienas skapi, citi sēdēja pie gaŗā galda telpas vidū un laboja burtnīcas; citi, bariņos stāvēdami, sarunājās, bet pāris pīpēja, mugurām pret palodzi atspiedušies. Matēmatiķis Salna, Ulža klases audzinātājs, bija izvīstījis sviestmaizi un koda tajā, pētīdams pie sienas piestiprināto **stundu sarakstu.**

Gulbis devās tieši pie Salnas.

— Te viņš ir, kollēga. — Gulbis pameta ar galvu uz Ulža pusi. Salnas sejā neredzēja ne mazākā prieka. Viņš mazliet pielieca galvu un nolūkojās Uldī.

— Gulbja kungs sūdzas, ka jūs, Birni, nemākot uzvesties.

Uldim nebija šaubu, par kādu neuzvedību Gulbis žēlojies. Bet atzīties, ka to zina, nozīmētu apliecināt, ka arī pats atzīst, ka darījis nepareizi.

— Es nesaprotu . . . Kā tā?

— Jūs neesat Gulbja kungu sveicinājis.

— Tāda gadījuma neatceros . . . Kad?

Gulbis nenocietās:

— Neizliecieties! Jūs labi zināt, kad un kur. Divas reizes jūs pratāt sveicināt, bet trešo reizi mani vairs neredzējāt. Pareizāk — negribējāt redzēt. Un — konsekventi — nesveicinājāt.

Uldis nolēma mazliet piekāpties.

— Sestdien?

— Jā, sestdien! — Gulbja balss pārspēja valodu murdoņu telpā. — Sestdien! Kāpēc jums skolotājs jāsveicina? Tāpēc, ka jūs to pazīstat. Tāpēc, ka jūs tam gribat parādīt cieņu! Konsekventi — jūs paceļat tā priekšā cepuri un sveicināt. Bet ko jūs darījāt? Divas reizes jūs skolotāju Gulbja kungu pazināt, bet trešo reizi vairs ne! Trešo reizi jums cieņa vairs nebija jāparāda. Kāpēc? Tāpēc, ka jums tagad pie sāniem bija cita meitene, kuŗas priekšā gribējās būt varonim, kuŗai gribējās parādīt: lūk, man skolotājs nav jāsveicina.

Uldis gandrīz nemanāmi pasmīnēja: taču, laikam, bija taisnība tiem, kas mēļoja, ka Gulbis Ilgā — ja vien domājot, ka citi neredz — skatoties citādām acīm nekā tikai skolotājs skolniecē. Bet — galu galā — Gulbis bija Ilgas klases audzinātājs.

Gulbis smīnu bija pamanījis.

— Par ko jūs smejaties?!

— Es nesmejos, — Uldis pašķielēja Salnā. Gulbja trakošanai lielas nozīmes nebija; svarīgāk bija neapkaitināt Salnu. Bet Salnu pašreiz, likās, vairāk nodarbināja apēstās sviestmaizes ietinamā papīra pareizas salocīšanas nekā Gulbja nesveicināšanas jautājums. — Jūs bijāt otrā pusē ielai, un jūs uz mani nemaz neskatījāties. Es domāju . . .

— Vai tad, kad esmu otrā pusē ielai, es vairs neesmu jūsu skolotājs? Vai tad, kad es uz jums neskatos, acis ieplētis, es vairs neesmu sveiciena cienīgs?! Jums ir pagadījusies drusku augstāka un skaļāka balss nekā citiem, un jūs iedomājaties, ka esat jau mākslinieks. Tenors! Zvaigzne! Un — konsekventi — ka pār jums vairs nav nevienas autoritātes!? Ka jūs varat atļauties visu! Tā jūs domājat, ko — a?! Bez tam jūs tādā veidā apvainojāt dāmu, ar ko kopā gājāt pa ielu!

Salna bija papīru salocījis.

— Birni, pareizāk būs, ja atvainosities. Jūs redzat, ka Gulbja kungs ir apvainots.

— Kollēga, jūs mani pārprotat! Šeit neesmu apvainots es vienīgais, bet mēs visi! Visi! Tas ir audzināšanas principa jautājums. Skolēniem ir skolotājs jāsveicina!

— Pareizi. Pilnīgi pievienojos, — Salna turpināja runāt mierīgā balsī. — Birni, atvainojieties. Gabals jums nenokritīs.

Uldis iesāņus paskatījās audzinātājā. Pirmajā mirklī, tā pavēli dzirdot, iekšā kaut kas saslējās, bet tad Uldis saprata — Salna pašreiz bija pateicis Gulbim: tu esi sīks, mazs cilvēciņš.

— Es atvainojos . . . — Uldis nomurmināja.

— Un tagad ejiet, — Salna atlaida zēnu. Apkārt stāvošajos skolotājos nepaskatījies, Uldis izslīdēja no skolotāju istabas. Lai ko kuŗš domāja, patīkami nebija — telpā bija ieņēmies klusums un visi klausījās. Gulbja satrauktā, spalgā balss bija visus ieziņkārojusi.

Vakarā notika uzveduma mēģinājums. Ar šo nedēļu tādi bija paredzēti ik pārvakarus. Lai tie pārāk nekavētu mācības, katrā mēģinājumā vingrināja tikai vienu skatu un bija jāierodas tikai tiem dalībniekiem, kas tieši šajā skatā uzstājās. Arī orķestrim nebija jāierodas; pagaidām iztika ar klavieŗu pavadījumu.

Prāvā vingrošanas zāle, kur atradās skatuve un klavieres un kur bija jānotiek mēģinājumam, vakarā izskatījās pavisam citāda nekā dienā, kad tur stundu starpbrīžos rosījās pāris simtu jauniešu. Tagad viss likās kails, nemīlīgs un pamests.

Kad ieradās Uldis, pulkstenis jau bija pāri minūšu pēc pieciem, bet nebija vēl ne Gulbja, ne Ilgas, ne abu pārējo tēlotāju — launā Burvja un Raganas. Uldis apsēdās uz skatuves malas un, kājas šūpodams, sāka gaidīt. Gaidot domas aizklīda pie Gulbja un Ilgas.

(Turpinājums sekos)

Modeles modelē modeļus

„JŪS VARĒTU LIELISKI PAKALPOT LATVIEŠU LIETAI!" SACĪJA LNAK VALDES PRIEKSSĒDIS JĀNIS NIEDRA

Gaujas (14.) gaidu vienības Toronto lielgaidu dzimta 28. martā Latviešu namā bija rīkojusi savu pirmo modes skati, dodot tai apzīmējumu „Pavasara fantazija". Sarīkojums apliecināja, ka lielgaidām netrūkst izdomas un oriģinālitātes, arī vakara norise liecināja, ka rīkotājas pasākumā ielikušas daudz pūļu un darba, un vairāk nekā 100 modes skates apmeklētāji nedaliti atzina, ka sarīkojums labi izdevies.

Sarīkojuma pirmo daļu gaidas bija veltījušas mūzikāliem priekšnesumiem, aicinot Toronto koklētāju ansambli sniegt tautas mūziku. Koklētājas Ilze Plaude, Aija Bramane, Ilze Šmite un Sarmīte Butāne apliecināja, ka jau it īsā laikā teicami apguvušas koklēšanas māku. Pirmās dziesmas izpildījumā ar trideksni piedalījās arī Ansis Semenovs, bet tad no skatuves pazuda. Skatītāji varēja tikai minēt, vai Diždanča pavadītājs pēkšņi atskārtis, ka viņa modernais akordeons skan daudz dižāk par senlaicīgo trideksni, jeb vai viņam kļuvis „par karstu" vienīgi pievilcīgu meiteņu - koklētāju sabiedrībā... Ansambļa priekšnesums tomēr izvērtās jauks arī bez dezertiera, sevišķi gada laiku virkne, kuŗā motīvu tekstu runāja Sarmīte Butāne, solo dziedāja Aija Bramane, bet visas četras koklētājas kopīgi nokoklēja attiecīgajām gada norisēm atbilstošas dziesmas. Zēl, ka publika neklausīja S. Butānes lūgumam aplaudēt tikai virknes nobeigumā, jo plaukšķināšana nevietā traucēja snieguma kopiespaidu. Vai zālē dzirdamība būtu bijusi tik slikta, ka šo koklētāju lūgumu ignorēja?...

Tad sākās vakara „nagla" — modes skate ar pavasara fantaziju. Skatītāji varēja iepazīties ar 28 tērpu modeļiem, kuŗus demonstrēja, lietojot sarīkojuma programmā lasāmo apzīmējumu, 8 burvīgas modeles — Anita Korba, Daina Āpše, Rudite Gulbe, Rūta Eikerte, Baiba Lorberga, Vija Zuntaka, Gunta Gūtmane un Ilze Šmite. Viņu tērpi, bet vēl vairāk modeles pašas uz skatuves bija tik iznesīgas un pievilcīgas, ka būtu grēks viņas neparādīt arī tiem tautiešiem, kam nebija laimes šai sarīkojumā ierasties. Tādēļ mūsu laikraksts turpmākajos 8 numuros ievietos ik pa uzņēmumam no katras modeles ar viņas fantazijas veidojumu. Tik daudz modeles ar modeļu modelēšanu noteikti pelnījušas par paveikto lielo darbu un tā labajiem rezultātiem.

Par tērpiem, to īpatībām, krāsu kombinējumu, lietderību un visu pārējo šai rakstā nav nozīmes izteikties, jo paskaidrojumus par katras modeles modelēto tērpa modeli sniedza lietpratēja šajos jautājumos — Mudīte Korba, kurpretim šo rindu autors attieksmē uz modēm ir pilnīgs nejēga, kādēļ redzētos tērpus nemaz aprakstīt nevarētu. Bija gan īsi tērpi (tomēr ne minikleitiņas), gan vakarkleitas, bija kostīmi un bikšu kleitas, arī gara vakarkleita ar kairu izgriezumu sānos, jo ļāredz „taču arī kājas", kā lietpratīgi atzina Mudīte Korba. Viņa arī daudz zināja pastāstīt par tērpiem piemērotajiem matu sakārtojumiem, auskariem, brošām un kurpēm; norādīja pat uz Baibas Lorbergas burvju somiņu, kuŗa labi „piepasot" tērpam, bet nelietpratīgām skatītāju acīm palika neredzama. Tā arī šo rindu autors palika neziņā, vai Mudītei Korbai vērīgākas acis jeb vai Baiba Lorberga somiņu piemirsusi mājās, cīnoties ar lampu drudzi pirms lielās premjēras... Rūta Eikerte un Vija Zuntaka savus tērpus sākumā demonstrēja ritmīgās go-go kustībās, pārējās apmierinājās ar graciozu polonēzes solo pa skatuvi. Patiešām, bija ko redzēt! Kā no tālienes skanēja Mudītes Korbas norādījumi, ka modeles modelējušas modeļus galvenokārt vienkāršās līnijās, pieglošus un ... Jā, kā lai modes neprasa visu pasaka? Vēl tikai pierādīt bilstams, ka visas modeles savus demonstrētos modeļus bija pašas arī modelējušas, kas vecajā latviešu valodā nozīmētu, ka tērpu demonstrētājas (vai sveštērpu manekeni) savus rādāmos tērpu modeļus pašas bija izdomājušas, piegriezušas un šūdinājušas. Un par tiem pat lielākie puritāņi nevarētu žēloties, jo kakla un muguras izgriezumu nebija nemaz.

To pareizi novērtēja arī LNAK valdes pr-dis J. Niedra, kas uzrunājot lielgaidas, modeles, koklētājas un kuplā skaitā sanākušo publiku, norādīja: „Jūs ar savu modes skati varētu lieliski palīdzēt latviešu lietai. Par modi interesējas visi, tādēļ šo skati bieži vajadzētu sniegt kanadiešu publikai, uzsverot, ka visas tērpu demonstrētājas un šūdinātājas ir latvietes. Jūsu veikums tad būtu ne vien pienesums Kanadas tērpu modei, bet liktu visiem kanadiešiem saviem pazīstām arī stāstīt, ko spējušas latviešu gaidas. Vai vēl iespējama labāka popularizēšana?"

Arī tas bija rīkotāju oriģināli izdomāts, ka runas paredzēja tikai sarīkojuma trešajā daļā, kas programmā bija apzīmēta ar „Atspirdzinājumi". Kā rūpīgas mātes lielgaidu darbībai uz skatuves un zālē sekoja latviešu gaidu priekšniece M. Vilka un Kanadas latviešu gaidu jendas priekšniece A. Martinsone, kuŗas gan uzrunu neteica, bet centās izdibināt avīznieka domas par redzēto. Kā jau teikts, par tērpu skaistumu un kvalitāti šo rindu autors nekā pateikt nevar, jo daudz arī neredzēja, apbrīnojot vairāk pašas modeles, kuŗas avīznieka domas, ja vēlas, var uzzināt personīgā sarunā.

Sarīkojuma programma vēl atklāja, ka visām modelēm bijuši arī blakus pienākumi: Anita Korba — sludinājumu vaditāja, Baiba Lorberga — viņas palīdze, Daina Āpše — saimniecības daļas vaditāja, Ilze Šmite — saimniece, Gunta Gūtmane — viņas palīdze, Vija Zuntaka — dekorācijas vaditāja, Rūta Eikerte un Rudite Gulbe — dekorācijas palīdzes, bet Mudīte Korba — modes komentāre. Programmā bija lasāma pateicība Ritai Āpšei, kas veltījusi laiku, palīdzēdama ar dekorācijām, un Ritai Kaimiņai, kas palīdzējusi modeles vadīt ar staigāšanu un pozēšanu.

Tad nu patiešām nav vairs ko piebilst, izņemot: paldies, jaukās modeles!

Lajs Diletants

GANDRĪZ TOMĒR APRĪĻA JOKS...

Kanadas DV sarīkojuma „Zelta dukāts Latvijai" rīcības komiteja mūsu laikraksta iepriekšējā numurā ievietotajā balles apmeklētāju informēšanas rakstā „Nav aprīļa joks..." gandrīz tomēr dukātu īpašniekiem iedevusi „aprīli", balles pēdējo priekšdarbu steigā piemirstot atgādināt pašu galveno, — proti, ka sarīkojums notiks Skyline viesnīcā — (655 Dixon Rd., Rexdale). Tas, ka sarīkojums notiks tieši 1. aprīlī un sāksies plkst. 8 vakarā, ir fakts, ne aprīļa joks, — to rīcības komiteja garantē.

Rietumberline aicina latviešu jaunatni

LNJAK

Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā 12. marta sēdē Toronto, kuŗu vadīja pr-de Edīte Ernestsone, no biedrzines A. Alberingas ziņojuma izrietēja, ka apvienībā pašreiz 140 biedru. Biedru kartes izsūtītas ne vien uz Londonu, Hamiltonu un Montrealu, bet arī ASV pilsētām Linkolnu, Filadelfiju un Ņujorku. Kaut Toronto jaunatnes pulciņa Staburags 40 biedri jau iegādājušies LNJAK kartes, Lolita Kalniņa cer izplatīt vēl 20. LNJAK dāvinājusi 23 latviešu skolām Kanadā bērnu žurnāla „Mazputniņš" gada abonementu, bez tam 8 skolas saņem arī žurnālu „Mēs".

Kasieris M. Vāgners lēsa, ka apv. kasē drīz būs tuvu pie 700 dol., bet — nākotnes uzdevumi prasīs arī lielus līdzekļus. Pārrunu ciklu organizēšana Sadbeirijā un Vinipegā prasīs ap 200 dol., bet apvienības iecerētā brošūra ap 300. Lai varētu īstenot šos un citus LNJAK pasākumus, piemēram seminārus, M. Vāgners griezīsies pie LNAK valdes ar lūgumu atbalstīt LNJAK darbu. LNAK valdes pozitīvā atsaucība ļauj cerēt, ka arī citas latviešu organizācijas būs tikpat labvēligas LNJAK lūgumam.

Līdzīgi iepr. gadam, jauniešiem arī šogad būs iespēja svinēt īsti latviskus Jāņus Toronto. Arī šoreiz atbildīgais organizētājs būs Dr. V. Gulēns. Tuvāku informāciju par šo sarīkojumu sniegs LNJAK apkārtraksts.

Nākošajā valdes sēdē, kas notiks 15. aprīlī Toronto, valde kopā ar Staburaga pārstāvjiem izraudzīs rīcības komiteju LNJAK 13. kongresam, pirms kuŗa apvienības darbinieki apmeklēs mazākās latviešu kolonijas Toronto apkārtnē, lai mudinātu jauniešus piedalīties LNJAK pasākumos.

Sēdē piedalījās arī ELJAS biedrs Valdis Liepiņš, iepazīstinot apvienības valdi ar plāniem pasaules latviešu jaunatnes kongresam, kas iecerēts nākošā gadā laikā no 26. — 31. jūlijam Rietumberlinē. Tam telpas jau sarunātas Kongresa hallē, kur būs iespējas pulcēties visiem zem viena jumta dažāda veida atsevišķos sarīkojumos. Tāpat arī apmešanās ap 450 dalībniekiem jau nodrošināta modernā jaunatnes mītnē.. Eiropas rīcības komiteja jau plāno savu daļu kongresa programmai un veic visus tehniskos uzdevumus. Lai šis kongress tiešām reprezentētu visus brīvās pasaules latviešu jauniešus, ELJA lūdz lielākās jaunatnes organizācijas, kā ALJA un LNJAK, izveidot īpašas rīcības komitejas savās zemēs, kuŗas sadarbotos ar rīkotājiem Eiropā un kopīgi izstrādātu visu kongresa programmu. Arī par kongresa popularizēšanu un līdojumu organizēšanu uz Eiropu gādātu katras atsevišķās zemes rīcības komiteja. Sēde atzina, ka pēdējais laiks stāties pie šī kongresa plānošanas, atgādinot visiem interesentiem, ka līdojums uz Eiropu nebūs tikai izpriecas brauciens.

L. L.

ALEKSANDRA KANBERGA
rakstu darbu birojs
65 Ferrier Ave., Toronto
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3-2607

TORONTO
LATVIEŠU
KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (Toronto)
CREDIT UNION LTD.

Izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz personīgos aizdevumus, maksā gadā 4% par krājnoguldījumiem un 3½% par ummām ceku kontos, pieņem maksājumus par telefona, elektrības, gāzes un ūdens rēķiniem, pārdod naudas pārvedumus un ceļotāju čekus, piešķir aizdevumus pret nekustamu īpašumu pirmām hipotēkām.

491 College Street, Toronto 4, latviešu namā, telefons: 924-2775.
Birojs atvērts pirmd. līdz piektd. no pl. 12—8 vakarā, bet sestdienās no pl. 9 rītā līdz pl. 1.00 dienā.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

PATEICĪBA

Nevarot katram atsevišķi pateikties par manis atmināšanu manā 75 gadu dzimšanas dienā ar skaistajiem ziedjem, vērtīgām dāvanām un daudz laba vēlējumiem — izsaku visiem sirsnīgu latvisku paldies!

Anna Kazerovskis

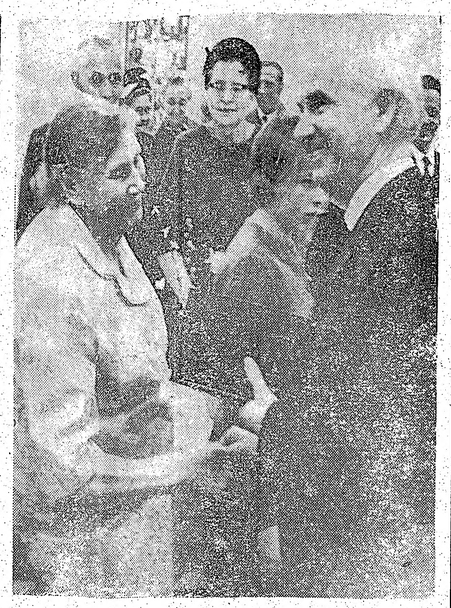

Archibīskaps Arnolds Lūsis, sumināt sabiedriskos nopelnus, pasniedz jaunu Bībeles izdevumu Annai Kazerovskai, kas atskatījās uz 75 mūža gadiem. Foto: JAK

Atsaucīgas māmuļas godināšana

TORONTIETEI ANNAI KAZEROVSKAI 75 MŪŽA GADI

Vairāku latviešu organizāciju un draudžu dāmu komitejas 27. martā bija rīkojušas kopīgu godināšanas vakaru Annai Kazerovskai, sakarā ar viņas 75 mūža gadiem. Gavilniece Toronto latviešu sabiedrībā plaši pazīstama un iecienīta, jo maz būs tādu sarīkojumu, koncertus, teātŗa izrādes, priekšlasījumus un līdzīgus ieskaitot, kuŗos viņa nebūtu redzama klausītāju rindās. A. Kazerovskas atsaucība tomēr neierobežojas vienīgi ar daudzo sarīkojumu apmeklēšanu, viņa ir arī aktīva un tikpat atsaucīga darbiniece. Gavilnieces ievērojamais gadu skaits un reizē ar to ierobežotie līdzekļi nav kavējuši iegādāties jau otru Latvieša nama akciju. Nav uzskaitāmi visi dāvinājumi un ziedojumi, ar kuŗiem A. Kazerovskas čaklās rokas un devīgā sirds sekmējusi dažādos bazārus, mantu loterijas un ziedojumu akcijas draudzēm, organizācijām, skolām un jaunatnes pasākumiem. Tādēļ godināšanas sarīkojumā rakstniece Tonija Krūka savā uzrunā Annu Kazerovski pamatoti salīdzināja ar mūsu literātūrā labi pazīstamo Kukažiņas tēlu.

Daudz sirsnīgu vārdu gavilniece dzirdēja arī no pārējiem apsveicējiem, kas suminājumiem pievienoja arī ziedu veltes un aploksnes. No Toronto latviešu biedrības sveica pr-dis A. Gribusts, no Sv. Jāņa draudzes archibīskapa dzīvesbiedre L. Lūse, no DV saimes — R. Zamlovska, no Latviešu nama — A. Briede, bet no latviešu jaunatnes Daina Āpše. Pagara bija arī citu apsveicēju un jubilārei veltīto priekšnesumu virkne. Archibīskaps A. Lūsis cildinājumu gavilniecei bija izteicis jau pēc Lieldienu dievkalpojuma rīkotajās brokastīs, pasniedzot Sv. Jāņa draudzes velti — jauno Bībeles izdevumu. A. Kazerovskas dzīvesbiedrs Kārlis bija aktīvs draudzes darbinieks un ilggadējs tās pērminderis. Pēc dzīvesbiedra nāves 1962. gada Ziemsvētkos, A. Kazerovska viņa piemiņu latviešu sabiedrībā uzturējusi kā cildeni priekšzīmīga līdzgaitniece.

Anna Kazerovska dzimusi 1892. gada 27. martā Iecavas pagastā, bet mūža lielāko daļu pavadījusi Valmierā un tās apkārtnē, kur Kauguru pagastā nomātas lauku mājas. Pirms došanās bēgļu gaitās, vairāki gadi pavaditi arī Liepājā, bet Vācijā viņa dzīvojusi Hanoveras bēgļu nometnē. Kanadā gavilniece iecelojusi pie meitas Marijas Karoles 1948. gadā. Sākuma gadi aizvaditi grūtā fabrikas darbā, kuŗu vēlāk nomainīja mājas pieņemtais rokassomu aušanas darbs. Neatlaidīgā čaklumā un darbā iekrātie līdzekļi ieguldīti nelielā īpašumā, kuŗa tagad iekārtota arī latvisko spilvenu austuve.

Gavilniece izaudzinājusi trīs meitas, vienu audžu meitu un vienu audžu dēlu, kas viņai devuši deviņus mazbērnus un 6 mazmazbērnus. Kupli sazarotās ģimenes lielākā daļa dzīvo dzimtenē, bet palīdzības saiņi vienmēr tur atgādinājuši mīļo un sirsnīgo māti un vecmāmiņu Kanadā.

R. Noritis

TORONTO ZIŅAS

● Latviešu nama līdzekļu vākšanas akcija līdz šim devusi jau 32.000 dol. No 133 iedalītajiem rajoniem pilsētā un tuvākajā apkārtnē talcinieki līdzekļu vākšanu jau pabeiguši 63 rajonos. Jādomā, ka arī atlikušajos 70 tautiešu atsaucība būs tikpat laba, un tā savāktā kopsumma pārsniegs 60.000 dol., ar ko nama valde varēs uzsākt iecerētās piebūves īstenošanu. Sevišķu atsaucību līdzekļu vākšanas akcijā parādījuši gados vecākie ļaudis, kas gan, pa lielākai daļai pārtiekot no vecuma pensijas, nevar atļauties iemaksu pilnas akcijas (100 dol.) apmērā, bet bieži vien nodod ievērojamu summu ziedojuma veidā. Talcinieki savāktās naudas summas Latviešu nama kasierim var nodot 4. aprīlī no plkst. 7.30 — 10 vakarā Latviešu namā.

● Ņujorkas igauņu teātris 15. aprīlī viesosies Ītona auditorijā ar Mārtiņa Zīverta lugu „Kāds, kuŗa nav" izrādi igauņu valodā.

● TLTA ģimnazijas drāmatiskā pulciņa iestudētās T. Zeltiņa lugas „Rīgas ģimnazisti" pēdējā izrāde Toronto notiks 1. aprīlī plkst. 7 vakarā Sv. Andreja baznīcas telpās.

● Sv. Jāņa draudzes jauniešu iesvētes dievkalpojums notiks 2. aprīlī plkst. 11 rītā. Šogad archibīskaps A. Lūsis iesvētīs 24 jauniešus.

● „Jauns un traks" sauksies savieslgais vakars, kuŗu 21. aprīlī plkst. 8 vakarā Latviešu namā rīko latviešu jaunatnes pulciņš Staburgs.

● CBC televizijas raidītāja mākslinieciskais dekorātors Edgars Krūmiņš bija viens no 8 raidītāja mākslinieciskajiem un tehniskajiem darbiniekiem, kas laikā no 19.—23. martam uzturējās Vankuverā, lai iepazītos ar apstākļiem iecerētajam vēsturiskajam uzvedumam, kuŗu Kanadas simtgades ietvaros sagatavo armijas vienības. Uzvedumā piedalīsies ap 1700 dalībnieku, attēlojot vēsturisko kauju ainas kopš 1740. gada. Televizijas raidījumiem šo vēsturisko uzvedumu paredzēts uzņemt maijā Vankuverā un Edmontonā, pie kam E. Krūmiņš uzaicināts par vienu no krāsu raidījuma lietpratējiem-konsultantiem. Ar šo uzvedumu armijas daļas paredz viesoties arī vairākos Kanadas centros, Toronto ieskaitot.

● DV Toronto nodaļa 21. aprīlī paredzēto biedru vakaru pārcēlusi uz 28. aprīli, kad plkst. 8 vakarā Latviešu namā pazistamais publicists O. Freivalds no Zviedrijas runās par tematu „Vai pagūstam?", pakavējoties pie mūsu sabiedriskās un politiskās dzīves aktuālitātēm, asimilācijas jautājuma, sakariem ar dzimteni, ticības Latvijas brīvībai u.c. Pēc referāta nodaļas biedru un viesu vakars.

● Kurzemes krišanas atceres svētbrīdis pie Kritušo karavīru pieminekļa Saulainē notiks 6. maijā plkst. 5 pēcpusdienā, laicīgo runu sakot Robertam Ancānam no ASV. Pēc svētbrīža Saulaines telpās notiks pieminas koncerts ar ASV viešņu M. Piekalnītes un S. Princes, kā arī torontieša A. Vītola solodziesmām pianistes Alises Dzirkales-Cennes pavadījumā. Savus dzejoļus lasīs Modris Lorbergs.

● Archibīskaps A. Lūsis 3. aprīlī dodas ceļā uz Jaunzēlandi un Austrāliju, kur uzturēsies līdz maija vidum kā Austrālijas latviešu ev.-lut. draudžu apvienības viesis. Apmeklējuma laikā archibīskaps iepazīsies ar vietējo latviešu draudžu dzīvi un piedalīsies vairākās mācītāju apspriedēs. Archibīskapa prombūtnes laikā Sv. Jāņa draudzes mācītāja pienākumus veiks māc. E. Ķeŗģis no Hamiltonas. Dievkalpojumi draudzē notiks parastajā kārtībā un laikā.

● Latviešu nama akcionāru gada sapulce notiks 2. aprīlī plkst. 3 pēcpusdienā Latviešu namā. Sapulcē paredz izšķirt arī iecerētās piebūves celšanu.

Labi izdevusies latviskuma reprezentācija

DV Albertas nodaļa ciešā sadarbībā ar parējiem tautiešiem vienmēr izmantojusi katru izdevību, lai parādītu mūsu panākumus un kultūras sasniegumus ne vien tautiešiem, bet jo sevišķi cittautiešiem, tā paužot mūsu nacionālos centienus un parādot, ko komūnistiskā apspiedēju vara mūsu dzimtenei un tautai atņēmusi un vēl turpina nodarīt. Reizē ar to vienmēr arī apliecināta mūsu nacionālā stāja un neatlaidīgā pretestība komūnistu tirannijai. Šī nostāja arī pausta vietējā presē, radioraidījumos un televizijā, tāpat izplatīti pretkomūnistiski uzsaukumi, paskaidrojumi u. t. t.

Kad vietējā Reddīšas izstādes biedrība bija nolēmusi š. martā rīkot plašu mēroga Kanadas etnisko grupu izstādi, aicinot piedalīties arī latviešus, DV Albertas nodaļa izmantoja arī šo gadījumu, lai parādītu vietējiem iedzīvotājiem latviešu tautas veikumus, kultūru, tradīcijas u. c. Izstādē, kas notika Kanadas simtgades ietvaros un kuŗā piedalījās 19 etnisko grupu, notika tieši dienā, kad Reddirā bija iebrādies arī t. s. konfederācijas vilciens, bet daudzi strādājošie brīvi no darba, sakarā ar Kanadas ģenerālgubernātora Vanjē bērēm. Tā izstādi apmeklēja ap 5000 interesentu.

Izstādē, kuŗa notika lielākās vietējās baznīcas zālē, katrai nacionālajai grupai bija ierādīta īpaša nodalīta vieta. Latviešu skati kārtoja un vadīja, kā arī lielāko priekšdarbu slodzi izņesa īpaša komiteja ar vanadžu kopas priekšnieci un kopas pārzini E. Jansoni un viņas palīdzēm N. Celmaini, A. Kociņu un A. Dālderi, kamēr stenda tiešos darbus veica V. Jansons, T. Kociņš un J. Celmainis. Novietnes centrā bija Latvijas karte, apvīta ar sarkanbaltsarkano karogu; blakus novietots Latvijas valsts lielais ģerbonis. Stendā bija parādīts viss, kas pauž mūsu tautisko īpatību: villaines, izšuvumi, adījumi, spilveni, kokgriezumi, keramika, vērpjamais ratiņš, kokle un daudz citu eksponātu, visi rotāti ar latviskiem ornamentiem un rakstiem, tā labi parādot mūsu etnografiju. Bagātīgi bija izstādītas arī latviskās dzintara rotas, bet mūsu gara kultūras reprezentācijai bija izlikts pilns „Latvju dainu" komplekts ar paskaidrojuma plakātu angļu valodā par Kr. Baronu un viņa lielo mūža darbu; tāpat Latvijas pasta izdotās Kr. Barona piemiņas markas. Bija iekārtots arī mūsu tautisko ēdienu galds ar Jāņu sieru, klinģeriem, pīrādziņiem un citiem mums raksturīgiem gardumiem.

DV nodaļas mērķis nebija skatē parādīt tikai latviešu tautas etnografisko seju, bet arī mūsu valsts nelikumīgo okupāciju un Pad. savienības briesmu cēloņus, genocidu u. c. Tādēļ bija izgatavotas izplatīšanai informācijas lapas angļu valodā ar vēsturiskām ziņām par latviešu cīņām neatkarīgas valsts iegūšanai, tās neatkarības laika uzplaukumu un varmācīgo okupāciju, uzsverot, ka ASV turpina nestzīt Latvijas nelikumīgo iekļaušanu Pad. savienības territorijā. Šīs skrejlapas galvā bija Baltijas valstu kartes zīmējums, ievits ērkšķu vainagā.

Izstādes laikā atsevišķās tautības, izmantojot plašās zāles skatuvi, sniedza arī nacionāla rakstura priekšnesumus. Latviešu daļā vanadze Austra Dāldere, pašai spēlējot kokli, dziedāja latviešu tautas dziesmas. Apmeklētājiem arī izskaidroja mūsu tautas dziesmu gan priecīgās, gan sērīgās melodijas.

Latviešu stends izpelnījās vispārēju piekrišanu. Par to atzinība un pateicība pienākas visiem nesavtīgā skates sagatavošanas darba paveicējiem, sevišķi DV Albertas nodaļas pr-dim E. Dolverim ar dzīvesbiedri. Jāpiemin, ka vietējā prese jau pirms izstādes rakstīja par latviešu piedalīšanos, minot ne vien skates kārtotāju vārdus, bet attēlos parādot arī izstādāmos priekšmetus, sevišķi A. Kociņas tautiskos rokdarbus un nacionālo ēdienu receptes. To rādīja arī televīzija. Pēc izstādes latviešu vārds un parādītais tika pieminēts vēl vairāk.

—s—

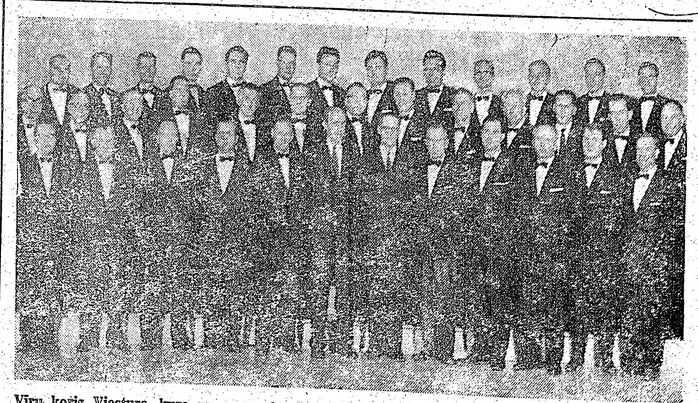

Vīru koris Viesturs, kuŗa pavas aŗa koncerti notiks Niagarā, Toronto un Hamiltonā (skat. rakstu 3. lpp.).

Daudzpusī

GRĀMATNIEKAM UN LATVIJAS U
KIPLOKA

Mineapoles Jēzus draudzes mācītājs Edgars Ķiploks 3. aprīlī varēs atskatīties uz 60 daudzpusīgi raŗiga mūža gadiem. Viņa dzīves gaitās saskatāmi vairāki posmi — bērnība un pirmā izglītība, studijas un darbs augstskolā, redaktora uzdevumi, rakstniecība un grāmatu apgādāšana, bet pār visu mācītāja pienākumi.

Jau agrā bērnībā Edgars Ķiploks, pārnācis no baznīcas, mēģināja atdarināt dievkalpojumā dzirdēto un redzēto. Par to priecājās viņa krustmāte, kas noteica: puika būs mācītājs... Taču ceļš uz mācītāja amatu iznācis stipri garš un likumots. Jau pirmskolas laikā viņš mēģināja dzejot un rakstīt, 14 gadu vecumā, noskatījies kādu futbola spēli, aizsūtīja par rakstiņu „Latvijas Sargam" un — tavu prieku! to ievietoja. Apmeklējot V. Olava komercskolu, viņš mācījās, ka svarīgs nav vienīgi rakstītājs, bet arī autora darbu publicētājs un izplatītājs. Pēc komercskolas absolvēšanas 1926. gadā, viņš ieg... Latvijas Latvijas universitātes tautsaimniecības fakultātē, līdztekus savām studijām nostrādāja divus gadus skolotāju kooperātīvā par grāmatvedi un nodevās arī sabiedriskajam darbam. Ievēlēts Studentu padomē, viņš rosīgi darbojās arī savā korporācijā Latvia. Pamazām jaunais students tomēr atzina, ka tautsaimniecības fakultāte viņam „nav paliekama vieta", kādēļ jāmeklē cita zinātnes nozare, kas apmierinātu viņa sirdi un prātu. Tā E. Ķiploks pārgāja uz teoloģijas fakultāti.

Jau studiju laikā godalgoja divus topošā mācītāja darbus: 1930. gadā „Latviešu katechisma vēsture", bet 1935. gadā — „Sprediķis par Lūk. ev. 16, 1 — 9 līdz ar homilētisku eksegesi". Kopš 1930. gada līdz studiju pabeigšanai 1937. gadā viņš bija fakultātes subasistents. Universitātes beigšanas gada 26. septembrī E. Ķiploku ordinēja par Latvijas ev.-lut. baznīcas mācītāju, bet viņš nemeklēja darbu kādā draudzē, laujot sevi ieskaitīt Rīgas apriņķa iecirkni par vikārmācītāju, jo skatiens jau bija pievērsts zinātnes darbam.

Saņēmis Kr. Morberga stipendiju, E. Ķiploks turpināja studijas, no 1938. — 1940. gadam bija teoloģijas fakultātes baznīcas vēstures katedras asistents, bet no 1941. — 1944. gadam lektors. Iesākto disertācijas darbu par tematu „Latviešu tautiskā kustība un baznīca" pārtrauca karš ar sekojošām bēgļu gaitām.

Jubilāra tālākais darbs norisēja redakcijās un rakstniecībā. Jau studenta gados viņš bija uzņēmies redakcijas sekretāra pienākumus akadēmiskajā žurnālā „Universitas", bet viņa rakstus varēja lasīt gandrīz visos periodiskajos izdevumos. Vēlāk viņš bija „Universitas", „Latvju Grāmatnieka" un „Vadoņa LU studentiem" atbildīgais redaktors,

Mācītā

izdeva div... māra ra... krājumu „Baznīca spredīķu c' vien", paša spre... nāja kaln... mēr saist... darbs, u... „Pašportre... matniecībi... si galveni... vu īsto vie... celi. Nav

Zelts, diplomātija un

(Pārnesums no 1. lpp.)

jā — nelaika N. Mekloda; ārlietu ministrijai arī nebija iebildumu, ka O. Rozītis par savu dzīvesvietu izvēlas Melburnu. Taču visi sūtņa K. Zariņa mēģinājumi panākt O. Rozīša iekļaušanu konsulārajā korpusā arī tīri oficiāli, palika bez sekmēm, un Austrālijas ārlietu ministrijas konsulārajā sarakstā zem Latvijas vārda pašlaik lasāms vairs tikai viens vienīgs vārds: R. G. Mekkomass, Latvijas konsuls Melburnā ar jurisdikciju Viktorijā un Tasmānijā.

Austrālijas valdības oficiālā nostāja pret Latviju pēdējo reizi formulēta ārlietu ministra Pola Haslaka 1965. gada 26. marta vēstulē Latviešu apvienības Austrālijā prezidija priekšsēdim A. Dukātam, kuŗā vārdu pa vārdam deklarēts, ka „Australia does not recognize the incorparation de jure or de facto of Latvia into U.S.S.R."

Pārskatījuši visjaunāko, mēs, saprotams, paliekam ticībā vislabākajam un jautājam: Ko mēs varam darīt un kas mums jādara jautājumā par Latvijas zelta atsavināšanu Londonā?

Lieki pieminēt, ka šai gadījumā maz līdztu Sidnejā sarīkotas demonstrācijas ar plakātiem, jo Latvijas zelta Austrālijā nav. Iz-

mantojot a... ko organizā... ka pašlaik apvienības... Austrālijas... dzot izman... mi pie brī... aizkavētu j... nās izpildīj... lai reģistrēt... Austrālijas... testu par A... bu šai jautā... vijas iekļau... nu. Tai paš... kārtota pate... dībai par nō... valstu jautā... ministra Ha... marta vēstu...

Tas būtu... mums jādar... ku nepiecieš... tas ir arī ma... tā un šai br...

Varbūt mu... cerēties pre... ņa vārdus, ... sākumā, kuŗ... ram attiecinā... „Jaunajā ga... auklēs, bet n... sevi iemīdzin...

Mūsu spēk... ņā. Par cik ... apzinīgi, sabi... aktīvi, par t... paši sev un ...

ONTO ZIŅAS

lidzekļu vāk-
šim devusi jau
ieda ītajiem
tuvākajā ap-
idzekļu vākša-
rajonos. Jā-
ušajos 70 tau-
tikpat laba,
psumma pār-
ar ko nama
iecerētās pie-
Sevišķu atsau-
nas akcijā pa-
cākie laudis,
daļai pārtie-
ensijas, nevar
pilnas akcijas
bet bieži vien
summu ziedo-
ieki savāktās
atviešu nama
4. aprīlī no
karā Latviešu

u teātris 15.
na auditorijā
lugu „Kāds,
auņu valodā.
s dramatiskā
Zeltiņa lu-
ti" pēdējā iz-
iks 1. aprīlī
Andreja baz-

izes jauniešu
ms notiks 2.
Šogad archi-
vētīs 24 jau-

sauksies sa-
ru 21. aprīlī
tviešu namā
tnes pulciņš

idītāja māk-
tors Edgars
no 8 raidītā-
m un tech-
em, kas lai-
m uzturējās
zītos ar ap-
vēsturiska-
ru Kanadas
sagatavo ar-
dumā pieda-
ieku, attēlo-

jot vēsturisko kauju ainas kopš 1740. gada. Televīzijas raidījumiem šo vēsturisko uzvedumu paredzēts uzņemt maijā Vankuverā un Edmontonā, pie kam E. Krūmiņš uzaicināts par vienu no krāsu raidījuma lietpratējiem-konsultantiem. Ar šo uzvedumu armijas daļas paredz viesoties arī vairākos Kanadas centros, Toronto ieskaitot.

● DV Toronto nodaļa 21. aprīlī paredzēto biedru vakaru pārcēlusi uz 28. aprīli, kad plkst. 8 vakarā Latviešu namā pazistamais publicists O. Freivalds no Zviedrijas runās par tematu „Vai pagūstam?", pakavējoties pie mūsu sabiedriskās un politiskās dzīves aktuālitātēm, asimilācijas jautājuma, sakariem ar dzimteni, ticības Latvijas brīvībai u.c. Pēc referāta nodaļas biedru un viesu vakars.

● Kurzemes krišanas atceres svētbrīdis pie Krišuža kaŗavīru pieminekļa Saulainē notiks 6. maijā plkst. 5 pēcpusdienā, laicīgo runu sakot Robertam Ancānam no ASV. Pēc svētbrīža Saulaines telpās notiks piemiņas koncerts ar ASV viešņu M. Pielkalnītes un S. Princes, kā arī torontiešu A. Vītola solodziesmām pianistes Alises Dzirkales-Cennes pavadījumā. Savus dzejoļus lasīs Modris Lorbergs.

● Archibīskaps A. Lūsis 3. aprīlī dodas ceļā uz Jaunzēlandi un Austrāliju, kur uzturēsies līdz maija vidum kā Austrālijas latviešu ev.-lut. draudžu apvienības viesis. Apmeklējuma laikā archibīskaps iepazīsies ar vietējo latviešu draudžu dzīvi un piedalīsies vairākās mācītāju apspriedēs. Archibīskapa prombūtnes laikā Sv. Jāņa draudzes mācītāja pienākumus veiks māc. E. Ķerģis no Hamiltonas. Dievkalpojumi draudzē notiks parastajā kārtībā un laikā.

● Latviešu nama akcionāru gada sapulce notiks 2. aprīlī plkst. 3 pēcpusdienā Latviešu namā. Sapulcē paredz izšķirt arī iecerētās piebūves celšanu.

uma reprezentācija

a. Latviešu
dija, kā arī
slodzi izne-
vanadžu ko-
kopas pārzini
s palīdzēm
ciņu un A.
enda tiešos
sons, T. Ko-
s. Novietnes
karte, apvī-
ano karogu;
vijas valsts
ndā bija pa-
ž mūsu tau-
es. izšuvumi,
kokgriezumi,
ais ratiņš,
eksponātu,
kiem orna-
tā labi pa-
iju. Bagāti-
latviešas
rnūsu gara
lai bija iz-
kainu" kom-
uma plakā-
Kr. Baronu
arbu; tāpat
s Kr. Baro-
Bija iekār-
sko ēdienu
klingeriem,
mums rak-

kus nebija
tviešu tau-
u, bet ari
go okupā-
as briesmu
s deportā-

cijas, genocidu u. c. Tādēļ bija izgatavotas izplatīšanai informācijas lapas angļu valodā ar vēsturiskām ziņām par latviešu cīņām neatkarīgas valsts iegūšanai, tās neatkarības laika uzplaukumu un varmācīgo okupāciju, uzsverot, ka ASV turpina neatzīt Latvijas nelikumīgo iekļaušanu Pad. savienības territorijā. Šīs skrejlapas galvā bija Baltijas valstu kartes zīmējums, ietvīts ērkšķu vainagā.

Izstādes laikā atsevišķās tautības, izmantojot plašās zāles skatuvi, sniedza arī nacionāla rakstura priekšnesumus. Latviešu daļā vanadze Austra Dāldere, pašai spēlējot kokli, dziedāja latviešu tautas dziesmas. Apmeklētājiem arī izskaidroja mūsu tautas dziesmu gan priecīgās, gan sērīgās melodijas.

Latviešu stends izpelnījās vispārēju piekrišanu. Par to atzinība un pateicība pienākas visiem nesavtīgā skates sagatavošanas darba paveicējiem, sevišķi DV Albertas nodaļas pr-dim E. Delverim ar dzīvesbiedri. Jāpiemin, ka vietējā prese jau pirms izstādes rakstīja par latviešu piedalīšanos, minot ne vien skates kārtotāju vārdus, bet attēlos parādot arī izstādāmos priekšmetus, sevišķi A. Kociņas tautiskos rokdarbus un nacionālo ēdienu receptes. To rādīja arī televīzijā. Pēc izstādes latviešu vārds un parādītais tika pieminēts vēl vairāk.

—s—

lagarā, Toronto un Hamiltonā (skat. rak-
).

Daudzpusīgi ražīgs mūžs

GRĀMATNIEKAM UN LATVIJAS UNIVERSITĀTES LEKTORAM MĀC. EDGARAM ĶIPLOKAM 60 MŪŽA GADU

Mineapoles Jēzus draudzes mācītājs Edgars Ķiploks 3. aprīlī varēs atskatīties uz 60 daudzpusīgi ražīga mūža gadiem. Viņa dzīves gaitās saskatāmi vairāki posmi — bērnība un pirmā izglītība, studijas un darbs augstskolā, redaktora uzdevumi, rakstniecība un grāmatu apgādāšana, bet pār visu mācītāja pienākumi.

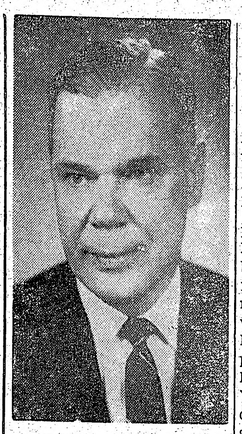

Mācītājs Edgars Ķiploks

Jau agrā bērnībā Edgars Ķiploks, pārnācis no baznīcas, mēģināja atdarināt dievkalpojumā dzirdēto un redzēto. Par to priecājās viņa krustmāte, kas noteica: puika būs mācītājs... Taču ceļš uz mācītāja amatu iznāca stipri garš un likumots. Jau pirmskolas laikā viņš mēģināja dzejot un rakstīt, 14 gadu vecumā, noskatījies kādu futbola spēli, aizsūtīja par to rakstiņu „Latvijas Sargam" un — tavu prieku! to ievietoja. Apmeklējot V. Olava komercskolu, viņš mācījās, ka svarīgs nav vienīgi rakstītājs, bet arī autora darbu publicētājs un izplatītājs. Pēc komercskolas absolvēšanas 1926. gadā, viņš ieguva Latvijas Universitātes tautsaimniecības fakultātē, līdztekus savām studijām nostrādāja divus gadus skolotāju kooperatīvā par grāmatvedi un nodevās arī sabiedriskajam darbam. Ievēlēts Studentu padomē, viņš rosīgi darbojās arī savā korporācijā Latvia. Pamazām jaunais students tomēr atzina, ka tautsaimniecības fakultāte viņam „nav paliekama vieta", kādēļ jāmeklē cita zinātnes nozare, kas apmierinātu viņa sirdi un prātu. Tā E. Ķiploks pārgāja uz teoloģijas fakultāti.

Jau studiju laikā godalgoja divus topošā mācītāja darbus: 1930. gadā „Latviešu katechisma vēsture", bet 1935. gadā — „Spredikis par Lūk. ev. 16, 1 — 9 līdz ar homilētisku eksegesi". Kopš 1930. gada līdz studiju pabeigšanai 1937. gadā viņš bija fakultātes subasistents. Universitātes beigšanas gada 26. septembrī E. Ķiploku ordinēja par Latvijas ev.-lut. baznīcas mācītāju, bet viņš nemeklēja darbu kādā draudzē, ļaujot sevi ieskaitīt Rīgas apriņķa iecirkni par vikārmācītāju, jo skatiens jau bija pievērsts zinātnes darbam.

Saņēmis Kr. Morberga stipendiju, E. Ķiploks turpināja studijas, no 1938. — 1940. gadam bija teoloģijas fakultātes baznīcas vēstures katedras asistents, bet no 1941. — 1944. gadam lektors. Iesākto disertācijas darbu par tematu „Latviešu tautiskā kustība un baznīca" pārtrauca karš ar sekojošām bēgļu gaitām.

Jubilāra tālākais darbs noritēja redakcijās un rakstniecībā. Jau studenta gados viņš bija uzņēmies redakcijas sekretāra pienākumus akadēmiskajā žurnālā „Universitas", bet viņa rakstus varēja lasīt gandrīz visos periodiskajos izdevumos. Vēlāk viņš bija „Universitas", „Latvju Grāmatnieka" un „Vadoņa LU studentiem" atbildīgais redaktors, izdeva divos sējumos Kr. Valdemāra rakstus, rediģēja rakstu krājumu „Reliģija un dzīve", arī „Baznīca un draudze", izdeva spredikļu grāmatu „Nebīsties, tici vien", bet drīz vien publicēja paša spredikļu grāmatu „Viņš runāja kalnā". Visvairāk viņu tomēr saistīja praktiskā mācītāja darbs, un trimdas izdevumā „Pasportreti" viņš raksta: „Grāmatniecība tomēr nav man bijusi galvenā nodarbošanās. Par savu īsto vietu uzskatot tomēr kanceli. Nav bijis lemts man stāvēt lielas draudzes priekšā, bet ir iznācis kalpot nelielām latviešu grupiņām. Arī iespiestais garīgais vārds ir sludinājums, tikai savā īpašā veidā."

Māc. E. Ķiploks otra pasaules kaŗa beigu posmā darbojās par mācītāju Berlīnē, Goslarā un apkārtnē, no 1945. — 1948. gadam Detmoldā un Augustdorfā, kur barakā ierīkoja arī baznīcu, bet pēc tam divus gadus strādāja Luterāņu pasaules federācijas bēgļu aprūpes daļā. Sākot ar 1950. gadu, kad iecelts par ASV, māc. E. Ķiploks apkalpoja latviešu draudzes abās Dakotās, Minesotā, Aijovā un apkārtnes pavalstīs, bet pašreiz ir Mineapoles Jēzus draudzes mācītājs. Viņš darbojies gan iepriekšējās dziesmu grāmatas sagatavošanā, gan arī šāgada izdevuma emendācijas komisijā; ir vairāku garīgu dziesmu autors.

Viens no pēdējiem māc. E. Ķiploka darba lauķiem ir grāmatu apgādi. Trimdā viņš nodibināja biedrību Sējējs, bijis tās priekšnieks un ģenerālsekretārs, bet dzimtenē — LU studentu padomes grāmatnīcas priekšnieks, LU mācību grāmatu apgādniecības techniskais vadītājs, Grāmattirdzniecības nozares vadītājs, 1941./42. gadā un apgāda Latvju Grāmata vadītājs 1942. gadā. Māc. E. Ķiploks darbojies arī Rīgas latviešu biedrībā.

Māc. J. Vējiņš

Lielas draudzes veikums

Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudze, kas ir lielākā latviešu reliģiskā vienība Mičigenā, gatavojoties gada sapulcei 2. aprīlī, visiem draudzes locekļiem izsūtījusi pārskatu kopojumu. No tā redzams, ka draudzē apaļos skaitļos ir ap 650 locekļu, no tiem 90 bērnu un kādi 30 vecie laudis, kas no maksājumiem atbrīvoti. Kopskaits varētu būt par dažiem desmitiem lielāks, ja pieskaitītu tos, kas aizceļojuši un nav par to paziņojuši, tāpat daži kļuvuši pasīvi un draudzes dzīvē nepiedalās.

Aizvadītajā gadā notikuši 76 dievkalpojumi (ieskaitot Grandhavenu un Mežvidus), kristīti 14 bērni, salaulāti 9 pāri (no tiem 4 jauktas laulības), mirušas 8 personas. Vairāki no jaukto laulību cittautu partneriem iestājušies draudzē. Draudzes mācītājs kopš vairākiem gadiem ir Kr. Hermanis, bet viņam čakla palīdze bijusi cand. theol. Vera Fricsone, kura vadījusi bērnu dievkalpojumus, dažāda rakstura svētbrīžus un vairākus gadus arī bērnu vasaras nometni. Jo rosīgi darbojas draudzes jaunatnes pulciņš skol. L. Skujas vadībā, pulcējoties 2 reizes mēnesī un piedaloties ap 30 jauniešiem. Draudzes paspārnē darbojās arī latviešu skola, kuŗa mācās vairāk nekā 60 bērnu, parziņa pienākumus veicot skol. V. Lībantam. Jo svētīgu darbu veic draudzes dāmu komiteja ar H. Jansoni vadībā, palīdzot rosināt ne tikai draudzes garīgās dzīves augšanu un veidošanos, bet veicot arī pasākumus kultūrāli sabiedriskajā plāksnē un sagādājot draudzes pārvaldei ievērojamus līdzekļu papildinājumus. Ar dāmu komitejas darbu cieši saistīta palīdzības organizēšana trūcīgiem tautiešiem gan dzimtenē, Vācijā un citās zemēs, gan pašu mājās. Sai ziņā dāmas pelna sevišķu atzinību, jo citur nereti vērojama pārskaņošanās tikai uz lokālām vajadzībām. Draudzes lauku īpašums Mežvidi kļuvis par neatņemamu un neaizstājamu sastāvdaļu kopīgajos veikumos. Aizvadītie gadi, izbraukumi, bērnu vasaras nometnes un īpašumā uzceltās jaunās ēkas apliecinājušas Mežvidu nepieciešamību nākotnē.

Draudzes saimniecība bijusi stabila. Kopīgie ienākumi paredzēto 18.000 dol. vietā sasnieguši 20.000, rēķinot apaļos skaitļos, un budžeta gads beidzies ar 2000 dol. atlikumu. Protams, draudzei ir vēl parāds, bet tā kārtošanā līdz šim nav bijis grūtību. Šāgada budžets sabalansēts 17.500 dol. apmērā un ir par 500 dol. mazāks nekā iepriekšējā gadā. Patīkami, ka jaunajā budžetā skolas atbalstam paredzēti 800 dol., jo tā ir lielākā summa, kāda jebkad šim mazajam latviskuma „cietoksnim" piešķirta.

V. Z.

Panākumi ciņā par komūnismu

Cilvēks, kas ir patiešām pašaizliedzīgs, var daudz darīt savas tautas labā. To atkārtoti pierādījis čikagietis Tedis Zieriņš. Dedzīgais pretkomūnisma darbinieks bija uzaicināts referēt ap 250 amerikāņu katoļu pretkomūnistiskās darbības delegātiem visu ASV apjomā. Konference notika laikā no 3.—5. martam Sanluisā ar apzīmējumu „Cardinal Mindszenty Foundation". Piedalījās daudz ievērojamu runātāju no dažādām mācības iestādēm, kā arī garīdznieki un militāristi, iztirzājot vairākas komūnisma problēmas.

Tedis Zieriņš runāja par to, kā atsevišķs cilvēks var sekmīgi veikt pretkomūnisma darbu, rakstot vēstules amerikāņu laikrakstiem. Atsaucība viņa runai bija liela. Uzņemta skaņu lentē, runa cejos pa dažādām organizācijām, lai iespējami plašākas aprindas iepazītos ar tās saturu.

T. Zieriņš jutās pagodināts, ka iecelotāju — lūterāni aicina runāt šāda veida katoļu konferencē. Viens no pirmajiem runātājiem — K. Menjens (Clarence Manion), pazīstams televīzijas un radio darbinieks, kas vada t. s. „Manion Forum", kuŗu pārraida vairāki simti raidstaciju, runājot par iecelotājiem un viņu darbību pretkomūnisma laukā, izsacījās, ka tie parasti cīnoties tikai par savu zemi un tautu, tos grūti piedabūt darboties plašākā mērogā. Pēc T. Zieriņa runas Menjens piegāja pie viņa un priecājās, ka beidzot sastapis vienu imigrantu, kas savā cīņā pret komūnismu iestājas arī par Amerikas un pasaules brīvību.

Amerikāņu veterānu preses apvienība ievēlējusi Tedi Zieriņu par savu goda biedru. Paziņojuma vēstulē, kuŗu parakstījis Džo Martins, galvenais sekretārs, cita vidū teikts: „Man liekas, ka Jūs esat labāks amerikānis nekā daudzi še dzimušie. Jūsu raksti ir patriotiski un dibināti uz vēstures faktiem. Ir svarīgi informēt sabiedrību, lai neaizmirst, ko apspiestās pasaules tautas piedzīvojušas un pārcietušas. Jūs ar to ļoti pakalpojat mūsu valstij un visām tautām."

Ja būtu vairāk tādu patriotu kā Tedis Zieriņš, tad komūnisma koloniālisms tiktu drīzāk atmaskots, un visas tautas varētu iegūt pašnoteikšanos. Tad arī Latvija atbrīvotos no komūnisma jūga.

— te

Zelts, diplomātija un . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

jā — nelaika N. Mekloda; ārlietu ministrijai arī nebija iebildumu, ka O. Rozītis par savu dzīvesvietu izvēlas Melburnu. Taču visi sūtņa K. Zariņa mēģinājumi panākt O. Rozīša iekļaušanu konsulārajā korpusā arī tūri oficiāli, palika bez sekmēm, un Austrālijas ārlietu ministrijas konsulārajā sarakstā zem Latvijas vārda pašlaik lasāms vairs tikai viens vienīgs vārds: R. G. Mekkomass, Latvijas konsuls Melburnā ar jurisdikciju Viktorijā un Tasmānijā.

Austrālijas valdības oficiālā nostāja pret Latviju pēdējo reizi formulēta ārlietu ministra Pola Haslaka 1965. gada 26. marta vēstulē Latviešu apvienības Austrālijā prezidija priekšsēdim A. Dukātam, kuŗā vārdu pa vārdam deklarēts, ka „Australia does not recognize the incorparation de jure or de facto of Latvia into U.S.S.R."

Pārskatījuši visjaunāko, mēs, saprotams, pašlaik ticībā vislabākajam un jautājam: Ko mēs varam darīt un kas mums jādara jautājumā par Latvijas zelta atsavināšanu Londonā?

Lieki pieminēt, ka šai gadījumā maz līdzētu Sidnejā sarīkotas demonstrācijas ar plakātiem, jo Latvijas zelta Austrālijā nav. Izmantojot agrāko mūsu sabiedrisko organizāciju pieredzi, liekas, ka pašlaik būtu vietā Latviešu apvienības Austrālijā iesniegums Austrālijas ārlietu ministram, lūdzot izmantot Austrālijas ietekmi pie britu valdības, ja ne, lai aizkavētu jau noslēgtās vienošanās izpildījumu, tad katrā ziņā, lai reģistrētu latviešu tautības Austrālijas pilsoņu noteiktu protestu par Anglijas valdības rīcību šai jautājumā, kas implicē Latvijas iekļaušanas pilnīgu atzišanu. Tai pašā laikā nekaitētu atkārtota pateicība Austrālijas valdībai par noteikto stāju Baltijas valstu jautājumā, kāda tā izteikta ministra Haslaka 1965. gada 26. marta vēstulē.

Tas būtu minimālais, kas mums jādara ar gluži katēgorisku nepieciešamību. Iespējams, ka tas ir arī maksimālais, ko šai lietā un šai brīdī spējam darīt.

Varbūt mums pašlaik vietā atcerēties prezidenta Kārļa Ulmaņa vārdus, rakstītus 1940. gada sākumā, kuŗus ar lielu tiesību varam attiecināt arī uz 1967. gadu: „Jaunajā gadā mūs neviens neauklēs, bet nejausim vismaz paši sevi iemidzināt."

Mūsu spēks ir mūsu pašu ziņā. Par cik spēsim būt politiski apzinīgi, sabiedriski un kultūrāli aktīvi, par tik varēsim palīdzēt paši sev un Latvijas liktenim.

ALJA kārto iecerētos lidojumus

Amerikas latviešu jaunatnes apvienības valdes sēdi 18. martā Čikagā vadīja pr-dis V. Daiga. Tajā bija ieradies arī jaunievēlētais ASV vidienes rietumu apgabala vicepriekšsēdis Vitālis Kursītis no Demoinas.

Sēdes darba kārtā pārrunāja ALJAs kārtojamo lidojumu uz ASV Rietumkrasta 3. dziesmu svētkiem Sanfrancisko, kuŗos kā goda viesis ielūgts arī apvienības priekšsēdis V. Daiga. Izlidošana paredzēta no Čikagas 28. jūnijā, uzturēšanās Sanfrancisko līdz 10. jūlijam, lidojuma maksa 150 dol. Pieteikšanās līdz 15. aprīlim pie Dzintras Spuriņas (4009 Fessenden St. N. W., Washington, D. C 20016), biedriem un biedriem veicinātājiem tūlīt iemaksājot arī 100 dol. Arī biedru (1 dol.) un biedru - veicinātāju (5 dol.) kartes dabūjamas pie viņas. Iemaksu čeki rakstāmi uz American Latvian Youth Association, Inc. vārda.

ALJAs nodomi lidot tomēr sniedzas arī pāri okeanam, šoreiz pat pavisam sevišķā veidā: plānotajam lidojumam uz Eiropu šai vasarā sarunātā lidmašīna gan nebūs latviešu īpašums, tobes tās apkalpē būs latvieši, tāpat kā pasažieri. Tālais lidojums sāksies Indianapolē 17. jūlijā plkst. 12 dienā, paredzēta arī nolaišanās un eventuāla pasažieŗu uzņemšana arī Toronto, bet 18. jūlijā būs sasniegts gala mērķis — Frankfurte pie Mainas Vācijā. Atceļš sāksies 3. augustā. Lidojums, kuŗa maksa būs tikai 275 dol., gan notiks tikai tad, ja pieteikšies nepieciešamais dalībnieku skaits. Pieteikšanās, iemaksājot 100 dol., pie Paijas Aveniņas (234 Bakemeyer St., Indianapolis, Ind. 46225, U. S. A.) vai Indras Ancānes (8 Albemarle Ave, Toronto 6, Ont., Canada).

Bez abu lidojumu izkārtošanas apvienībai arī darba pilnas rokas ar technisko priekšdarbu veikšanu 7. maijā paredzētajai latviešu tautas deju un mūzikas pēcpusdienai Redingā, kuŗas vadīšanu ALJA uzņēmusies. Šai sarīkojumā piedalīsies Ņujorkas kokličtēju un dziedātāju ansamblis A. Ansona vadībā, Filadelfijas tautas deju kopa M. Mednes vadībā, Ņujorkas tautas deju kopa P. Ozoliņa vadībā un Toronto Diždancis Z. Miezīša vadībā. Lai nenotiktu tā, kā gadījās pirms 5 gadiem, kad latvieši ieprieks neiegādājušies ieejas kartes, paši netika sarīkojumā iekšā, šoreiz paredzēts 600 vietu rezervēt. ALJA uzņēmusies ne vien ieejas karšu izplatīšanu, bet arī sarīkojuma reklāmēšanu. Galvenais darbs tomēr piekritīs Redingas apkārtnes jauniešiem Rūtas Karules un Alvja Jordāna vadībā.

Nākošā ALJAs valdes sēde notiks 20. maijā, bet kongress paredzēts Čikagā laikā no 23. — 25. novembrim, Pateicības dienas nedēļas nogalē.

M. Z.

POKIPSIJA

© Vietējās latviešu draudzes dāmu komiteja arvien cenšas izdomāt kaut ko vēl nebijušu, šoreiz izšķiroties par „bliņu vakaru", kuŗa programmā bija uzņēmusi īsu izrādi — Slovera komēdiju „Laimīgā laulības dzīve", mantu loteriju, tās ienākumus atvēlot kultūrāliem pasākumiem, un, protams, kopīgas vakariņas ar pašu dāmu ceptām „bliņām". Viesu saradās tik daudz, ka „pārgalvīgās" dāmas tikai ar vislielāko piepūli paguva visiem sacept vakariņu tiesu, neliekot nevienam ilgi gaidīt. Vakaru atklāja draudzes pr-ce Austra Grīnberga, pēc tam sniedza Dainas Mucenieces iestudēto komēdiju, kuŗā spēlēja Ņujorkas aktieŗi Rūdolfs Mucenieks, Helga Karola Kitnere un Mirdza Piekalnīte, par apgaismojumu un dekorācijām rūpējoties Oļģertam Rāviņam. Kopīgo vakariņu laikā kā piedevas „bliņām" varēja dabūt kafiju, desiņas, ievārījumu, sviestu, margarīnu un krējumu, kas nu katram labāk patika. Netrūka arī spirdzinošas boles. Loterija, kuŗā izlozēja Pēteŗa Dubovica dāvinātās grāmatas un puķu vāzi, deva 49 dol. atlikumu, no kuŗa vēlāk 10 dol. atvēlēja ALAs kultūras fondam, bet 39 dol. latviešu draudzes skolai mācības līdzekļu papildināšanai.

© Mūsu svešuma dzīvē parasti ir tā, ka tautieši sarīkojumus apmeklē kuplā skaitā, dievkalpojumos ierodas viduvēji, bet gada sapulcēs tikai retais, lai nenāktos uzņemties kādu amatu, jo šādu pienākumu veikšana būtu tikai „dārgā laika kavēšana"... Vietējai latviešu draudzei šāds „liktenis" šoreiz pagāja secen, jo gada sapulcē ieradās it kupls dalībnieku skaits, kas par sapulces vadītāju ievēlēja Eduardu Līci, bet par protokolisti Mudīti Prāmnieci. Darbības pārskatus nolasīja draudzes sekretārs Andrejs Līcis. Draudzē sastāv 93 pilntiesīgi locekļi, saimniekots ar 533,31 dol. atlikumu, draudzes skolā mācījušies 17 skolēni divu skolotāju un vienas palīdzes vadībā. Budžetu šim gadam pieņēma 2310,31 dol. apmērā. Pārrunās sapulces dalībnieki, cita vidū, lūdza valdi sarīkojumu apmeklētājus pasargāt no dažu lektoru garajām runām... Atzina par vēlamu dažos dievkalpojumos aicināt viesus-mācītājus un nolēma sūtīt kādu jaunieti uz Divreizdivi nometni. Rotācijas kārtībā draudzes valdē šogad bija pārvēlams kasieris un loceklis bez tieša amata. Par kasieri ievēlēja līdzšinējo Elzu Dubovicu, kas jau 14 gadu nepārtraukti darbojas dažādos draudzes un dāmu komitejas amatos. Par valdes locekļi uz 3 gadiem ievēlēja Gunāru Ozolu. Revīzijas komisijā, pēc ilggadējā priekšsēža Dr. Kristapa Mailepora nāves šāgada 2. janvārī, šoreiz bija ievēlami divi locekļi. Ievēlēja Arturu Palkaunieku un Ojāru Līci. Sapulce arī nolēma draudzes nodevu paaugstināt no 12 uz 17 dol. gadā, jo tā bija līdz šim viszemākā no visām ASV austrumu apgabala draudzēm.

E. L.

MIRUSI ANNIJA SIMSONE

Redakciju slēdzot, saņemta skumjā vēsts, ka 29. marta vakarā Parizē mirusi viena no pazistamākajām skatuves mākslinieccēm — Annija Simsone. Aizgājēju 3. aprīlī pēdējā gaitā izvadīs māc. E. Lappuķe, guldot viņu Vīnes kapos blakus jau agrāk mirušajam dzīvesbiedram Rūdolfam Eicheram.

ELIZABETE

© Elizabetes Ņuarkas latviešu ev.-lut. draudzes padome izraudzījusi amatpersonas: padomes sēžu vadītājs H. Špechts, viņa vietnieks F. Hibners un padomes sekretāre I. Millere. Par draudzes priekšnieku vienbalsīgi ievēlēja V. Lejnieku, par viņa vietnieku I. Stiebru, sekretāru V. Neimani, protokolistu - sekretāru E. Krūmiņu, kasieri K. Lielmani, kasiera palīgu K. Killeru un mantzini H. Briedi. Par draudzes pārstāvjiem Latviešu organizāciju apvienībā izraudzīja L. Izaku un R. Štemmeru. Bazāraioterijas komisijā darbosies O. Stiebris, K. Steģis, K. Lielmanis, R. Štemmers un viena dāmu komitejas izraudzīta pārstāve.

V. N.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

© Pēc iepriekšējās nedējas sniegputeņa neparasti skaistais laiks bija iemesls, kas lika ņujorkiešiem pulcēties Lieldienu parādē Piektajā avēnijā Manhatenā. Šāgada dalībnieku skaitu lēš lielāku nekā iepriekšējā gadā. Lieldienās ņujorkieši katru gadu Piektajā avēnijā demonstrē jaunākās cepuŗu modes. Izdomas netrūka arī šogad, un cepures vsrēja apbrīnot dažādās krāsās un veidojumos. Arī latviešu dievkalpojumi bija labi apmeklēti. Jonkeros trīs Lieldienu dievkalpojumos apmeklētāju bija ap 1000, pie tam Lieldienu rīta agrajā dievkalpojumā vien ap 500. Draudzes Bronksas un vidusskolēnu koŗi kuplināja dievkalpojumu ar trim dziesmām, to vidū bija arī „Aleluja" no Hendela orātorijas. Apmēram līdzīgs baznīcēnu skaits bija arī divos dievkalpojumos Bruklinas Betlemes baznīcā, bet mazliet mazāk divos dievkalpojumos un vienā garīgajā koncertā Salas baznīcā. Zaļajā Ceturtdienā Salā notika Veltas Stottas un Alises Dzirkales-Cennes garīgs koncerts.

© No Čikagas uz Ņujorku ar 15. martu pārcēlusies bij. „Latvija Amerikā" Čikagas redaktrise Dagmāra Vallena. Ar šo datumu viņa sāka strādāt BATUN, veicot dažādus pienākumus. Pirmajā nedējā sagādātas biroja mašīnas un sagatavoti pirmie raksti Apvienoto nāciju delegātu informēšanai. BATUN birojs atrodas Ņujorkas latviešu katoļu īpašumā: 2789 Schurz Ave, Bronx, N. Y. 10465. Turpat dzīvo arī D. Vallena.

MINEAPOLE

© Gleznotāju Jāni Kalmīti 2. martā, kad viņam piepildījās 60 mūža gadu, apciemoja tikai daži apsveicēji. Toties apsveicēju pulks bija jo kupls nedējas nogalē. Latviešu dievturu draudzes dižvadonis A. Brastiņš kopā ar apsveikumu bija atsūtījis arī velti — skulptūru kokā „Naudas pūķis', bet dievturu sadraudzes prūks K. Grencions — dievturu krustu sudrabā un Nameja grēdzenu, kuŗu pasniedza A. Kalnājs no Čikagas. Personīgi apsveikt jubilāru bija ieradies konkordijas Valdemārija seniors Kārkliņš (aploksne). Dr. Auškāps no Dakotas pasniedza Kalmītem viņa iecienītākās Vinzora-Ņūtona krāsas, Dr. V. Gailīte un A. Jēgere — grāmatu par impresionismu. Vēl bija pārstāvji no Valdemārijas Čikagas kopas un konkordijas Zelmenis Mineapoles kopas. No Čikagas bija ieradies arī gleznotājs J. Strods, bet no Milvokiem — Mintika ģimene. Jubilāru personīgi sveica vēl mineapolietis Dr. Veinbergs, rakstnieki K. Lesiņš un V. Pelēcis, Kalmītes bijušās darba kolēģes no Rīgas laikiem Kalnabunde un Šmite, viņa bijušais skolnieks Lemkins, Minesotas vanadzes u. c. Rakstveidā bija sveicinājuši žurnāli „Akadēmiskā Dzīve" un „Jaunā Gaita", dzejniece V. Toma (ar trioletu), Milvoku Jāņa draudzes dāmu komiteja, bijušie skolas biedri u.c.

E.T.

KALAMAZŪ

© Pie Latviešu biedrības nodibināta novusa sekcija, kuŗa darību uzsākusi ar apm. 20 dalībniekiem. Tās vadītājs ir N. Semerovs (tālr. 344-6803). Spēles notiek biedrības namā katru svētdienu.

© Latviešu skolas rīkotā gadskārtējā Draudzīgā aicinājuma atceres izloze ar latviešu dailamatniecības izstrādājumiem devusi skolas uzturēšanai 541 dol. Atsevišķi ziedojumi ienākuši no Latviešu biedrības, DV apvienības, abām latviešu draudzēm un citām organizācijām un privātpersonām. Izlozes laimētāji bija R. Zuika, A. Zaļinskis, I. Lielienšteins, I. Kāps, Z. Vitands, A. Grīntāls, M. Rāve un J. Ievāns. Laimestus bija ziedojuši skolas skolotāji un labvēļi, kā arī iegādāti par vecāku padomes līdzekļiem. Nelabvēlīgo laika apstākļu dēļ šogad skolas Draudzīgā aicinājuma atceres sarīkojums izpalika.

© Sv. Jāņa draudzes bēŗu kases biedru gada sapulcē 12. martā pārskatu par iepriekšējā gada darbību sniedza pr-ks A. Krūmiņš. Gads bijis kasei labvēlīgs, jo miruši tikai divi dalībnieki. Kasei ir 217 dalībnieku un 10 bērnu, kas jaunāki par 16 gadiem. Kasieris E. Brože norādīja, ka kases stāvoklis stabils. Miršanas gadījumu iemaksas iekasētas pilnībā, un kapitāls uz sapulces dienu pārsniedz 6000 dol. Parastā izmaksa kases dalībnieka nāves gadījumā ir 400 dol., bet, ja aizgājējs bijis biedrs ilgāk par 10 gadiem, tā piederīgie saņem 450 dol. pabalstu. Kasieris izteica ceribu, ka, sakarā ar kapitāla uzkrāšanos, nākotnē, varbūt, kļūs iespējams izmaksu ielumu paaugstināt. Revizijas komisijas sekretārs R. Freimanis ierosināja izteikt valdei pateicību par sekmīgo darbu, ko sapulce akceptēja. Rakstveidā ievēlētā valde pienākumus sadalīja šādi: pr-ks A. Krūmiņš, sekretārs V. Dirikis, kasieris E. Brože un valdes locekļi V. Grīnbergs un K. Eiduks. Revīzijas komisijā darbosies R. Freimanis (pr-dis), A. Elksnis un V. Vigants. Draudzes bēŗu kase darbojas patstāvīgi, vienīgi apbedīšanas pabalstu izmaksas, saskaņā ar savstarpēju līgumu, kārto kopīgi ar Latviešu biedrības bēŗu kasi. Sadarbība starp abām Kalamazū latviešu bēŗu kasēm notiek vislabākā saskaņā. E. B.

GRAND RAPIDI

© Vairākas reizes gadā Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes dāmu komiteja organizē lietotu drēbju | vākšanas akciju, pēc savākšanas drēbes pārdodot. Pērnā gadā ar šo akciju ieņemti ap 440 dol., bet šai gadā jau ap 120 dol., kas uzskatāms par visai ievērojamu budžeta papildinājumu. Pašreiz dāmu komitejas palīdzības sekcija veic ziedojumu vākšanu naudā, lai iegūtu līdzekļus tautiešu atbalstīšanai dzimtenē, Vācijā un pašu mājās.

© Skautisma dibinātāja Bēdenpaula atceri bija rīkojusi Skrundas skautu vienība, par skautisma tēvu referējot Ansim Veinbergam un Jūlijai Rumbergai.

© Priecīgi aizkustinātās jutās 80-gadnieks Vilhelms Zeidmanis, kad 12. martā grupa DV apvienības vanagu un vanadžu viņu aicināja uz Latviešu biedrību, kur jubilāram par godu bija klāts groziņu azaids. Sirmais galvinieks bija dziļi aizkustināts, kad saņēma balvas, cildinājumus un ieradās jauniešu orķestris ar vadītāju J. Sulaini viņu apsveikt. No DV apvienības jubilāru sumināja pr-ks A. Balodis, bet vanadžu priekšniece O. Jansone pasniedza ziedus. Vēl galvinieku sveica J. Radziņš, J. Brūns un A. Meiers. Vilhelms Zeidmanis ir gados vecākais biedrs DV apvienībā.

© Grand Rapidos daudzus pēkšņi skāris bezdarba vilnis un dažos uzņēmumos un fabrikās palikusi labi ja trešā daļa no nodarbinātajiem, kas nav piedzīvots kopš vairākiem gadiem. Tāpat ir darba vietas, kuŗas nodarbina tikai daļēji ar samazinātu stundu skaitu. Atlaisto vidū ir arī vairāki latvieši, bet, liekas, par to vairs neviens sevišķi neuztraucas. Kāda tautiete situāciju komentē šādi: „Esmu visai iepriecināta, ka tagad varēšu īsti piekopt māju un pamatīgi atpūsties. Ģimenē esam divi pelnītāji, bērni aizgājuši savā dzīvē, mājas parāda kārtošana mums raizes nedara, jo saņemšu bezdarba pabalstu, piemaksu no fabrikas, un klāt nāk vēl vīra izpeļņa." Kāds cits saka: „Esam paraduši dzīvot pieticīgi un ilgāku atpūtu esmu gocam nopelnījis. Parādu mums nav, tā nākotnē varu skatities bez bažām. Ja būs patika, varēšu pabļitkot uz kāda no tuvajiem ezeriem, jo visa ziema pagājusi vienā steigā un intensīvā darb

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MĀJAS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PASI SAVUS IPAŠUMUS!

Coxwell — O'Connor: Atsevišķa dubultķieģeļu 6 dzīvokļu māja. Gada ienākums $7.500,00. Pilna cena $67.900,00.

Avenue Rd. — Lawrence: 6 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens - ejlas apkure, garāža. Kopējā cena $23.900, iemaksa $4.000.

Victoria Park — Eglinton: Jauns moderns 6 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar divām atpūtas telpām pagrabā un piebūvētu garāžu. Cena $26.500.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVI NIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ.

SKAN LATVISKĀ KOKLE

Pēdējos gados latviešu koklētāju skaits brīvajā pasaulē stipri audzis, un par koklētāju sanāksmēm, kokļu priekšnesumiem, kokļu gatavotājiem un visu, kas saistīts ar koklēšanu, arvien vairāk rindu parādās arī mūsu trimdas laikrakstos.

Nesen Niagarā klausītāju priekšā stājās jauns koklētāju un stabulētāju ansamblis (Auseklītis, kura dalībnieki nāk no trim pilsētām.— Sv. Katrīnām, Toronto un Ošavas, mēģinājumos sabraucot Toronto. To ansambli vada Kārlis Staško un Dr. Auseklis Pērkons, bet kā soliste priekšnesumos piedalās dziedone Mirjama Bērziņa (Toronto).

Noklausoties Auseklīša pirmo debiju Kanādā(viena jau bija notikusi ASV), sevišķi patikami bija vērot visjaunākās paaudzes pārstāvjus ansamblī — meitenes 10—12 gadu vecumā: Sarmīti Šternbergu, Mairu Zālamani — (abas Sv. Katrīnās), Dzintru Pērkoni un Ingrīdu Bērziņu (abas Toronto). Lai dotu klausītājiem iespēju iepazīties ar latvisko kokli un tās gatavošanu, vakara rīkotāji bija izstādījuši apskatei vairākas Kanadā gatavotas kokles, arī pusgatavas. Uz apmeklētāju jautājumiem atbildes un paskaidrojumus sniedza kokļu gatavotāji Kārlis Staško (Ošava) un Rūdolfs Zālamans (Sv. Katrīnas). Pirms koklētāju programmas sākšanas ļoti interesanti par latviešu kokles vēsturi — instrumenta veidojumu un pagatavošanu — stāstīja kokļu gatavotājs Rūdolfs Zālamans, norādot, ka jau pirms gadsimtiem kokle bijusi tā, kas aicinājusi un pulcinājusi ap sevi skaistuma un prieka alcējus — kā jaunus, tā vecus. Kokle pavadījusi latvieti no šūpuļa līdz kapam. To varam lasīt tautas dainās:

Lustīgi — līksmīti
Es uzaugu bāliņos;
Kokles skan[illegible]iņā
Pivolītes istabā.

Augsta kalna galiņā
Trejdeviņi koklētāji.
Ai mīļie koklētāji,
Kam jūs še koklējat?
— Tai māsai koklējam,
Ko šodien gaŗām veda.

Ko tās kokles gauži skan
Miglainā rītiņā?
Ej, māsiņa, skaiti brālīšus,
Vai ir visi rītiņā.

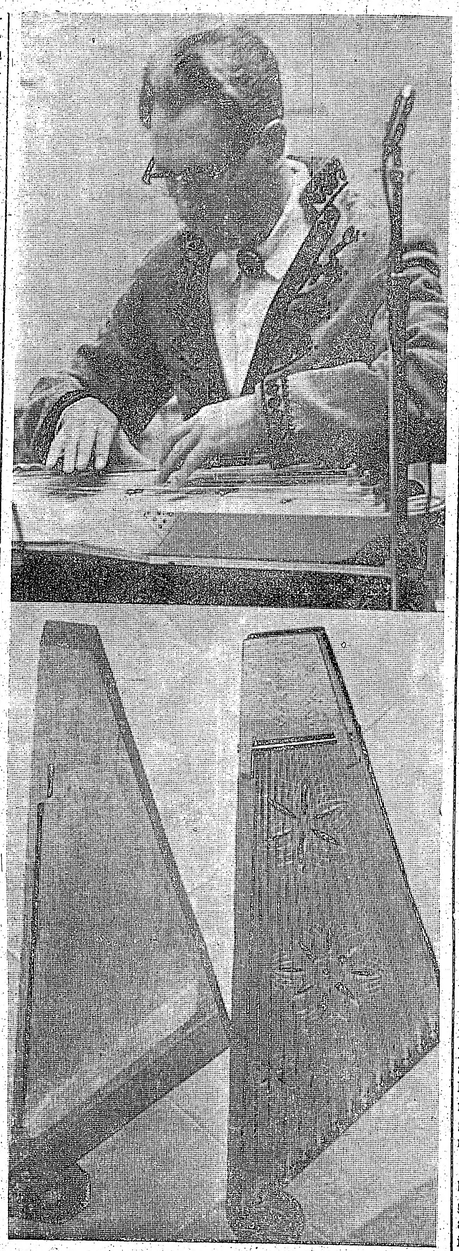

Augšējā uzņēmumā: Ošavas koklētājs un kokļu būvētājs Kārlis Staško priekšnesuma laikā. — Apakšējā uzņēmumā: Latviešu kokle (pa kreisi) tapšanas stadijā, kad tā izgrebta no viena koka gabala (vienkoča); blakus kokle gatavā veidā ar 13 stīgām un ornamentiem. Foto: J. Līgers

Latviešu literātūrā kokle pirmoreiz minēta kādā 1613. gada dokumentā par burvju prāvu Limbažos. Tiesas gaitā pratinātie un spīdzinātie „burvji" sīki izstāstījuši, ko dara velns. Tā cita vidū „burvji" atzinušies, ka 1612. gada Ziemsvētkos ķeceŗu protestantu baznīcā spēlējuši orķestrī, kuŗu diriģējis pats velns. Dažas meldijas spēlētas uz ērģelēm, arpas un citiem instrumentiem, bet vienīgais instruments, kas šajā „nelabo" orķestrī iztrūcis, bijusi piecstīgu kokle, kuŗu ikdienas valodā ļaudis saukuši arī par Dieva kokli. To savos rakstos 17. gadsimtā piemin arī Mancelis, Langijs un Gliks.

Latvijas vēstures mūzejā glabājas divas kokles ar iegriezt. skaitļiem, ka tās gatavotas 1181. un 1710. gadā. Pirmās kokles gada skaitlis būtu jāapšauba, jo 12. gadsimtā gada skaitļus vēl neapzīmēja ar arabu cipariem. Otras kokles izgatavošanas laiks ir stipri ticams. Seno kokļu Latvijā saglabājies maz, jo, biežajām kaŗa vētrām nopostot laukus un sētas, bojā gājušas arī kokles. Taču koklēšana un kokļu gatavošana nav beigusies, bet saglabājusies no paaudzes uz paaudzi. Brīvās Latvijas laikā radiofonā varēja dzirdēt komp. J. Norvila vadīto koklētāju ansambli un komp. V. Bērzkalna vadīto Sidrabeni kokļu pavadījumā. Pirms gadiem Zviedrijā izdotajā „Latvju enciklopēdijā" par kokli teikts: „Stīgu instruments, ko vēl nesen pazina latvieši, lietuvieši, igauņi un somi."

Tagad svešuma gaitās kokles sākušas skanēt atkal, ar jaunu sparu un jaunu līksmi, kaut nav daudz koklēšanas pratēju un kokļu gatavotāju, kas izkļuvuši brīvajā pasaulē. Skaitļi un statistika, kuŗa pašreiz ir mūsu koklēšanas organizātoru rīcībā, rāda, ka koklei svešuma gaitās radies ievērojams cienītāju pulks, ka mūsu pašreizējo koklētāju skaits ir daudz lielāks nekā bija neatkarīgās Latvijas laikā.

Pētījot kokles popularitāti, kuŗu tā ieguvusi „vecajā pasaulē", jāatgriežas pie zemēm Baltijas jūras krastos, sevišķi pie apgabala, kas ietver Lietuvu, Latviju, Igauniju, Somiju un Krievijas daļu, kuŗa saskaŗas ar minētajām zemēm. Par šo zemju kokļu radniecību, protams, nevar būt šaubu, par to liecina jau nosaukumi vien: latviski — kokle, lietuviski — kankle, igauniski — kannele, somiski — kantele, Lapzemē šo instrumentu sauc par kadellu, vienīgi pāri krievu robežai tas maina nosaukumu un iegūst „gusļi" vārdu.

Runājot par kokļu gatavošanu, R. Zālamans uzsvēra, ka agrāk tās darinātas no liepas koka, arī tautas dziemās runa par liepas koku kā labāko materiālu koklei:

Tur uzauga kupla liepa,
Deviņiem zariņiem,
Tur atnāca bālelīņš,
Liepas zaros kokli cirst.
...Sāk bāliņš koklēdams,
Liepas kokle daiļi skan.

Pagatavot kokli var katrs, kas prot rīkoties ar galdnieka darba rīkiem. Latviešu kokle ir tipisks vienkocis, tās ķermenis izgrebts no biezas plankas, bet virsū uzlīmēts skaņu dēlītis. Kokle sastāv no galviņas, pleca ķermeņa, pēdiņas vai stīgu turētājā, skaņojamās tapiņas un skaņu dēlīša. Vecajām koklēm bija tikai 5—7 stīgas, ar kuŗām pietika, lai izspēlētu vecās melodijas, kuŗas parasti bija tikai 5—7 toņi. Vēlāk toņu skaits palielinājās, stīgu skaits nostabilizējās uz 13. Ar šādu kokli rokās jau var nospēlēt ap 10.000 tautas dziesmu melodiju. Katram kokam tomēr ir sava īpata skaņa.

Latviešu kokli no kaimiņtautu „māsām" viegli atšķirt pēc ornamentiem, jo mūsu koklēs nav iestrādāti cilvēku, dzīvnieku, augu, puķu vai sirsniņu attēli, bet tikai izteikti ģeometriski ornamenti.

Kokli var uzraut, uztrinkšķināt un uzspēlēt, bet to var arī koklēt. Tā tomēr ir kluss instruments, vairāk domāts paša spēlētāja mūzikālajai meditācijai. Tādēļ kokļu ansamblis nekad nebūs orķestris, jo tā dinamiskās spējas ierobežotas.

Sarunā ar kokļu gatavotāju Kārli Staško, kas dzīvo Ošavā, noskaidrojās, ka ir arī tādi latviešu kokļu gatavotāji, kas krietni atkāpušies no latviskās kokles pamatprincipiem. Piemēram, ir redzētas kokles (Austrālijā), kuŗas ķermenis vairs nav no viena gabala (vienkocis), bet salīmēts no daudzām sīkām daļiņām. Tās tomēr kka apstākļu ietekmē sāk deformēties. Uznēmumi un zīmējumi, kā kokles tagad gatavo mūsu dzimtenē, arī rāda, ka tās pamazām pāriet uz vāciskās citaras veidu: stīgas iet pāri dzelzs atbalstam, iegūstot asāku un metalliskāku skaņu. Mūsu vecajās koklēs stīgas gāja no viena gala tapiņas uz otra gala pēdiņu, dodot maigu un mīlīgu skaņu.

Lietuviešu koklēs, kuŗas agrāk bijušas ļoti līdzīgas mūsējām, tagad arī jau sākts lietot dzelzs atbalstu stīgām, domājams, lai iegūtu lielāku skaļumu. Tāpat kā latviešu sabiedrībā, arī lietuviešu organizācijās koklēšana kļuvusi ļoti populāra, darbojoties vairākiem ansambļiem Kanadā, bet ļoti liels ir lietuviešu koklētāju ansamblis Klīvlendā. Kārlis Staško domā, ka būtu jāsaglabā latviskās kokles veidojums un pareizība arī mūsu svešuma dzīvē. Šim jautājumam daudz laika un pūļu ziedo arī etnoģrafs L. Līnauts ASV.

J. Vairdotis

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss. .....
Adrese: .....
.....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
..... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Nu gan ir vakars – tintē līdz ausim!

MOTTO: VISS, KO SPĒJ DZĪVE DOT IR TAM, KAS DZĪVOT PROT...

Kāds teātŗa administrātors stāsta:

Viesojoties ar izrādēm kaimiņu pagastos, bet it sevišķi no „krasta līdz krastam", ļoti jāuzmanās, lai mājās nebūtu jāsolo kājām, kas ASV un Kanadā nav parasts un grūti iespējams.

Kādai viesizrādei bija skaidri norunāts, ka rīkotāji no ieejas maksām segs tikai visnepieciešamākos izdevumus, bet pārējo atdos aktieŗiem ceļa izdevumu segšanai. Izrādes vakarā zāle bija ļaužu pilna, atsaucība jūsmīga — tikām apbērti ar ziedu kalniem un nebeidzamiem aplausiem. Pēc tam lielisks mielasta galds, ieradusies visa pagasta špice.

„Tā nu gan ir nepieredzēta laipnība," teicu kollēģam, kas, rokas berzēdams, atbildēja: „Nudien, ja šitā, tad mākslai vēl var degt!"

Kas gan tādā pacilātā atmosfairā domāja par rēķiniem? Tikai nākošajā rītā, kad bija jābrauc prom un mašīnā jāuzpilda „gāze", apsēdāmies ar biedrības vīru pie galdiņa, kur viņš tad nolika mums priekšā pārdesmit dolaru naudā un samaksātus rēķinus par nepieciešamajiem izdevumiem. Tajos bija ieskaitīti arī visi izdevumi par mums pasniegtajiem ziediem un lepnajām dzīrēm. Vienīgi aplausi nebija rēķinos ierakstīti. Man ausīs iedžinkstējās kollēgas vārdi: „Nudien, ja šitā, tad mākslai vēl var degt!"

Un degām arī... Nākošajā vietā atspēlējāmies: nonākot sarīkojuma zālē, tūlīt pētījām raksturīgās „viesību" pazīmes. Kā tad, blakuszālē jau stāv galdiņi, veidojot pakava loku. Gar sienām rindojās dzērienu kastes. Otru sienmali grezno vanniņas un spaiņi, pilni ziediem... Manam kollēgam lēmums ātrs:

„Turies tu šovakar pie kases, mēs pārējie pie mākslas. Bet mielastā vēdergraižu dēļ nepiedalīsimies. Varbūt tā noturēsimies virs ūdens..."

Tā arī darījām. Pārējie spēlēja divkāršu spēli — uz skatuves lugas lomas, bet aizkulisēs, kur parasti maisās arī biedrību viri, vēdergraižu tuvošanos. Protams, bez trokšņa, tikai ar grimasēm. Es ar sevišķu centību no kasieŗa izpalīgā, kasi atverot, avansējos līdz galvenajam kasierim, kas slēdzot, un tā visa ieņemtā nauda atradās manās rokās ar norunu, ka norēķināsimies rītā ar skaidrām galvām.

Pēc izrādes, sagriezušies greizi, ar cietēju vaibstiem sejās, spraucāmies caur mielasta telpu, kur jau dāmas un kungi drūzmējās ap galdiem, kas vai lūza no pārbagātības. Viens otrs sarkans pudeles kakliņš bija tīri vilinošs... Zēl, bet bija jāiztiek tikai ar šķidriem aplausiem, kuŗus viens otrs, pamanījis mūs spraucamies caur telpu, paplikšķināja. Dzirdējām vēl kādu nosakām: „Iepriekšējā vietā pārēdušies, nu piemetušās vieglās kājas... Ko lai dara..." Tad bijām uz ielas. Nams aiz mums palika kā dūcošs bišu strops. Jutāmies reizē skumji un priecīgi.

Otrā rītā biedrības vīrs bija jau agri klāt un sveicināja mani ar vārdiem:

„Gāja augsti! Galva kā pods. Neesmu vēl gulējis. Še rēķini, dod pretī naudu, ko tur daudz galvu lauzīt!"

„Paga, paga, sāksim no augšas gala!" es atbildēju.

Pēc tam notika šāda saruna:

„Vispirms zāles īres rēķins:"

„Okē."

„Zāles un skatuves sakārtošana."

„Tie sīkumi, par to nerēķināsim"

„Paldies. Tad — ielūgumu izsūtīšana un cita reklāma."

„Izziņojām tikai ar vietējo apkārtrakstu. Tur nekādu izdevumu nebija, arī to nerēķināsim."

„Sirsnīgs paldies. Tad arī būs visi nepieciešamie izdevumi," es noteicu noteiktā balsī.

Biedrības vīrs nu stipri protestēja: „Nē, nē, tie svarīgākie rēķini ir par pasniegtajiem ziediem un visi kopmielasta izdevumi."

„Par mums atzinībai pasniegtajiem ziediem mēs paši nemaksājam; arī par jūsu kopmielastu ne," atbildēju tik katēgoriski, ka biedrības vīrs tikai novaidējās:

„Nu gan ir vakars — tintē līdz ausīm..."

— — —

„Bet man izgāja vēl bēdīgāk," iepriekšējo stāstu papildina kāds literāts. Mani izglāba tikai sievas mīlestība... Iebraucot Amerikā, gāja pagrūti. Krāju naudu jaunam uzvalkam. Tad saņēmu no kādas tālākas latviešu kolonijas aicinājumu braukt lasīt savus darbus, un vēstulē melns uz balta bija rakstīts, ka visus ceļa izdevumus segs aicinātāji. Nopircis biļeti par sakrāto ancuka naudu, devos ceļā. Sludinājumā lasīju: — Literāra pēcpusdiena, pēc tam sastapšanās ar rakstnieku kopīgā mielastā. Tīrais atlikums rakstnieka lielo ceļa izdevumu segšanai. — Modās tā kā šaubas, bet zālē ļaužu bija daudz, cerības atplauka... Mielastā ļaužu vēl vairāk. Tur famīlijas sacerojušas kupli — klāt sievasmātes, vecie tēvi un māmuļas, visi sirsnīgi un mīļi cilvēki. Ēdām, dzērām, danci vedām... Bet tad, tā uz rīta pusi pret mielasta beigām, pienāca biedrības vīrs un iečukstēja man ausī, ka nu laiks, viņš gribot man nodot aploksni ar naudu ceļa izdevumu segšanai. Ļoti nožēlojot, bet esot atlikuši tikai daži dolari, biedrībai arī kase tukša. Es paguvu tikai mēmi palocīt galvu, kad biedrības vīrs jau pieskandināja pie šķīvja un tūlīt iesāka: — Lūdzu mazu uzmanību, tagad pasniegsim mūsu cienījamam rakstniekam aploksni ar naudu ceļa izdevumu segšanai, teiksim lielu paldies par lielisko sniegumu gara veldzei, novēlēsim laimīgu atceju un cerēsim, ka drīz viņš atkal būs mūsu mīļi gaidīts viesis... — Atskanēja brāzmaini aplausi, un es nezināju, smieties vai raudāt... Tad manī kaut kur no zemapziņas dziļumiem atplauka smaids, un es teicu: — Sirsnīgs paldies par man parādīto viesmīlību un jauko domu — segt man arī visus ceļa izdevumus. Bet redzot, ka jūs protat cienīt kultūru un domājat arī par rakstniekiem, nododu šo aploksni ar man domāto ceļa naudu atpakaļ biedrībai ar lūgumu to izlietot kultūras veicināšanai... — Atskanēja vēl brāzmaināki aplausi un bravo saucieni, simtkārtīgi pārspējot arī tos, kuŗus saņēmu zālē, savus darbus lasot.

Tūlīt zvanīju savai otrai pusei: — Mīļo sieviņ, ja tu mani vēl mīli, tad sūti ceļa naudu. — Trešā dienā nauda bija klāt."

Pakūlis Kurbads

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

1. aprīlī — pl. 7 teātŗa izrāde „Rīgas ģimnazisti" Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.
6. aprīlī — 22. aprīlim Igaunu mākslinieku apv. 12 mākslinieku no Kanadas un Zviedrijas gleznu izstāde Bergdon Galerijā — 180 Davenport Rd.
7. aprīlī — pl. 8 vak. TLB inž. un techn. kopas sanāksme ar būvinženiera N. Zoldnera referātu „Vieglo betonu lietošana ēku celtniecībā Padomju savienībā".
8. aprīlī — vīru koŗa Viesturs gadskārtējais koncerts.
9. aprīlī, — pl. 4 p. p. Latviešu namā Tērvetes 19. skautu vienības gada svētku koncerts. Piedalās Ksenija Brante un Toronto koklētāji, pie klavierēm Edīte Timermane.
15. aprīlī — pl. 7 vak. DV futbolistu balle ar karalienes vēlēšanām Latviešu namā.
22. aprīlī — pl. 8 vak. Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koŗa 15. gadskārtējais garīgs koncerts ar solistu un orķestŗa piedalīšanos.
28. aprīlī — pl. 8 vak. Latviešu namā publicista O. Freivalda no Zviedrijas referāts „Vai pagūstam . . .", ar sekojošu DV biedru un ievesto viesu vakaru.
29. aprīlī — pl. 8 vak. Northern Secondary School — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde.
30. aprīlī — pl. 3 p.p. TLB sestdienas skolas Ģimenes dienas sarīkojums Columbus zālē.
6. maijā — plkst. 5 Saulainē Kurzemes krišanas piemiņas svētbrīdis ar koncertu.
13. maijā — plkst. 7.30 DV maija balle „Kādreiz maijā" Latviešu namā.

LONDONĀ

1. aprīlī — plkst. 7.30 vak. DižDanča un Toronto koklētāju ansambļa priekšnesumi Poļu baznīcas zālē 419 Hill St. Londonas ev. lut. latviešu draudzes sarīkojums.

Atbalstisim latvisko izglītību!

ZIEDOSIM KULTŪRAS FONDAM!

Amerikas latviešu apvienības kultūras biroja izglītības un audzināšanas nozares vadītājs J. Blumbergs atgādina visiem tautiešiem nekavēties ar ziedojumu nosūtīšanu Kultūras fondam. Šis ir katra latvieša neatliekams pienākums. Kultūras fonda līdzekļi nepieciešami mūsu bērnu latviskās un kristīgi - reliģiskās audzināšanas nodrošināšanai.

Mūsu jaunatne ir mūsu nākotne! Mums jārūpējas, lai jaunatne iemācītos mūsu mātes valodu, smeltos atziņas ticības mācībā un reliģijā un iegūtu zināšanas tēvu zemes vēsturē un ģeografijā, kā arī apgūtu un saglabātu latviešu nacionālo kultūru. Tas iespējams tikai tad, ja gādāsim par iespēju visiem bērniem apmeklēt latviešu skolas un rūpēsimies par vajadzīgo mācības līdzekļu, skolas grāmatu un visa nepieciešamā sagādi, kas vajadzīgs lai skolas gūtu sekmes mūsu bērnu latviskajā audzināšanā.

Daudz jau darīts atsevišķajos latviešu centros, bet daudz ko varētu vēl labāk darīt. Daudz tomēr jādara arī latviešu centrālajām organizācijām ALA kultūras biroja izglītības un audzināšanas nozare un LNAK izglītības nozare Kanadā ciešā sadarbībā ar visu konfesiju latviešu draudzēm iecerējuši šogad reālizēt daudz ieceru, kas sekmēs latviešu skolu darbību. Par to jau ziņots presē. Tomēr šīs ieceres varēs reālizēt tikai tad, ja mums būs nepieciešamie materiālie līdzekļi. Tādēļ katra tautieša ārtava Kultūras fondam var dot lielu svētību latviešu nacionālās kultūras saglabāšanai nākotnē. Būsim visi mūsu kultūras sargātāji! Nosūtīsim savu ziedojumu Kultūras fondam nekavējoties!

(Turpinājums 8. lpp.)

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

Vīru koŗa
GAD
KON
T
1967. g. 8. aprīlī, plkst. 7 va
DIRIĢE
Pēc koncerta
IEEJAS CENAS: Uz
Bērniem un j
KONCERTA
H
1967. g. 15. aprīlī, plkst
1150 Main
Ap
Amerikas latviešu
Vašingtonas ansambļa
ANSLAVA EGLIŠA komēdija
JOLANTA D
Izrādē piedalās:
Hilda Prince, Anda Uršteins
Osvalds Uršteins, Olģerts Pa
liņš.
Režisors: Osvalds Urš
Dekorātore: Anna Ann
TORONTO:
SESTDIEN, 29. APRĪLĪ,
NORTHERN SECONDARY
851 Mt. Pleasant Rd., vienu
EGLINTON AVE. E.
Biļetes iepriekšpārdošanā „LOTUS" puķu
St., telefons: 533-3884, un izrādes dienā
pie ieejas. Biļetes: $3.50; $3.00; $2.50, ies
niem puscenas.
HAMILTONĀ:
PIEKTDIEN, 28. APRĪLĪ
DALEWOOD SCHOOL AUDIT
West & Haddon St. South.
Biļetes $3.00, skolēniem puscena, iepriekš
bes, 136 Emerson Street, Hamilton, Ont.,
AUSTRA Š
DĀMU FRIZIERSA
737 Bloor St., W., pie Grace, To
ELZA PĒRK
Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu
ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH—ANN'S Beauty
1 A Browning Ave., HO 8-619
VALUDE
LATVISKAS
DIMANTI
Zeltk
Aldonas KI
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloo
Ont., tālr. 533—2837
MĒS IESPIEŽ
LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪ
VIZĪTKARTES
DOKUMENTUS BIEDRĪBU
KONCERTU PROGRAMMA
SARĪKOJUMU BIĻETES
PLAKĀTUS, DZIESMU
VĒSTULU VEIDLAPA
GRĀMATAS, ŽURN
Labs darbs. — Mērena
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NOD
LATVIJA - AMERIK
491 College St., Toronto
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

IET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

— Eglinton: Jauns moderns 6 istabu bungalovs ar divām atpūtas telpām būvētu garāžu. Cena $26.500.

VI NIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ ĒLĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

ntē līdz ausim!

TAM, KAS DZĪVOT PROT...

ēs, kur bu viri, rotams, nasēm. kasiera ansējos , kasi tā nau- ar no- rītā ar s grei- sējās, telpu, rūmē- ūza no s sar- īri vi- āiztiek m, ku- s mūs aplik- du no- ā pār- vieglās tad bi- mums ps. Ju- ēcīgi. s bija mani pods. rēķini, daudz ugšas runa: ns:" rtoša- ēkinā- nu iz- jō ap- zdevu- āsim." ; būs i," es rotes- ie rē- n zie- zdevu- iegtā- aksā- elastu ki, ka ējās: ē līdz gāk," kāds i sie- Ame- nūdu pēmu xolo- it sa- ns uz ceļa No- ūciņa jumā iena, stnie- atli- izde- ā kā bija Mie- fa- klāt āmu- vēki. n... mie- ribas . ka odot umu

segšanai. Ļoti nožēlojot, bet esot atlikuši tikai daži dolari, biedrībai arī kase tukša. Es paguvu tikai mēmi palocīt galvu, kad biedrības vīrs jau pieskandināja pie šķīvja un tūlīt iesāka: — Lūdzu mazu uzmanību, tagad pasniegsim mūsu cienījamam rakstniekam aploksni ar naudu ceļa izdevumu segšanai, teiksim lielu paldies par lielisko sniegumu gara veldzei, novēlēsim laimīgu atceļu un cerēsim, ka drīz viņš atkal būs mūsu mīļi gaidīts viesis... — Atskanēja brāzmaini aplausi, un es nezināju, smieties vai raudāt... Tad mani kaut kur no zemapziņas dziļumiem atplauka smaids, un es teicu: — Sirsnīgs paldies par man parādīto viesmīlību un jauko domu — segt man arī visus ceļa izdevumus. Bet redzot, ka jūs protat cienīt kultūru un domājat arī par rakstniekiem, nododu šo aploksni ar man domāto ceļa naudu atpakaļ biedrībai ar lūgumu to izlietot kultūras veicināšanai... — Atskanēja vēl brāzmainākі aplausi un bravo saucieni, simtkārtīgi pārspējot arī tos, kurus saņēmu zālē, savus darbus lasot.

Tūlīt zvanīju savai otrai pusei: — Mīļo sievīņ, ja tu mani vēl mīli, tad sūti ceļa naudu. — Trešā dienā nauda bija klāt."

Pakūlis Kurbads

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

1. aprīlī — pl. 7 teātŗa izrāde „Rīgas ģimnazisti" Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.
6. aprīlī — 22. aprīlim Igauņu mākslinieku apv. 12 mākslinieku no Kanadas un Zviedrijas gleznu izstāde Bergdon Galerijā — 180 Davenport Rd.
7. aprīlī — pl. 8 vak. TLB inž. un teehn. kopas sanāksme ar būvinženiera N. Zoldnera referātu „Vieglo betonu lietošana ēku celtniecībā Padomju savienībā".
8. aprīlī — vīru kora Viesturs gadskārtējais koncerts.
9. aprīlī, — pl. 4 p. p. Latviešu namā Tērvetes 19. skautu vienības gada svētku koncerts. Piedalās Ksenija Brante un Toronto koklētāji, pie klavierēm Edite Timermane.
15. aprīlī — pl. 7 vak. DV futbolistu balle ar karallenes vēlēšanām Latviešu namā.
22. aprīlī — pl. 8 vak. Sv. Andreja ev.-lut. draudzes kora 15. gadskārtējais gārīgs koncerts ar solistu un orķestŗa piedalīšanos.
28. aprīlī — pl. 8 vak. Latviešu namā publicista O. Freivalda no Zviedrijas referāts „Vai pagūstam . . .", ar sekojošu DV biedru un ievesto viesu vakaru.
29. aprīlī — pl. 9 vak. Northern Secondary School — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde.
30. aprīlī — pl. 3 p.p. TLB sestdienas skolas Ģimenes dienas sarīkojums Columbus zālē.
6. maijā — plkst. 5 Saulainē Kurzemes krišanas piemiņas svētbrīdis ar koncertu.
13. maijā — plkst. 7.30 DV maija balle „Kādreiz maijā" Latviešu namā.

LONDONĀ

1. aprīlī — plkst. 7.30 vak. Dižданča un Toronto koklētāju ansambļa priekšnesumi Poļu baznīcas zālē 419 Hill St. Londonas ev. lut. latviešu draudzes sarīkojums.

Viru koŗa VIESTURS

GADSKĀRTĒJAIS

KONCERTS

TORONTO:

1967. g. 8. aprīlī, plkst. 7 vakarā, Igauņu namā, 958 Broadview Ave.

DIRIĢENTS JĀNIS BARUSS

Pēc koncerta saviesīga dzīve ar DEJU

IEEJAS CENAS: Uz koncertu I v. $2.00, kopā ar deju $3.50
II v. $1.50, kopā ar deju $3.00
Uz deju atsevišķi $2.00

Bērniem un jauniešiem koncertā ieeja brīva.

KONCERTA ATKĀRTOJUMS

HAMILTONĀ:

1967. g. 15. aprīlī, plkst. 7 vakarā DALEWOOD SKOLAS ZĀLĒ, 1150 Main Str. West, HAMILTONĀ.

Apmeklēt laipni lūdz VIESTURIEŠI

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jaunie rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIMNIEKU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tel. EM 6—5946
Suite 545
17 Queen Street E.,
Toronto 1, Ontario.

Vēlos pirkt visas trimdā iznākušās
„Latvju Zeltenes"
un A. Švābes rediģēto
„Latvju enciklopēdiju".
Ofertes šīs avīzes kantorī „ENCIKLOPĒDIJA".

NOTĀRS

OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

Ir liela starpība
apdrošināšanā

VALD. BEBRIS
Rūpējas par jūsu drošību jau 16 gadu
PL 9-0266.

LATVIEŠU NAMS
izīrē telpas
sarīkojumiem un viesībām
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak.
Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus.
TELEFONS 922—2931
491 College St. Toronto.

Amerikas latviešu teātŗa
Vašingtonas ansambļa viesizrāde
ANŠLAVA EGLĪŠA komēdija astoņās ainās

JOLANTA DURBE

Izrādē piedalās:

Hilda Prince, Anda Uršteina, Kārlis Ģērmanis, Osvalds Uršteins, Olģerts Parņickis, Jānis Ozoliņš.

Režisors: *Osvalds Uršteins*

Dekorātore: *Anna Annus - Hagena*

TORONTO:

SESTDIEN, 29. APRĪLĪ, pl. 8.00 vakarā

NORTHERN SECONDARY skolas auditorijā, 851 Mt. Pleasant Rd., vienu bloku ziemeļos no EGLINTON AVE. E.

Biļetes iepriekšpārdošanā „LOTUS" puķu veikalā, 792 Bathurst St., telefons: 533-3884, un izrādes dienā stundu pirms izrādes pie ieejas. Biļetes: $3.50; $3.00; $2.50, ieskaitot nodokli. Skolēniem puscenas.

HAMILTONĀ:

PIEKTDIEN, 28. APRĪLĪ, pl. 7.30 vakarā

DALEWOOD SCHOOL AUDITORIUM, Main St. West & Haddon St. South.

Biļetes $3.00, skolēniem puscena, iepriekšpārdošanā pie E. Gulbes, 136 Emerson Street, Hamilton, Ont., tel. JA 9-2414.

PUĶU
VEIKALS
Venus
Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām
Piegādā Lielotoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037
A. PUTNIŅŠ

A. EGLITIS— TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

INTERIORS
by AUSEKLIS JANSONS
Paklāji — vietējie un importētie
Aizkari — Mēbeles — tīka vai valrieksta koka — Eļļas gleznas
2912 DANFORTH AVE., TORONTO 13
telefons 698-1469

Toronto Window MFC Co. Ltd
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

ELZA PĒRKONE
Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH—ANN'S Beauty Salon
1A Browning Ave., HO 3—5128, Toronto.

AG ROTAS
A. GUGĀNS
ZELTKALIS
Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā
Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444—4033

KALUPE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI · PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas KIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W., Toronto 4
Ont., tālr. 533—2887 Īpatiešiem atlaide

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

MĒS IESPIEŽAM
LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
VIZĪTKARTES
DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBAM
KONCERTU PROGRAMMAS
SARĪKOJUMU BIĻETES
PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
VĒSTULU VEIDLAPAS, APLOKSNES
GRĀMATAS, ŽURNĀLUS
Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.
LATVIJA - AMERIKA
491 College St., Toronto 4, Ont
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

Raibā pasaule

Alkohola lietotāji daudz vieglāk sasaldējas nekā tie, kas no stipriem dzērieniem izvairās. Iemesls visai vienkāršs. Alkohols traucē balto asins ķermenīšu kustību, kas tādēļ nevar laikus un pietiekamā daudzumā piekļūt infekcijas vietai un „uzsākt cīņu" ar iekļuvušām bakterijām.

Beidzot nolemts saudzēt zilos vaļus: izdots absolūts aizliegums šo milzeņu tālākai nogalināšanai. Zilie vaļi ir pašreiz lielākais zīdītāju dzīvnieks mūsu pasaulē. Daži no tiem sasniedz 100 pēdu garumu un 125 — 150 tonnu svaru. Aprēķināts, ka okeanos vēl mīt tikai ap 600 zilo vaļu.

Ziloņu dzīves laiks, pēc vispārējā ieskata, ir lielāks nekā atbilst patiesībai. Visgarāko mūžu piedzīvojis kāds zilonis Sidnejas (Austrālijā) zooloģiskajā dārzā, bet 69 gadu vecumā to nācās nogalināt, jo dzīvnieks par daudz cieta nō vecuma nespēka. Nākošais „rekordists" Bostonas zooloģiskajā dārzā sasniedza 50 gadu vecumu. Piezīmējams, ka gūstā ziloņi nodzīvo ilgāk nekā brīvībā. Dīvaini, ka putni, kas prasa visvairāk telpu, arī ilgāk dzīvo šaurībā, būrīšos. Kāds zelta ērgļu pāris nodzīvojis būrī 40 gadu, bet Bazelē, Šveicē, kāds kondors (kalnu ērglis), kas pirkts 1900. gadā, vēl tagad dzīvs. Statistika rāda, ka plēsējdzīvnieki sprostā nodzīvo pāri 20, salamandras un reptiļi 50 un plēsējputni līdz 100 gadu vecumam.

PILNĪGI GARANTĒTA
Naudu uz Latviju
CAUR VNESHPOSYLTORG MASKAVĀ
U.S. DOLARU CERTIFICATES speciāliem dolaru veikaliem
par kuŗiem esiet tik daudz dzirdējuši. Jūsu radi var izmeklēties no labākās amerikāņu, Rietumu Eiropas un vietējām precēm, kā pārtika, tekstilas, drēbes, elektrības ierīces un daudz citas lietas.
Šīs preces var tikai dabūt par U.S. dolaru certificates, bet ne par rubļiem.
U.S. dolaru certificates ir vērts divreiz tik daudz kā nauda rubļos.
Cenas speciālos dolaru veikalos ir samazinātas par pusi.
Dolaru veikali atrodas daudzās lielās pilsētās. Kur nav dolaru veikali, saņēmējs var dabūt to pašu preci pa pastu.
Nekāda sūtīšanas maksa.
Tur nav nekāda maksa ne saņēmējam, ne sūtītājam par šo pakalpojumu, jo izdevumus samaksā Vneshposyltorg. Nekādi atvilkumi. Piegāde 3—4 nedēļ. Nekādi ierobežojumi, var sūtīt katru sumu un cik bieži jūs vēlaties.
Pasūtiniet tagad.
Pasūtiniet tikai caur
INTERTRADE Express Corp.
125 EAST 23 ST.
NEW YORK, N. Y., 10010
Pieprasiet brīvo katalogu.

Estd. 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēru mājās.

HIGH PARK SAUNA and MASSAGE
SOMU PIRTS
atvērta dāmām un kungiem no otrdienas līdz sestdienai pl. 12 — 11 vak., svētdien no pl. 8 līdz 2 dienā.
583 Annette Street, pie Runnymede, Toronto 9.
Tel. RO 7-4086

ZIGFRĪDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183
Vienu bloku uz austrumiem no Dundas West pazemja pieturas
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶAS MĀKSLAS ZSTRĀDĀJUMUS.
● Turpat dabūjami BILŽU LOGĀTI. ●

DĀVANU SAIŅI
uz Baltijas valstīm, Ukrainu un Padomju Savienību.
Mēs nosūtām pārtikas saiņus līdz 33 mārciņām.
Lūdzu pieprasiet mūsu katalogu.
Bezmuitas dāvanas: Automobiļi, iedusskapji, veļas mazgājamās mašīnas, šujammašīnas, motocikleti, velosipedi, televīzijas aparāti, foto aparāti u. c.
Mēs arī pārsūtām jūsu pakotos saiņus līdz 17¾ mārc netto. Šie saiņiši ir pilnīgi apdrošināti.
Mūsu veikalā ir daudzas un dažādas mantas piemērotas saiņišiem.
Ārpus Toronto dzīvojošie klienti, sūtiet savus pasūtinājumus un saiņīšus ar ekspresu vai pastu mums tālākai nosūtīšanai. Samaksu nokārtosiet vēlāk pēc mūsu paziņojuma saņemšanas.
Lietuviešu uzņēmums.
BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Avenue, Toronto 3, Ont.
Tel. 531-3098

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

KAS? KUR? KO? TORONTO

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6 - 5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ĶUĶUĻS

789-1511
Alfred Stikuts Realtor
Diplomēts Kanadas Realloru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

BĒRZIŅS Realty Ltd.
Arnolds Bērziņš
316 Harbord St. LE 4-8447
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

O. J. PUĶĪTIS, B.A., LL.B.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tālrunis 364—9276
885 Dundas Street West
Toronto 3, Ontario

Everlast Heating Co. 463-3613
Ierīko jaunas un labo vecas gāzes un eļļas apkures ierīces.
Īpašn. A. RASA. Tālr. mājās 465-5317

CREST FLORISTS HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. A. Nuliša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas.
Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS, TRIVETT & PARK
BARRISTERS and SOLICITORS
tel. 863—4451 365 Bay Street, Toronto

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana ☐ palielinājumi ☐ duplikāti ☐ citi darbi ☐ izcilus kvalitāte ☐ atlaide ☐
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ
Pārstāvis
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

Broadview — Danforth: 6 istabu dubultķieģeļu māja, silta gaisa apkure, 2 modernas virtuves, vannas istaba, izbūvēta papildus guļamistaba pagrabā, garāža. Īpašums labi uzturēts. Iemaksa $2.800.

Broadview — Danforth: 8 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, silta gaisa apkure, moderna virtuve, vannas istaba, plats iebraucamais ceļš un garāža. Jaunremontēts īpašums. Iemaksa $10.000.

Broadview — Mortimer: 6 istabu dubultķieģeļu māja, jauna apkure, 2 modernas virtuves, vannas istaba un papildus tualete pagrabā, iebraucamais ceļš un garāža. Iemaksa $4.000.

SAGĀDĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSAM KĀ ARĪ ZKARTOJAM OBLIGĀCIJAS BEZ ATLIDZIBAS

SPORTS

IZRAUDZITI ASV LATVIEŠU 1966. GADA LABĀKIE SPORTISTI

Amerikas latviešu apvienības sporta birojs šogad jau 11. reizi izdarījis aptauju par iepriekšējā gada labākajiem un populārākajiem ASV latviešu sportistiem, aicinot nobalsošanā piedalīties 38 sporta darbiniekus, no kuriem atsaucās 32.

Teicamākās sportistes godam bija nominētas četras kandidātes. Nobalsojuma rezultātā ar 12 balsīm labākās sportistes laurus ieguva Filadelfijas Rīgas peldētāja Anita Līduma, bet tenisiste Jāna Vedēja (Grand Rapidos) saņēma 8, volejboliste Astride Strautniece (Grand Rapidos) 7 un peldētāja Māra Grase (Kanzassitija) 6 balsis. Anita Līduma ir viena no mūsu jaunās paaudzes labākajām peldētājām, kas, līdzīgi citiem latviešu jauniešiem, cītīgi piedalās attiecīgā vecuma grupas amerikāņu peldēšanas programmā. Pēdējos gados viņa startējusi visās latviešu un baltiešu sacīkstēs, parasti gūstot uzvaras brīvajā stilā, stilu maiņas peldējumos un uz muguras.

Arī vīriešiem bija izraudzīti četri kandidāti. Lielāko balsu skaitu — 11 saņēma Milvoku tenisists un volejbolists Vilis Čakāns, sekoja Raktes basketbolists Andris Karlsons (Ņujorka) ar 10, Ausekļa volejbolists Ernests Venta (Milvokos) ar 5 un peldētājs Gunārs Tērauds (Klīvlendā) ar 4 balsīm. Vilis Čakāns pašreiz ir neapšaubāmi labākais latviešu tenisists, kaut tieši pērn mazāk piedalījās latviešu sacīkstēs, bet toties visai sekmīgi startēja amerikāņu turnīros. Viņš ir arī teicams volejbolists un ilgus gadus spēlē Milvoku Ausekļa pamatsastāvā.

Kā 1966. gada ASV latviešu labākie sportisti Anita Līduma un Vilis Čakāns, kā vienmēr, saņems īpašas ALAs sporta biroja balvas. —l—

ASV latviešu teicamākā peldētāja Anita Līduma, kas izraudzīta arī par aizvadītā gada labāko sportisti.

ASV LATVIEŠU JAUNIE MEISTARI PELDĒŠANĀ

ASV latviešu šagada meistarsacīkstes peldēšanā cikagā varēja nopriecāties par dažu peldētāju patiesām teicamiem sasniegumiem, bet dalībnieku skaits, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem (1964. — 23, bet 1965. g. —27), bija līdzīgs pērnā gada Lankasterā saoraukušajiem — tikai 18. Šogad startētāju ierindā nebija Rusu ģimenes (Linkolnā) 5 peldētāji, no agrāko gadu dalībniekiem iztrūka arī R. Melderis un J. Tiltiņš. Vairākās disciplīnās šogad bija jāpeld garāka distance, lai gūtu iespēju mūsu sasniegumus salīdzināt ar amerikāņu peldētāju rezultātiem. Pec peldēšanas nozares vadītāja A. Graša izteicieniem, pašreiz spējās teicamākā ir 13—14 gadu veco peldētāju grupa — kā zēni, tā meitenes, kuŗā labs skaits talantu, kas spējas turpina izkopt regulāros treniņos. Labi peldētāji ir arī 15—17 gadu veco grupā, bet senioru klasē palikuši vairs tikai divi dalībnieki — Gunārs Tērauds un Raimonds Melderis. Par iepriecinošu jaunatklājumu A. Grasis atzina Aivaru Inku, kas peld labi uz muguras.

Vīriešu grupā techniskie rezultāti bija šādi: 100 un 200 j brīvā stilā — G. Tērauds 52,0 sek. un 1:57,8 min.; 100 j uz muguras — Tērauds 1:11,7 min.; 100 j taurinstilā — Tērauds 1:04,9 min., A. Grasis 1:18,3 min.; 200 j stilu maiņā — Tērauds 2:25,5 min.

Sieviešu grupā: 100 j brīvā stilā — A. Līduma 1:07,5 min., A. Birkerte 1:25,1 min.; 100 j uz krūtim — M. Grase 1:20,7 min.; 100 j uz muguras — Līduma 1:19,6 min.; 100 j tauriņstilā — Līduma 1:22,0 min.; 200 j stilu maiņā — Grase 2:51,8 min.

Zēniem (10 gadu un jaunākiem): 50 j brīvā stilā — D. Ozers 36,7 sek., E. Kildišs 40,6 sek.; 50 j uz muguras — Ozers 48,0 sek., Kildišs 50,3 sek.; 50 j tauriņstilā — Ozers 53,5 sek; 100 j stilu maiņā — Ozers 1:44,6 min.

Zēniem (11 un 12 g.): 50 j brīvā stilā — A. Tolke 40,4 sek.; 50 j uz muguras — Tolke 50,0 sek.

Zēniem (13 un 14 g.): 100 j brīvā stilā — A. Grasis 1:02,8 min., A. Jurka 1:04,1 min., G. Mansons 1:34,0 min.; 100 j uz krūtim — A. Grasis 1:21,1 min., Jurka 1:21,6 min., A. Kildišs 2: 24,4 min.; 100 j uz muguras — Jurka 1:15,8 min., Mansons 2: 01,2 min.; 100 j tauriņstilā — Grasis 1:10,8 min., Jurka 1:16,2 min.; 200 j stilu maiņā — Grasis 2:36,7 min., Jurka 2:36,8 min.

Zēniem (15 un 17 g.): 100 j brīvā stilā — V. Jurka 1:00,4 min., G. Ozers 1:01,4 min., H. Mansons 1:58,8 min.; 100 j uz krūtim — Jurka 1:18,2 min., Ozers 1:19,3 min., Inka 1:25,4 min.; 100 j uz muguras — Inka 1:12,0 min., P. Birkerts 1:25,2 min.; 200 j stilu maiņā — Jurka 2:34,9 min., Ozers 2:46,8 min., Birkerts 3:28,2 min.

Meitenēm (11 un 12 g.): A. Birkerte — 50 j brīvā stilā 36,0 sek., 50 j uz krūtim 45,6 sek., 50 j uz muguras 48,0 sek., 50 j tauriņstilā 44,8 sek., 200 j stilu maiņā 3:31,8 min.

Meitenēm (13 un 14 g.): 100 j brīvā stilā — A. Līduma 1:14,7 min.; 100 j uz krūtim — M. Grase 1:18,8 min., J. Priedniece 2: 05,5 min.; 100 j uz muguras — Līduma 1:25,4 min.; 100 j tauriņstilā — Grase 1:23,0 min.; 200 j stilu maiņā — Līduma 2:56,6 min.

Jauktajā stafetē 4 x 50 jardos uzvarēja austrumpiekraste (V. Jurka, A. Līduma, V. Jurka, A. Jurka) ar 1:54,2 min.; 4 x 50 j stilu maiņā pārākā bija vid. valstu A vienība (A. Inka, G. Ozers, A. Grasis, G. Tērauds) ar 2:10,8 min. rezultātu.

Visi meistarsacīkšu uzvarētāji saņēma piemiņas balvas, bet 2. un 3. vietu ieguvēji goda lentes. A. Graša dāvināto ceļojošo balvu par labāko sasniegumu izpelnījās G. Tērauds. Pirms sportistu apbalvošanas Vidējo valstu sporta pārvaldes priekšnieka vietnieks A. Gaiķis pasniedza Augustam Grasim ALAs sporta biroja piešķirto Nopelnu nozīmi. —l—

CIK TALU LIDOS LĒCĒJI AR SLĒPĒM?

Kad pirms apmēram 4 nedēļām Rietumvācijas ziemas sporta centrā Oberstdorfā norvēģis Larss Grini kā pirmais pasaulē lēkšanā ar slēpēm pārsniedza fantastisko 150 m robežu, arī šis gadu desmitiem ilgi par neiespējamu uzskatītais tālums zaudējis leģendas vērtību. Austrietis Reinholds Bachlers sacensībās Vikāsundā, netālu no Norvēģijas galvaspilsētas Oslo, iespējis jaunu pasaules rekordu ar 154 m tālumu. Bezgala ilgus gadus pasaules labākie lēcēji ar slēpēm cīnījās, lai pieveiktu šo maģisko 150 m robežu, kas likās tik tāla un neaizmiedzama, bet tagad mēneša laikā pārspēta jau 4 reizes. Bet — vai tas pats nenotika arī ar t. s. maģisko 4 minūšu robežu 1 jūdzes skrējienā?

Kaut pasaulē ir tikai četras milzu lēktuves, kuŗas atļauj lēcējiem tuvoties 150 m robežai un labvēlīgos apstākļos to arī pārspēt, lietpratēju aprindās valda uzskats, ka Planicas lēktuve Dienvidslavijā būs nākošā rekordu kalve. Dienvidslavu architekti, izmantojot rekordu medībās gūtos novērojumus un pieredzi, pašreiz pārbūvē šo visā pasaulē pazīstamo lēktuvi un cer, ka šāgada beigās, kad pārbūves darbi būs pabeigti, pasaules labākie lēcēji jo kuplā skaitā mēģinās pārspēt visu līdz šim iespēto un pat sapņoto...

☆

Pasaules rekordists augstlēkšanā Valerijs Brumels (Pad. savienība), kas 1965. gadā cieta motocikla negadījumā, cer pēc apmēram gada atgriezties vieglatlētikas laukumā. Krievi tomēr baidās, ka šis slavenais vieglatlēts, viena no viņu lielākajām cerībām 1968. gada olimpiskajās spēlēs Meksikositijā, nekad vairs nevarēs piedalīties sacīkstēs.

☆

Profesionāļu pasaules boksa meistars smagā svara katēgorijā amerikāņu nēģeris Kasijs Klejs sekmīgi aizstāvēja savu titulu, 7. gājienā ar „nokautu" pieveicot savu 9 gadus vecāko izaicinātāju Zoru Foliju. Pirmie divi raundi, kamēr Klejs ar savu pretinieku spēlējās, piederēja Folijam, trešais beidzās neizšķirti, bet visos nākošajos paudās lielā Kleja pārākums, kas savu izaicinātāju uz ringa dēļiem notrieca arī jau 4. gājienā. V. T.

JAUNA BALVA JAUNATNEI

Kanadas latviešu meistarsacīkstēs basketbolā jauniešiem ar šo gadu būs ceļojoša balva. To dāvinājusi kanadiešu firma Drying Systems (Canada) Limited, kuŗa Latviešu sporta apvienību Kanadā ar balvām atbalstījusi jau vieglatlētikas sacensībās.

KANADĀ VĀC LĪDZEKĻUS KOMŪNISTU AGRESORIEM

Viens no nekaitrākajiem paņēmieniem komūnisma propagandas mašīnērijā ir jauniešu jūtīgo sirdžu un nezināšanas izmantošana, lai ar aizkustinošiem saukļiem, apellējot pie kristīga cilvēka sirdsapziņas, rosinātu atsaucību komūnistu mērķiem. Šī laikraksta 28. janvāŗa izdevumā bija īsumā norādīts uz Vankuveŗā pag. gadā nodibinātās organizācijas „Canadian Aid for Vietnam Civilians' aktīvitāti līdzekļu sūtīšanai uz Vietnamu. Kad federālajā parlamentā pārrunāja, ka 90% savākto līdzekļu nonākuši Ziemeļvietnamas un vietkongu rokās, nedz ministru prezidents L. Pirsons, nedz ārlietu ministrs P. Martins šai faktā nekā nosodāma neatrada. Arī Toronto laikrakstos bija ievietotas tikai īsas ziņas.

Sonedēļ Vankuveras žēlsirdīgo samariešu aicinājums palīdzēt Vietnamai jau sasniedzis Toronto. Pilsētā izplatītas skrejlapas, kuŗās „Jauniešu komiteja palīdzībai Vietnamā" lūdz ziedot „kaŗā plosītās Ziemeļu un Dienvidvietnamas iedzīvotājiem", paskaidrojot, ka 45% savākto līdzekļu nosūtīs uz Ziemeļvietnamu, 45% „nacionālajai atbrīvošanas frontei" (lapā rūpīgi izvairījušies no vārda „vietkongi") un 10% Saigonas kontrolētā apgabala civiliedzīvotājiem. Uzsaukumam pievienota otra lapa, tā teikt, „mātes" organizācijas deklarācija, ar mazliet atšķirīgu 10% līdzekļu mērķa formulējumu: tos sūtīšot uz Sarkanā krusta starptautisko komiteju Ženēvā izdalīšanai ievainotajiem civilistiem „stratēģiskajās sādžās" Dienvidvietnamā. Sarkanais krusts tomēr norādījis, ka vislielākā vajadzība pēc palīdzības esot vietkongu territorijā un Ziemeļvietnamā.

No šīs lapas redzams arī, kā minētās organizācijas dibinātāju un atbalstītāju rindās ir 10 ārstu, 2 parlamenta locekļi (T. C. Douglas un H. W. Herridge), vairāki akadēmiķi un daži garīdznieki. Tas ir pietiekami iespaidīgs „kadrs", lai zinātnes, teoloģijas un cilvēces cieņu remdētāju respektablajā apmetnī ar panākumiem apellētu pie ignorantu kanadiešu, kā arī dažādo etnisko grupu līdzjūtīgajām sirdīm.

Minētajā jauniešu komitejas uzsaukumā aizrādīts, ka ziedojumu vācēji apstaigās pilsētas atsevišķos rajonus un mājas. Tā kā abās lapās lieliem burtiem iespiests tikai vārds „Vietnam", bet līdzekļu sadale maziem burtiem teksta beigās, vai nederētu, varbūt, centīgajiem „labvēļiem", kad tie klaudzinās arī pie latviešu durvīm, pavaicāt, kādēļ tāda maskēšanās? Par taisnu lietu taču mēdz iestāties ar pilnu krūti! Jeb vai tas tiek darīts ar gudru ziņu, lai labā roka nezinātu, ko dara kreisā?...

ATBALSTIŠIM...

(Pārnesums no 6. lpp.)

ASV tautiešiņu ziedojumi nosūtāmi — American Latvian Association, Inc., Room 913, Shoreham Bldg., 816 15th St. N. W., Washington, D. C. 20005, bet Kanadā — Latvian National Federation in Canada, P. O. Box 285, Terminal „A" Toronto, Ont., ALAs ģenerālsekretāriāts izsūtījis vairāk nekā 11.000 vēstuļu ar aicinājumu ziedot Kultūras fondam. Tomēr adrešu trūkuma un maiņas dēļ tikai apmēram puse no latviešu ģimenēm būs saņēmuši šo aicinājumu. Ziedot tomēr aicināti visi tautieši un tautietes. Tādēļ Alas kultūras birojs lūdz visus mācītājus, skolotājus, biroja referentus un ikkatru tautieti atgādināt savam kaimiņam, draugam, kolēģim, draudzes un biedrības biedriem u. c. šī ziedojuma nepieciešamību. Ziedojumam lūgts pievienot zīmīti ar ziedotāja vārdu un adresi, minot ziedoto summu. Ir svarīgi, lai ikviens latvietis pēc savas iespējas atbalstītu mūsu visu kopīgo lietu!

Hanoja paveŗ durvis kaŗa eskalācijai

Apvienoto nāciju ģenerālsekretārs Utants paziņojis, ka pirms divām nedēļām bijis sakaros ar visām Vietnamas kaŗā iejauktajām pusēm un prasījis tūlītēju kaŗa darbības ierobežošanu. Utants proponējis kaŗa pārtraukšanas politiku: armijām palikt pašreizējās pozicijās, atturoties no sadursmēm. Tiklīdz kaŗa darbība šādā brīdī būtu apstājusies, varētu sākties sarunas, kuŗām AN ģenerālsekretāra uzticībā būtu jākoncentrējas ap 1954. gada Ženēvas konferences jaunu sasaukšanu.

Uz Utanta priekšlikumu nekavējoties atbildējusi ASV valdība, pie tam pozitīvi. Amerikāņi tikai vēlas zināt, vai arī Hanoja būtu ar mieru uzsākt pirmsarunas, kuŗas novestu pie jaunas Ženēvas konferences. ASV sūtnis AN Goldbergs Utantam tomēr aizrādījis, ka visu priekšsarunu un eventuālas vēlākas konferences laikā nepārtraukti jāpiedalās arī Dienvidvietnamai un ka amerikāņiem jārēķinās arī ar savu un citu sabiedroto domām un uzskatiem.

Pozitīvu atbildi ģenerālsekretāra priekšlikumam devusi arī Saigona. Dienvidvietnamas ārlietu ministrijai, starp citu, ir vēl niecīgs, bet Utantam akceptējams vispārējā priekšlikuma papildinājums: Dienvidvietnamai un Ziemeļvietnamai tūlīt jāsēžas pie sarunu galda un jāpārrunā pamiera detaļas, piemēram, kaŗa darbības pārtraukuma pārraudzību. Dienvidvietnamas priekšlikumu, cik zināms, Utants nodevis tālāk Ziemeļvietnamai, bet atbilde vēl nav saņemta. Toties saņemta atbilde no Hanojas uz pašas ģenerālsekretāra pamiera priekšlikumu. Tā ir ļoti vienkārša: Vietnamas kaŗš nav Apvienoto nāciju darīšana, tādēļ tām nav nekādu tiesību iejaukties.

Ņujorkā iztirzādams savu pamiera piedāvājumu, Utants izteicās, ka viņa pašreizējais plāns uzskatāms par iepriekšējā trīs punktu plāna uzlabojumu un ka jaunā plāna stiprā puse ir spēja piemēroties ārējiem apstākļiem.

Kā tagad zināms, Ziemeļvietnama noraida jebkādu Apvienoto nāciju iejaukšanos Vietnamas kaŗā. Utants domā, ka AN nevarētu uzņemties pamiera pāraudzību, kaut tam kaŗojošās puses arī piekristu. Viņš varētu tikai personīgi apellēt pie valstīm, kas iejauktas Vietnamas militārajā konfliktā, pamieru ievērot. Tiklīdz kaŗa darbība būtu apstājusies, sarunu sākšanās būtu tikai īsa laika jautājums. Sarunas varētu sākties ar vai bez 1954. gada Ženēvas konferences priekšsēžu (Anglijas un Pad. savienības) piedalīšanās. Tāpat izšķirēja nozīme nebūtu arī tam, vai sarunu sākuma fāzē piedalās arī Indoķīnas kontrolkomisijas locekļi (Kanada, Indija un Polija). Galvenais mērķis ir pie sarunu galda piedabūt tiešos kaŗotājus resp. ASV, Dienvidvietnamu, Ziemeļvietnamu un vietkongus.

Agrākais gadījums, kad pacēlās jautājums par Ženēvas konferences jaunu sasaukšanu, Anglija bija ar mieru izmantot savas priekšsēža pilnvaras un šādu konferenci sasaukt sakarā ar pašreizējo Vietnamas kaŗu. Tomēr jaunas konferences sasaukšana iespējama vienīgi abiem priekšsēdziem, bet Pad. savienība savu piekrišanu liedza, uzsverot, ka sarunas iespējamas tikai pēc tam, kad ASV pārtrauc Ziemeļvietnamas bumbošanu. Interesanti, ko par konferences sasaukšanu Pad. savienība sacīs tagad. Utanta pamiera priekšlikums paredz sarunas pēc kaŗa darbības pārtraukšanas, reizē ar to padarot līdzšinējo Pad. savienības argumentu par nederīgu.

Ar Utanta pamiera priekšlikuma noraidīšanu Ziemeļvietnama pavērusi durvis kaŗa eskalācijai. Vašingtonai komūnisti tagad nepārprotami pateikuši, ka kaŗa darbības pārtraukšana viņus neinteresē. Tātad, amerikāņi uz mieru Vietnamā var cerēt vienīgi pēc militārās uzvaras, bet šāda uzvara ar pašreizējiem spēkiem un metodēm nav iespējama. Oficiāli tas vēl nav zināms, bet neoficiāli saņemtā informācija liecina, ka kaŗa darbības intensificēšanās pirmā fazē būs manāma gaisa uzbrukumos Ziemeļvietnamai, kas nozīmē, ka amerikāņi bumbos līdz šim saudzētus mērķus. To vidū, kā zināms, ir Hanoja, Haipongas osta un ap Hanoju izkaisītie komūnistu lidlauki, no kuŗiem operē Ziemeļvietnamas Mif - tipa iznīcinātāji.

No ASV valdības viedokļa raugoties, Vietnamas kaŗa eskalācije varēs turpināties ar daudz mierīgāku sirdsapziņu pasaules sabiedriskās domas priekšā, jo galu galā komūnisti ir tie, kas vienu pēc otra noraidījuši kā pāvesta Paula, tā divus AN ģenerālsekretāra Utanta pamiera piedāvājumus.

No Otavas ziņo, ka Kanada Utanta pamiera piedāvājuma tekstu saņēmusi pirms divām nedēļām, to akceptējusi un sākusi nekavējošu diplomātisku aizkulišu darbību ģenerālsekretāra plāna īstenošanai. No tā izriet, ka Kanaa bijusi tiešā saskarē ar Ziemeļvietnamu, bet, kā rezams, bez jebkādiem panākumiem.

Utanta plānu akceptējusi, pat apsveikusi un cildinājusi arī Anglijas valdība. Ārlietu ministrs Brauns izteicies, ka Anglija gatava kopā ar Pad. savienību uzsākt priekšdarbus iespējamai konferencei. (Pad. savienība, turpretim, šādu gatavību nav nedz izteikusi, nedz izrādījusi.)

Vietnamas miera kampaņas ciklā beigusies vēl viena faze. Kaŗš turpināsies, bet ne vairs tāpat kā līdz šim, jo iespējams, ka tagad ASV sāks kaŗo tā, lai panāktu militāru uzvaru.

PĒC ZAUDĒTĀS . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

valstu lietā kongress prezidentu tikai aicinājis baltiešu brīvības jautājumu aktīvizēt, tad rezolūcijā par Apspiesto tautu nedēļu kongress prezidentam uzdevis rīkoties tā, kā rezolūcija nosaka. Tas jāievēro arī prezidentam. Un demokratijā pastāv legālas iespējas katram pilsonim sekot savu vēlēto pārstāvju un prezidenta rīcībai, lai atgādinātu uzlikto pienākumu, ja tas kādreiz sāk aizmirsties.

Mūsu spēks ir lielāks nekā mēs apzināmies. Mums tikai pietrūkst gribas un enerģijas mērķtiecīgi rīkoties. Jeb vai mums pietrūkst drosmes un pienākuma izjūtas, domājot vienīgi par personīgajām ērtībām un to interesēs nacionālpolitiskajā darbībā meklējot vienkāršākos, ne efektīvākos ceļus? Vai patiešām surrogāts garšo labāk par īstu kafiju?

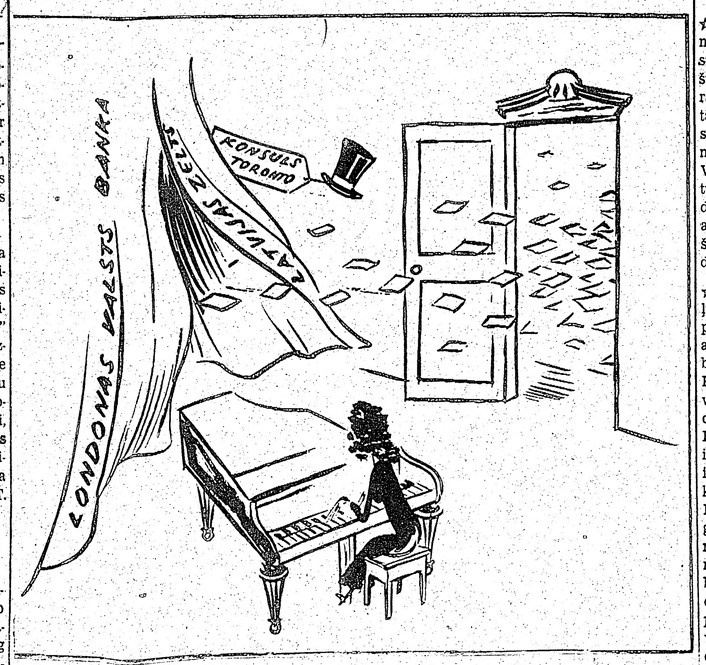

CAURVĒJS MELANCHOLISKĀ VALSA PAVADĪJUMĀ

Pēdējos gados Latvijas sūtniecībā Londonā vairāk uzmanības veltīts klaviermūzikai nekā Anglijā noguldītajam Latvijas zeltam un iesaldētajai Toronto konsula lietai. Ed. Keiša karikatūra

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Progresīvi konservātīvo partijas kandidāts Ontario parlamenta vēlēšanām R. Romers apgalvo, ka amerikāņu pārvaldītās starptautiskās arodbiedrības mēģina sagrābt varu Kanadā ar jaundemokratu partijas palīdzību. 1.200.000 kanadiešu strādnieku, t.i. 70% esot amerikāņu arodbiedrību locekļi. Šīs arodbiedrības financējot arī Kanadas jaundemokratu partiju...

☆ Uz preses pārstāvju jautājumiem, vai Kanadas valdība apsver ierobežojumus ASV jauniešu ieceļošanai Kanadā, kas izvairās no iesaukšanas kaŗa dienestā, ministru prezidents L. Pirsons atbildēja, ka valdība nedomā ASV pavalstniekus ierobežot. Viņš tomēr izvairījās dot noteiktu atbildi uz jautājumu, vai valdībai šādu ieceļotāju skaita pieaugums sakarā ar dažu kanadiešu organizāciju aicinājumu nerada bažas.

☆ Saskačevanas valdības liberāļu partijas loceklis A. R. Guy pieprasīja visas NDP opozicijas atkāpšanos par 1944.—1964. g. sabiedrības līdzekļu machinācijām. Kā zināms, 1944. g. Saskačevanā valdību pārņēma toreizējā Kreditkooperācijas federācijas (CCF) partija, kas nodibināja savu iespiedumdarbu sabiedrību un izdevniecību, kuŗas direktors sākumā bija toreizējais premjērs, NDP līderis T. C. Duglass. 20 gadu laikā šai spiestuvē ieplūdināti vismaz 500.000 dol. nodokļu maksātāju naudas, veicot valdības pasūtinājumus, pie tam akcijas piederējušas gandrīz tikai partijas locekļiem. Saskačevanas vicepremjērs D. G. Stevarts izteicās, ka pat Diplesija laikā Kvebekā neesot notikušas krāpīgākas sabiedrisku līdzekļu machinācijas...